

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
RŪŠIŲ REGULIAVIMO TARNYBA**

**DIDMENINĖS CENTRINĖS PRIEIGOS FIKSUOTOJE VIETOJE MASINĖS RINKOS
PRODUKTAMS TYRIMO ATASKAITA**

2019 m. d. Nr. (43.4) LD-

Turinys

Turinys.....	2
1. Įvadas	4
1.1. Elektroninių ryšių rinkų tyrimų teisinis pagrindas Lietuvos Respublikoje	4
1.2. Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo apžvalga.....	5
1.3. Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo proceso etapai	5
2. Didmeninės centrinės prieigos rinkos apibrėžimas.....	8
2.1. Viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimo principinė grandinė.....	8
2.2. Vertikaliai susijusių mažmeninių viešųjų elektroninių ryšių paslaugų apžvalga	9
2.3. Mažmeninių paslaugų teikimas fiksuotojo ryšio tinklais savivaldybėse.....	20
2.4. Tyrimas, ar konkurencija Mažmeninėse rinkose išliktų veiksminga panaikinus reguliavimą Didmeninės centrinės prieigos rinkoje	47
2.5. Didmeninės centrinės prieigos rinkos apibrėžimas iki geografinės apimtys vertinimo ...	48
2.5.1. Didmeninės centrinės prieigos rinkos pradinės paslaugos apibrėžimas	48
2.5.2. Didmeninės centrinės prieigos techninio realizavimo būdai	51
2.6. Didmeninės centrinės prieigos rinkos apibrėžimas iki Didmeninės centrinės prieigos rinkos geografinės aprėpties vertinimo.....	54
2.6.1. Didmeninės centrinės prieigos pakeičiamumas paklausos atžvilgiu.....	54
2.6.2. Didmeninės centrinės prieigos pakeičiamumas pasiūlos atžvilgiu.....	57
2.7. Didmeninės centrinės prieigos rinkos geografinės aprėpties vertinimas.....	58
2.8. Didmeninės centrinės prieigos rinkos apibrėžimas	61
3. Tyrimas, ar konkurencija Didmeninės centrinės prieigos rinkoje yra veiksminga, ir konkurencijos problemų nustatymas	62
3.1. Tyrimas, ar konkurencija yra veiksminga, atsižvelgiant į nustatytus kriterijus	62
3.2. Tyrimas, ar konkurencija Atitinkamoje rinkoje 1 yra veiksminga.....	62
3.2.1. Atitinkamos rinkos 1 struktūra	62
3.2.2. Vertikaliai susijusios paslaugos.....	63
3.2.3. Įėjimo į rinką barjerai	65
3.2.4. Potenciali konkurencija	66
3.2.5. Pirkėjo derybinė galia	66
3.3. Tyrimas, ar konkurencija Atitinkamoje rinkoje 2 yra veiksminga	67
3.3.1. Atitinkamos rinkos 2 struktūra	67
3.3.2. Vertikaliai susijusios paslaugos.....	68
3.3.3. Įėjimo į rinką barjerai	69
3.3.4. Potenciali konkurencija	69
3.3.5. Pirkėjo derybinė galia	70
3.4. Didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos rinkoje turintis ūkio subjektas	70
4. Įpareigojimų didelę įtaką rinkoje turinčiam ūkio subjektui nustatymas	73
4.1. Ūkio subjektui Telia esami nustatyti įpareigojimai.....	74
4.2. Ūkio subjektui Telia anksčiau nustatytų įpareigojimų nustatymas, keitimas ir (ar) naikinimas.....	76
4.2.1. Įpareigojimas suteikti prieigą	77
4.2.2. Nediskriminavimo įpareigojimas	79
4.2.3. Skaidrumo įpareigojimas	84

4.2.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai	85
4.2.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas.....	92
1 priedas. Anketos gavėjų sąrašas	94
2 priedas. Operatorių tinklų išvystymas (padengiamumas) atitinkamų savivaldybių teritorijų gyvenamosiose patalpose	96
3 priedas. Gyvenamųjų patalpų atitinkamoje savivaldybėje proc. nuo visų toje savivaldybėje esančių gyvenamųjų patalpų, kurias savo tinklais padengia bent 3 operatoriai	100
4 priedas. Telia Lietuva, AB ir susiję asmenys	102
5 priedas. Ūkio subjekto ir susijusių ūkio subjektų grupės sąvokos	103

1. Įvadas

1.1. Elektroninių ryšių rinkų tyrimų teisinis pagrindas Lietuvos Respublikoje

Pagal Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių įstatymo (toliau – Įstatymas) 14 straipsnio 1 dalį, Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba (toliau – Tarnyba) siekia, kad būtų sudarytos sąlygos veiksmingos konkurencijos elektroninių ryšių srityje egzistavimui ir plėtrai bei sąlygos, užkertančios kelią ūkio subjektams piktnaudžiauti savo įtaka rinkoje.

Įstatymo 16 straipsnio 1 dalis numato, kad Tarnybos atliekamo rinkos tyrimo tikslas – siekti, kad elektroninių ryšių srityje būtų užtikrinta veiksminga konkurencija, o didelę įtaką turintiems ūkio subjektams būtų užkirstas kelias piktnaudžiauti savo įtaka rinkoje.

Įstatymo 16 straipsnio 1 dalyje yra nurodyta, kad Tarnyba nustato rinkos tyrimo taisykles. Rinkos tyrimo taisyklės yra patvirtintos Tarnybos direktoriaus 2004 m. rugsėjo 17 d. įsakymu Nr. 1V-297 „Dėl Rinkos tyrimo taisyklių patvirtinimo“ (toliau – Taisyklės).

Tarnyba atlieka Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos (toliau – Didmeninės centrinės prieigos rinka) tyrimą vadovaudamasi:

1. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (Pagrindų direktyva) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 29 tomas, p. 349) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL 2009 L 337, p. 37) (toliau – Pagrindų direktyva);

2. Įstatymu;

3. Taisyklėmis;

4. Tarnybos direktoriaus 2018 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. 1V-364 „Dėl Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos tyrimo“ (toliau – 2018 m. balandžio 11 d. įsakymas Nr. 1V-364);

ir atsižvelgdama į:

1. 2018 m. Komisijos gaires dėl rinkos tyrimo ir didelės įtakos vertinimo rinkoje pagal Bendrijos elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų reguliavimo sistemą (OL 2018 C 159, p. 1) (toliau – Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairės);

2. 2014 m. spalio 9 d. Komisijos rekomendaciją dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex-ante* reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2014 L 295, p. 79) (toliau – Atitinkamų rinkų apibrėžimo rekomendacija);

3. 2008 m. spalio 15 d. Komisijos rekomendaciją 2008/850/EB dėl Europos Parlamento ir Tarybos direktyvos 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos 7 straipsnyje numatytų pranešimų, terminų ir konsultacijų (OL 2008 L 301, p. 23);

4. Europos Reguliatorių Grupės (angl. *European Regulatory Group*, ERG) elektroninių ryšių tinklams ir paslaugoms bendrą poziciją dėl požiūrio į tinkamas priemones naujoje reguliavimo sistemoje (EGR (03) 30 rev1 bei EGR (06) 33);

5. 2014 m. spalio 9 d. Atitinkamų rinkų apibrėžimo rekomendacijos aiškinamąjį memorandumą (toliau – Aiškinamasis memorandumas);

6. 2002 m. kovo 7 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/19/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir susijusių priemonių sujungimo ir prieigos prie jų (Prieigos direktyva) (OL 2004 m. *specialusis leidimas*, 13 skyrius, 29 tomas, p. 323) su paskutiniais pakeitimais, padarytais 2009 m. lapkričio 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos direktyva 2009/140/EB (OL 2009 L 337, p. 37) (toliau – Prieigos direktyva);

7. 2010 m. rugsėjo 20 d. Komisijos rekomendaciją 2010/572/ES dėl naujos kartos prieigos (NKP) tinklų prieigos reguliavimo (OL 2010 L 251, p. 35) (toliau – NKP rekomendacija);

8. 2013 m. rugsėjo 11 d. Komisijos rekomendaciją 2013/466/ES dėl nuoseklaus nediskriminavimo įpareigojimų ir sąnaudų apskaičiavimo metodikų, skirtų konkurencijai skatinti ir geresnei investicijų į plačiajuostį ryšį aplinkai sukurti, taikymo (OL 2013 L 251, p. 13) (toliau – Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacija).

Pagal Įstatymo 16 straipsnio 3 dalį, Tarnyba atlieka rinkos tyrimą Europos Komisijai priėmus rekomendaciją, nustatančią atitinkamas produktų ir paslaugų rinkas, arba sprendimą, nustatantį Europos Sąjungos rinką, arba pakeitus šiuos teisės aktus. Pagal Įstatymo 16 straipsnio 4 dalį, Tarnyba taip pat turi teisę atlikti rinkos tyrimą:

1. suinteresuotų ūkio subjektų prašymu;
2. valstybės ar savivaldybių institucijų prašymu;
3. savo iniciatyva.

Įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje nustatyta, kad rinkos tyrimo procedūrą sudaro šie etapai:

1. atitinkamos rinkos (produktų (paslaugų) ir geografinės), kurios charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, apibrėžimas;
2. tyrimas, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje yra veiksminga, ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas;
3. Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų nustatymas, pakeitimas ir (arba) panaikinimas didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams.

1.2. Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo apžvalga

Tarnybos direktoriaus 2014 m. lapkričio 21 d. įsakymu Nr. 1V-1608 „Dėl Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkos tyrimo“ pradėtas Didmeninės centrinės prieigos rinkos¹ tyrimas. (tiriamasis laikotarpis: 2011 m. sausio 1 d. – 2014 m. gruodžio 31 d.) (toliau – 2016 m. rinkos tyrimas). Jo metu buvo nustatyta, kad konkurencija Didmeninės centrinės prieigos rinkoje nėra veiksminga, todėl Tarnybos direktoriaus 2016 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 1V-261 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams rinkoje“ (toliau – 2016 m. kovo 1 d. įsakymas Nr. 1V-261), ūkio subjektas „Telia Lietuva“, AB (2017 m. vasario 1 d. „Teo LT“, AB, UAB „Omnitel“ ir UAB „Baltic Data Center“ baigė reorganizavimo procesą ir „Teo LT“, AB pakeitė pavadinimą į „Telia Lietuva“, AB; toliau – Telia) pripažintas turinčiu didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos rinkoje ir pakeisti nuo 2013 m. balandžio 1 d. galioję įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai bei apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

Šis Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimas pradėtas 2018 m. balandžio 11 d. įsakymu Nr. 1V-364 Tarnybos iniciatyva, kaip tą nustato Įstatymo 16 straipsnio 4 dalies 3 punktas.

1.3. Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo proceso etapai

Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo tiriamasis laikotarpis yra 2015 m. sausio 1 d. – 2017 m. gruodžio 31 d. (toliau – tiriamasis laikotarpis).

Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimas susidės iš šių etapų:

1. Didmeninės centrinės prieigos rinkos, kurios charakteristikos gali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymą, apibrėžimo;

¹ Aiškinamojo memorandumo 5 skyriuje nurodyta, kad Didmeninės centrinės prieigos rinka, apibrėžta Atitinkamų rinkų rekomendacijos priedo 3 pastraipos b) punkte, visa apimtimi atitinka 2007 m. gruodžio 17 d. Komisijos rekomendacijos 2007/879/EB dėl elektroninių ryšių sektoriaus atitinkamų produktų ir paslaugų rinkų, kurioms gali būti taikomas *ex ante* reguliavimas pagal Europos Parlamento ir Tarybos direktyvą 2002/21/EB dėl elektroninių ryšių tinklų ir paslaugų bendrosios reguliavimo sistemos (OL 2007 L 344, p. 65) priedo 5 punkte apibrėžtą Didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rinką. Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu Didmeninės centrinės prieigos rinka ir Didmeninės plačiajuosčio ryšio prieigos rinka yra laikomos tapačiomis.

2. tyrimo, ar konkurencija Didmeninės centrinės prieigos rinkoje yra veiksminga, ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimo;

3. Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų nustatymo, pakeitimo ir (arba) panaikinimo didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos rinkoje turintiems ūkio subjektams.

Pirmajame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo etape yra apibrėžiama Didmeninės centrinės prieigos rinka, apibūdinant ją sudarančius produktus (paslaugas) ir įvertinant minėtos rinkos geografinę aprėptį, atsižvelgiant į pradinis produktus (paslaugas) ir pradinę geografinę teritoriją. Didmeninės centrinės prieigos rinką sudarys visi produktai (paslaugos), kurie yra pakankamai pakeičiami tarpusavyje, atsižvelgiant į jų objektyvias charakteristikas, kainas ir (arba) paskirtį, taip pat į konkurencijos sąlygas ir paklausos bei pasiūlos struktūrą tiriamoje rinkoje. Didmeninės centrinės prieigos rinkos geografinė aprėptis yra geografinė teritorija, kurioje atitinkami ūkio subjektai dalyvauja atitinkamų produktų (paslaugų) pasiūloje bei paklausoje, kurioje konkurencijos sąlygos yra panašios ar pakankamai homogeniškos ir kuri gali būti atskirta nuo kaimyninių teritorijų, kuriose vyraujančios konkurencijos sąlygos yra pastebimai skirtingos. Atsižvelgiant į tai, kad Didmeninės centrinės prieigos rinka Atitinkamų rinkų apibrėžimo rekomendacijoje yra nurodyta kaip rinka, kurioje yra pateisinamas įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymas (arba kitaip *ex ante* reguliavimas), papildomai nėra atliekamas trijų kriterijų testas, nurodytas Atitinkamų rinkų apibrėžimo rekomendacijos 2 punkte ir Taisyklių 16 punkte.

Atsižvelgiant į anksčiau pateiktą informaciją, pirmajame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo etape bus atliekami tokie veiksmai:

1. apibrėžiama Didmeninės centrinės prieigos rinka iki Didmeninės centrinės prieigos rinkos geografinės aprėpties vertinimo;
2. vertinama Didmeninės centrinės prieigos rinkos geografinė aprėptis;
3. apibrėžiamos atitinkamos Didmeninės centrinės prieigos rinkos.

Antrajame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo etape yra vertinama, ar konkurencija apibrėžtose atitinkamose Didmeninės centrinės prieigos rinkose yra veiksminga, ir, jeigu konkurencija nėra veiksminga, yra įvardijami didelę įtaką atitinkamose Didmeninės centrinės prieigos rinkose turintys ūkio subjektai. Įstatymo 3 straipsnio 70 dalyje nurodyta, kad veiksminga konkurencija yra situacija atitinkamoje rinkoje, kai nėra didelę įtaką toje rinkoje turinčių ūkio subjektų. Įstatymo 15 straipsnio 1 dalyje nurodyta, kad ūkio subjektas laikomas turinčiu didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, jei jis vienas ar kartu su kitais ūkio subjektais užima padėtį, prilygintą dominuojančiai, t. y. tokią ekonominės galios padėtį, kuri suteikia jam galią elgtis pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų, klientų ir, galiausiai, vartotojų. Konkurencijos veiksmingumas atitinkamose Didmeninės centrinės prieigos rinkose vertinamas atsižvelgiant į Didelės įtakos rinkoje nustatymo gaires ir Atitinkamų rinkų apibrėžimo rekomendaciją.

Trečiajame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo etape didelę įtaką atitinkamoje Didmeninės centrinės prieigos rinkoje turintiems ūkio subjektams yra nustatomi, keičiami arba naikinami Įstatymo 17 straipsnyje nurodyti įpareigojimai.

Tarnyba, siekdama surinkti Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimui reikalingą informaciją, 2018 m. gegužės 7 d. raštu Nr. 1B-1282 „Dėl Didmeninės vietinės prieigos ir Didmeninės centrinės prieigos rinkų tyrimų anketos“ informavo esamus ir potencialius didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje masinės rinkos produktams (toliau – didmeninė centrinė prieiga) teikėjus ir esamus bei potencialius didmeninės centrinės prieigos gavėjus ir kitus suinteresuotus asmenis, galinčius pateikti Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimui svarbią informaciją (toliau – anketos gavėjai), apie Tarnybos interneto svetainėje skelbiamą Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje (toliau – didmeninė vietinė prieiga) rinkos tyrimo ir Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo anketą (toliau – anketa), kurią reikia užpildyti. Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu buvo apklausti 68 anketos gavėjai (žr. 1 priedą). Anketoje

Tarnyba pateikė klausimus, kuriais siekta surinkti duomenis, padėsiančius apibrėžti Didmeninės centrinės prieigos rinką, nustatyti didmeninės centrinės prieigos teikėjus ir gavėjus, Didmeninės centrinės prieigos rinkos dalyvių tarpusavio sąsajas, taip pat kitą informaciją, kuri padės įvertinti konkurencijos sąlygas atitinkamose Didmeninės centrinės prieigos rinkose.

Pagal Taisyklių 10 punktą, *„Tarnyba, atlikdama rinkos tyrimą, gali naudotis bet kuria turima ar prieinama informacija apie atitinkamą rinką ir (ar) ūkio subjektus, taip pat ir kitų rinkos tyrimų metu surinkta informacija, ūkio subjektų pareikštais vertinimais“*. Atsižvelgiant į tai, šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime ir jo pagrindu parengtoje Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo ataskaitoje (toliau – ataskaita) naudojama anketų, kitų Tarnybos atliktų rinkų tyrimų metu surinkta informacija (įskaitant 2016 m. rinkos tyrimą), Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo, patvirtinto Tarnybos direktoriaus 2005 m. balandžio 8 d. įsakymu Nr. 1V-340 „Dėl Bendrųjų vertimosi elektroninių ryšių veikla sąlygų aprašo patvirtinimo“, nustatyta tvarka ir sąlygomis asmenų pateikta informacija, viešosios nuomonės tyrimo metu gauta informacija bei Tarnybos Elektroninių paslaugų informacinės sistemos Operatorių tinklų posistemio (toliau – OTIS) duomenys, taip pat kita Tarnybos turima ar viešai paskelbta informacija.

2. Didmeninės centrinės prieigos rinkos apibrėžimas

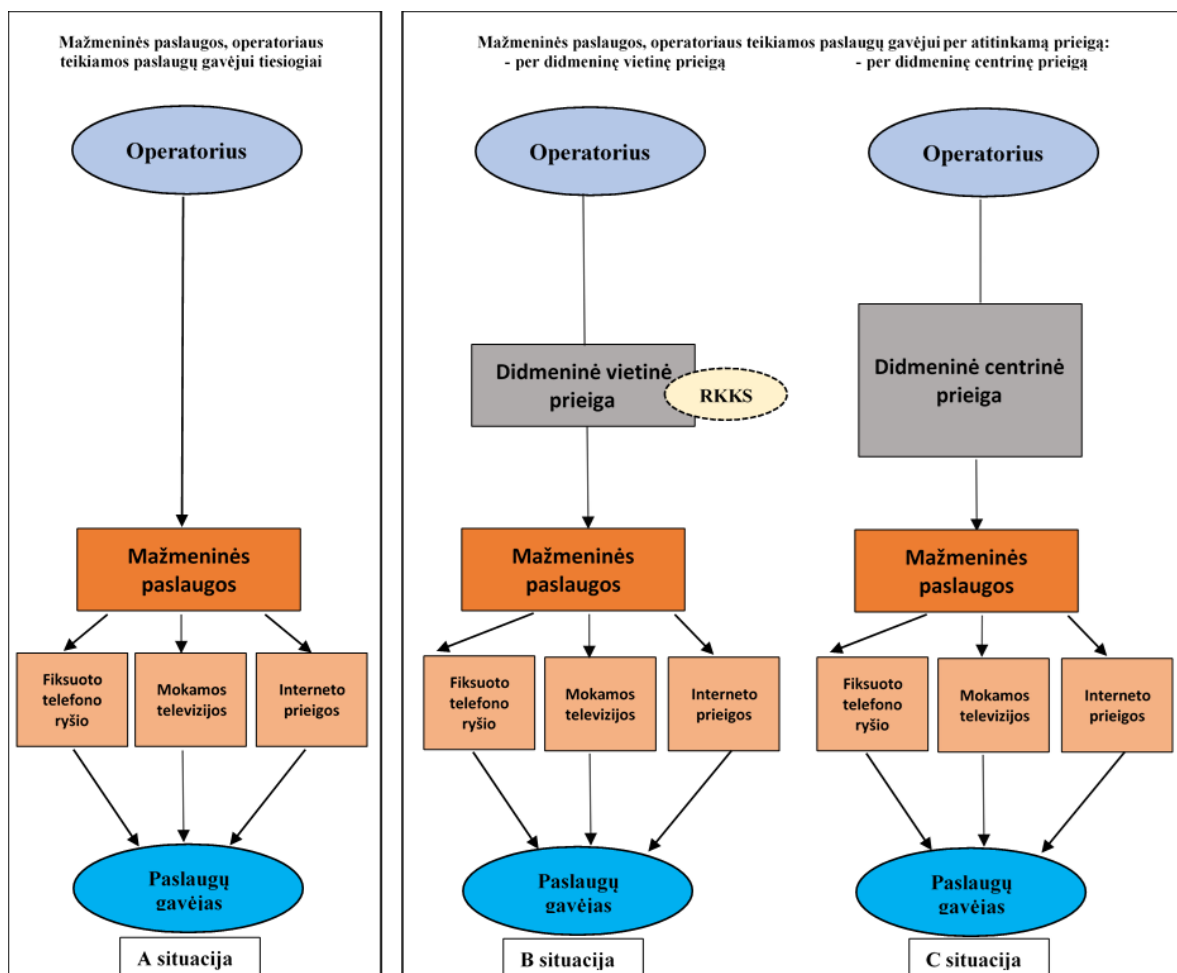
Įstatymo 16 straipsnio 2 dalyje nurodyta, kad pirmasis Tarnybos atliekamos rinkos tyrimo procedūros etapas yra atitinkamos rinkos (produktų (paslaugų) ir geografinės), kurios charakteristikos gali pateisinti Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų taikymą, apibrėžimas. Aiškinamojo memorandumo 2.6 skyriuje nurodyta, kad apibrėžiant bet kurią didmeninę rinką ir tiriant jos konkurencijos sąlygas privalu apžvelgti ir su šia didmenine rinka susijusias mažmenines rinkas bei nustatyti, visas jose teikiamas mažmenines paslaugas, įskaitant ir jų tarpusavio pakeičiamumą. Atsižvelgiant į tai, o taip pat į ataskaitos 1.3 skyriuje aprašytas Tarnybos atliekamo atitinkamo rinkos tyrimo procedūras, Didmeninės centrinės prieigos rinka apibrėžiama tokiais etapais:

1. apžvelgiamos vertikaliai susijusios mažmeninės viešosios elektroninių ryšių paslaugos;
 2. apibrėžiama Didmeninės centrinės prieigos rinka iki Didmeninės centrinės prieigos rinkos geografinės aprėpties vertinimo;
 3. vertinama Didmeninės centrinės prieigos rinkos geografinė aprėptis;
 4. apibrėžiamos atitinkamos Didmeninės centrinės prieigos rinkos.
- Atsižvelgiant į anksčiau aprašytas procedūras, toliau šiame ataskaitos skyriuje Tarnyba apibrėš Didmeninės centrinės prieigos rinką.

2.1. Viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimo principinė grandinė

Mažmeninės fiksuotojo telefono ryšio paslaugos, mažmeninės mokamos televizijos paslaugos ir mažmeninės interneto prieigos paslaugos iš esmės gali būti teikiamos 3 būdais (žr. 1 pav.): a) operatorius mažmenines paslaugas galutiniam paslaugų gavėjui gali teikti tiesiogiai, t. y. savo valdomais fiksuotojo ryšio tinklais (prieigos ir pagrindiniu) (A situacija 1 pav.); b) operatorius, turėdamas tam tikrą savo fiksuotojo ryšio tinklą, mažmenines paslaugas galutiniam paslaugų gavėjui gali teikti naudodamasis kito operatoriaus teikiamomis didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje (kitam operatoriui priklausančiomis fizinėmis prieigos tinklo linijomis, dar vadinama „paskutine mylia“, toliau – didmeninė vietinė prieiga), kartu su vertikaliai susijusiomis prieigos prie ryšių kabelių kanalų sistemos (toliau – RKKS) ir (ar) prieigos prie šviesolaidinių linijų skaidulos (toliau abi kartu – prieiga prie kitos fizinės infrastruktūros) paslaugomis (B situacija 1 pav.); c) elektroninių ryšių paslaugų teikėjas mažmenines paslaugas galutiniam paslaugų gavėjui gali teikti naudodamasis kito operatoriaus teikiamomis didmeninės centrinės prieigos paslaugomis, t. y. duomenų perdavimo paslaugomis kito operatoriaus prieigos ir pagrindiniu tinklais nuo savo tinklo iki pat galutinio paslaugos gavėjo (C situacija 1 pav.).

Šios ataskaitos pagrindinis objektas 1 pav. nurodytu C būdu teikiamos paslaugos. Kaip matyti 1 pav. C situacijoje pavaizduotoje viešųjų elektroninių ryšių paslaugų grandinėje, mažmeninės paslaugos ir didmeninės centrinės prieigos paslaugos yra vertikaliai susijusios, šioje ataskaitoje pirmiausiai bus apžvelgiamos atitinkamos mažmeninės paslaugos ir konkurencijos situacija atitinkamose mažmeninėse rinkose. Toliau bus analizuojama Didmeninės centrinės prieigos rinka. Kadangi operatoriui, norinčiam teikti didmeninę centrinę prieigą, yra reikalingas nuosavas tinklas, kuris gali būti tiesiamas pasinaudojant RKKS, o RKKS valdytojas taip pat, kaip ir kiti operatoriai, atitinkamas mažmenines paslaugas paslaugų gavėjams praktiškai teikia ir tiesiogiai, ataskaitoje taip pat bus aptariama ir kita su didmenine centrine prieiga vertikaliai susijusi paslauga – prieiga prie RKKS.

1 pav. Viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimo grandinė.

2.2. Vertikaliai susijusių mažmeninių viešųjų elektroninių ryšių paslaugų apžvalga

Šiame ataskaitos skyriuje bus nagrinėjamos ataskaitos 2.1 skyriuje minėtų mažmeninių paslaugų naudojimo tendencijos, jų technologinis pakeičiamumas ir pakeičiamumo su atitinkamomis viešosiomis elektroninių ryšių paslaugomis, teikiamomis viešuoju judriojo ryšio tinklu, galimybės.

Atsižvelgiant į tai, kad didmeninė centrinė prieiga yra naudojama teikti viešosioms elektroninių ryšių paslaugoms, teikiamoms viešuoju fiksuotojo ryšio tinklu galutiniams paslaugų gavėjams, tikslinga įvertinti ir su Didmeninės centrinės prieigos rinka vertikaliai susijusiose mažmeninių paslaugų rinkose tiriamuoju laikotarpiu vyravusią situaciją. Mažmeninių paslaugų analizė leis įvertinti tendencijas teikiant mažmenines paslaugas, o taip pat leis nustatyti paslaugas, galinčias patekti į Didmeninės centrinės prieigos rinkos apibrėžimą.

Šiame skyriuje bus nagrinėjamos šios mažmeninės paslaugos:

1. interneto prieigos paslaugos, teikiamos naudojant fiksuotojo ryšio technologijas;
2. fiksuotojo telefono ryšio paslaugos, grįstos grandinių komutacija naudojant PSTN (angl. *Public Switched Telephone Network*) ir ISDN (angl. *Integrated Services Digital Network*) technologijas, ar grįstos interneto protokolo (angl. *Internet Protocol*, toliau – IP) technologijomis (angl. *Voice over IP*; toliau – VoIP);
3. mokamos televizijos paslaugos.

Viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikimas naudojant judriojo ryšio technologijas ir fiksuotojo ryšio technologijas

Atsižvelgiant į tai, kad judriojo ryšiu pagrįstos technologijos vis labiau evoliucionuoja, svarbu įvertinti mažmeninių paslaugų, teikiamų naudojant judriojo ryšio technologijas, pakeičiamumą su mažmeninėmis paslaugomis, teikiamomis naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, galimybes.

Kaip nustatyta 2017 m. birželio 20 d. užbaigtame Skambučių inicijavimo viešajame ryšių tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkos tyrime, viešąsias fiksuotojo telefono ryšio paslaugas gali pakeisti viešosios judriojo telefono ryšio paslaugos, tačiau šių paslaugų pakeičiamumas nėra abipusis. Atsižvelgiant į tai, šios paslaugos patenka į skirtingas mažmeninių paslaugų rinkas.

Mokamos televizijos paslaugos viešaisiais judriojo ryšio tinklais gali būti teikiamos duomenų perdavimo paslaugas užtikrinančiomis technologijomis, naudojant interneto protokolus (angl. *Internet Protocol*) (toliau – IPTV). Kadangi šiai paslaugai yra reikalinga pastovi, didelės spartos interneto prieiga, kuri nebūtų apribota parsisiųstų duomenų srautu, ši paslauga judriojo ryšio tinklais pradėta teikti tik 2016 m. pabaigoje. Atsižvelgiant į tai, kad IPTV viešaisiais judriojo ryšio tinklais pradėtos teikti santykinai neseniai, bei į tai, kad nėra daug šios paslaugos gavėjų (mažiau nei 1 proc. nuo visų mokamos televizijos paslaugų gavėjų tiriamojo laikotarpio pabaigoje), mokamos televizijos paslaugos viešaisiais judriojo ryšio tinklais kol kas tinkamai nepakeičia mokamos televizijos paslaugų, teikiamų fiksuotojo ryšio tinklais.

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas aplinkybes (nesant skirtingomis technologijomis teikiamų aukščiau nurodytų paslaugų tarpusavio pakeičiamumo), toliau bus nagrinėjamas tik interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant fiksuotojo ryšio arba judriojo ryšio technologijas, tarpusavio pakeičiamumas paklausos (iš paslaugų vartotojų pusės) ir pasiūlos atžvilgiu (iš operatorių pusės), vertinamos šių 2 skirtingomis technologijomis teikiamų interneto prieigos paslaugų savybės.

Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu pirmiausiai vertinta interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant judriojo ryšio technologijas ir interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, vienos iš savybių, t. y. greitaveikos, panašumai ir skirtumai. Pagal bendrovės Ookla pateiktą informaciją² matyti, kad tiriamojo laikotarpio pabaigoje (2018 m. sausio 1 d. duomenimis) Lietuvoje interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, duomenų parsisiuntimo (angl. *download*) greitis siekė 74,62 Mb/s, duomenų išsiuntimo (angl. *upload*) greitis siekė 66,08 Mb/s. Tuo tarpu tiriamojo laikotarpio pabaigoje Lietuvoje interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant judriojo ryšio technologijas, duomenų parsisiuntimo greitis siekė 35,61 Mb/s, duomenų išsiuntimo greitis siekė 13,2 Mb/s. Tokie Ookla kompanijos pateikiami duomenys labai artimi Tarnybos turimiems duomenims – pagal Tarnybos turimus duomenis, interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant judriojo ryšio technologijas (LTE tinkluose), vidutinė duomenų parsisiuntimo sparta 2017 m. siekė nuo 30 Mb/s iki 43,1 Mb/s (vidutiniškai apie 35 Mb/s). Taigi, tiriamojo laikotarpio pabaigoje interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, duomenų parsisiuntimo greitis buvo daugiau negu 2 kartus didesnis, nei interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant judriojo ryšio technologijas, greitis. Duomenų išsiuntimo greičių skirtumai yra dar iškalbingesni – tiriamojo laikotarpio pabaigoje interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, duomenų išsiuntimo greitis buvo net 5 kartus buvo didesnis, nei interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant judriojo ryšio technologijas, greitis. Taigi, tiriamojo laikotarpio pabaigoje egzistavo reikšmingi (dideli) interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant judriojo ryšio technologijas, ir interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, greitaveikos skirtumai.

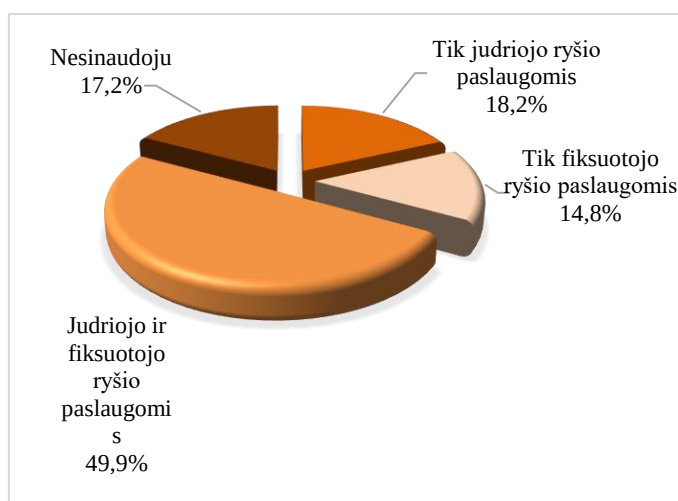
² <https://www.speedtest.net/global-index/lithuania>, prisijungimo laikas: 2019-02-20.

Vertinant interneto prieigos paslaugų, teikiamų viešaisiais fiksuotojo ryšio tinklais, pasirinkimą pagal sutartyje numatytą greitaveiką, pažymėtina, kad tiriamojo laikotarpio pabaigoje didžiausia dalis galutinių paslaugų gavėjų (44 proc. visų abonentių) rinkosi interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, greitaveiką, didesnę nei 100 Mb/s. Taigi, Lietuvos interneto prieigos galutiniams paslaugų gavėjams buvo reikalinga kur kas didesnė greitaveika, nei ją galėtų pasiūlyti interneto prieigos paslaugos, teikiamos naudojant judriojo ryšio technologijas.

Be to, pažymėtina, kad interneto prieigos paslaugos, teikiamos naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, turėjo kur kas didesnę greitaveikos potencialą, lyginant su interneto prieigos paslaugomis, teikiamomis naudojant judriojo ryšio technologijas ne tik tiriamuoju laikotarpiu, bet ir pasibaigus tiriamajam laikotarpiui. Pavyzdžiui, operatoriai galutiniams paslaugų gavėjams geba pasiūlyti ne tik interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, greitaveiką apie 100 Mb/s, bet ir kur kas didesnę greitaveiką – greitaveika gali būti ir iki 300 Mb/s, ir iki 1Gb/s³. Interneto prieigos paslaugos, teikiamos naudojant greičiausias judriojo ryšio technologijas (LTE), tokio greitaveikos potencialo vis dar neturi.

Taip pat pažymėtina, kad Tarnyba 2018 m. spalio mėn. atliko vartotojų apklausą (toliau – Apklausa) dėl interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant judriojo ryšio technologijas ir interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, tarpusavio pakeičiamumo.

Pirmiausiai Apklausa parodė, kad pusė (49,9 proc.) vartotojų naudojami ir interneto prieigos paslaugomis, teikiamomis naudojant judriojo ryšio technologijas ir interneto prieigos paslaugomis, teikiamomis naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, 18,2 proc. vartotojų naudojami tik interneto prieigos paslaugomis, teikiamomis naudojant judriojo ryšio technologijas, 14,8 proc. – tik interneto prieigos paslaugomis, teikiamomis naudojant fiksuotojo ryšio technologijas. Šiek tiek mažiau nei šeštadalis apklaustųjų – 17,2 proc. – interneto paslaugomis nesinaudoja (žr. 2 pav.).

2 pav. Vartotojų naudojimasis interneto paslaugomis, proc., 2018 m. spalio mėn.

Šaltinis: Tarnybos užsakymu atlikta reprezentatyvi apklausa.

Analizuojant vartotojų naudojamą interneto prieigos paslaugomis pagal paskirtį, Apklausoje rezultatai parodė, kad skambučiams ir žinutėms, naudojant tam skirtas programas (angl. „apps“, pvz. WhatsApp, Viber, Messenger ir kt.), vartotojai daugiausiai renkasi interneto prieigos paslaugas, teikiamas naudojant judriojo ryšio technologijas. Naujienoms skaityti ir

³ Pavyzdžiui, <https://www.telia.lt/privatiems/internetas/planai/sviesolaidinis>, <https://www.cgates.lt/internetas/sviesolaidinis-internetas/>, <https://www.penki.lt/internetas>, <http://splius.lt/Internetas/Interneto-planai3>

dideliems kiekiamis informacijos siųsti (filmus, žaidimus ir pan.) vartotojai daugiausiai renka interneto prieigos paslaugas, teikiamas naudojant fiksuotojo ryšio technologijas.

Apklauskos rezultatų pagrindu taip pat analizuotos priežastys, kodėl respondentai renka interneto prieigos paslaugas, teikiamas naudojant judriojo ryšio technologijas, ir interneto prieigos paslaugas, teikiamas naudojant fiksuotojo ryšio technologijas. Respondentai interneto prieigos paslaugas, teikiamas naudojant judriojo ryšio technologijas, renka dėl didelio prieinamumo, noro interneto ryšį turėti visur ir visada (40,8 proc. respondentų, naudojančių interneto prieigos paslaugas, teikiamas naudojant judriojo ryšio technologijas) ir dėl patogumo (galima naudotis skirtingose vietose, mažas prietaisas ir t.t.) – dėl patogumo judriuoju internetu tik mobiliajame telefone naudojasi 24,0 proc., judriuoju interneto ryšiu naudojant SIM kortelę – 28,4 proc. apklaustųjų). Pagrindinė priežastis, dėl kurios vartotojai naudoja tik interneto prieigos paslaugas, teikiamas naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, yra kokybiškas ir spartus ryšys (26,6 proc. interneto prieigos paslaugas, teikiamas naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, gaunančių respondentų), šiek tiek daugiau nei penktadalis (22,1 proc.) interneto prieigos paslaugas, teikiamas naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, renka dėl kainos.

Apklauskos metu daugiau nei pusė respondentų, naudojančių interneto prieigos paslaugas, teikiamas naudojant judriojo ryšio technologijas (mobiliajame telefone), ir interneto prieigos paslaugas, teikiamas naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, nurodė, kad šiomis 2 skirtingomis technologijomis teikiamos paslaugos papildo viena kitą (55,4 proc. respondentų, naudojančių šiomis 2 technologijomis teikiamas interneto prieigos paslaugas).

Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu gautose anketose absoliuti dalis operatorių (maždaug 74 proc. arba 40 iš 54 anketas pateikusių) nurodė, kad interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, privalumas prieš interneto prieigos paslaugas, teikiamas judriojo ryšio technologijomis, yra stabilumas bei didesnė greitaveika, o interneto prieigos paslaugų, teikiamų judriojo ryšio technologijomis privalumas prieš interneto prieigos paslaugas, teikiamas naudojant fiksuotojo ryšio technologijas – mobilumas, t. y. prieinamumas, galimybė laisvai judėti, su paslauga persikelti ar paslaugą perkelti iš vienos vietos į kitą. Taigi, galima teigti, kad iš pasiūlos pusės (operatorių vertinimu), interneto prieigos paslaugos, teikiamas naudojant judriojo ryšio technologijas, ir interneto prieigos paslaugos, teikiamos naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, pasižymi tam tikromis specifinėmis skirtingomis savybėmis (privalumais) – viena technologija teikiamos interneto prieigos paslaugos turi savybių, kurių neturi kita technologija teikiamos interneto prieigos paslaugos.

Taigi, Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu buvo nustatyta, kad:

1. skiriasi interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant judriojo ryšio technologijas, ir interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, viena iš svarbiausių savybių – greitaveika ir greitaveikos potencialas;
2. vartotojai interneto prieigos paslaugas, teikiamas naudojant judriojo ryšio technologijas, ir interneto prieigos paslaugas, teikiamas naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, renka dėl skirtingų priežasčių;
3. šiomis 2 technologijomis grįstas interneto prieigas vartotojai iš esmės naudoja skirtingiems tikslams;
4. daugiau nei pusė vartotojų vienu metu naudoja ir interneto prieigos paslaugomis, teikiamomis naudojant judriojo ryšio technologijas, ir interneto prieigos paslaugomis, teikiamomis naudojant fiksuotojo ryšio technologijas;
5. daugiau nei pusė vartotojų, vienu metu besinaudojančių šiomis 2 technologijomis grįstomis interneto prieigos paslaugomis, nurodo, kad viena technologija teikiamos interneto prieigos paslaugos papildo kita technologija teikiamas interneto prieigos paslaugas;
6. didžioji dalis Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu apklaustų operatorių mano, kad viena technologija teikiamos interneto prieigos paslaugos turi savybių, kurių neturi kita technologija teikiamos interneto prieigos paslaugos.

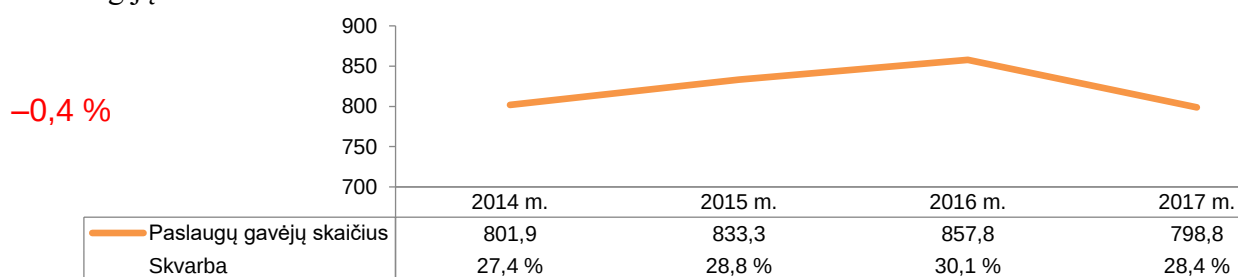
Taigi, galima teigti, kad interneto prieigos paslaugos, teikiamos naudojant judriojo ryšio technologijas, ir interneto prieigos paslaugos, teikiamos naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, tiriamuoju laikotarpiu nėra tarpusavyje pakeičiamos. Atitinkamai tarpusavyje nėra pakeičiamos ir kitos mažmeninės paslaugos, teikiamos naudojant judriojo ryšio technologijas, ir mažmeninės paslaugos, teikiamos naudojant fiksuotojo ryšio technologijas. Atsižvelgiant į šias aplinkybes ir į tai, kad didmeninės centrinės prieigos pagrindu galima teikti tik mažmenines paslaugas, teikiamas naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, toliau ataskaitoje bus analizuojamos tik mažmeninės paslaugos, teikiamos naudojant fiksuotojo ryšio technologijas.

Mažmeninės interneto prieigos paslaugos, teikiamos naudojant fiksuotojo ryšio technologijas

Tiriamuoju laikotarpiu Lietuvos Respublikoje interneto prieigos paslaugos buvo teikiamos šiomis vietinėmis linijomis:

1. vietinėmis metalinėmis vytos poros linijomis, naudojant xDSL (angl. *Digital Subscriber Line*) technologiją;
2. vietinėmis belaidžio ryšio linijomis, naudojant WiMAX (angl. *Worldwide Interoperability for Microwave Access*), WiFi (angl. *Wireless Fidelity*) ir kitas belaidžio ryšio technologijas;
3. vietinėmis bendraašio kabelio linijomis, naudojant kabelinės televizijos (toliau – KTV linijos) tinklus;
4. vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis iki gavėjo (angl. *Fiber to the Home*, FTTH) (toliau – vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis FTTH tinklų atveju);
5. vietinėmis neekranuotomis vytos poros linijomis (angl. *Unshielded Twisted Pair*, UTP) ir vietinėmis ekranuotomis vytos poros linijomis (angl. *Shielded Twisted Pair*, STP) (toliau abi kartu – UTP ir STP linijos) šviesolaidinių linijų iki pastato (angl. *Fiber to the Building*, toliau – FTTB) tinklų atveju;
6. vietinėmis UTP ir STP linijomis vietinių tinklų (angl. *Local Area Network*, toliau – LAN) atveju;
7. skirtąja linija.

Interneto prieigos paslaugų gavėjų skaičius tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo (žr. 3 pav.). Nuo tiriamojo laikotarpio pradžios (2014 m. pabaigos, kas kartu yra 2015 m. pradžia) iki 2017 m. pabaigos paslaugų gavėjų skaičius sumažėjo nuo 801,9 tūkst. iki 798,8 tūkst., t. y. 0,4 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, skvarba (paslaugų gavėjų skaičius 100 gyventojų) šiuo laikotarpiu išaugo 1 procentiniu punktu ir buvo 28,4 proc. Jei 2014–2016 m. buvo stebimas paslaugų gavėjų skaičiaus ir skvarbos augimas, tai 2017 m. šie abu rodikliai, skirtingai nei 2014–2016 m. periodu, sumažėjo. Tokį mažėjimą iš esmės galima paaiškinti tuo, kad AB Lietuvos radijo ir televizijos centras 2017 m. ėmė atsisakyti WiMAX technologijos ir interneto prieigos paslaugas pradėjo teikti naudodamas judriojo ryšio LTE technologiją.

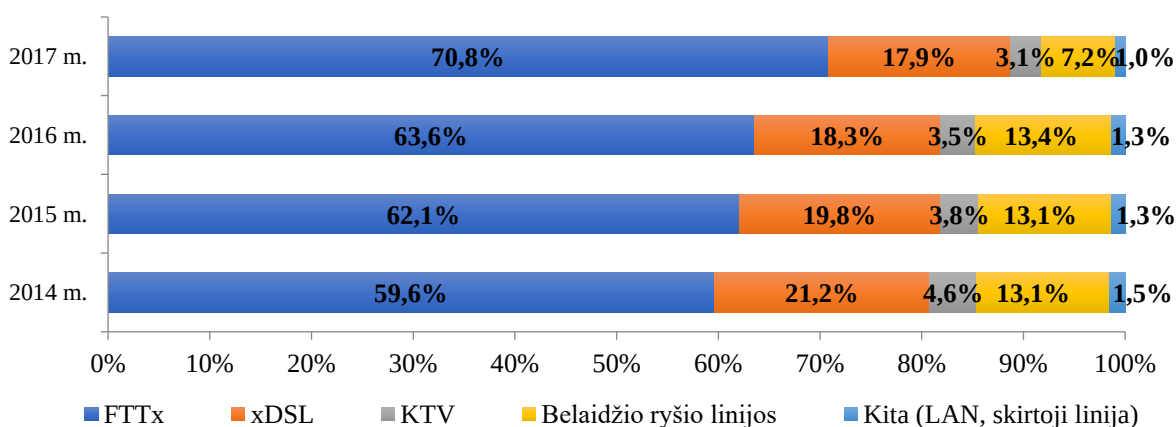
3 pav. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, gavėjų skaičius, tūkst., ir skvarba, proc., 2014–2017 m.

Interneto prieigos paslaugų gavėjų skaičiaus, kai operatorius teikia interneto prieigos paslaugas naudodamasis kitų operatorių tinklais, dinamika pavaizduota 1 lentelėje. Iš jos matyti, kad nuo tiriamojo laikotarpio pradžios iki tiriamojo laikotarpio pabaigos šis dydis išaugo 22 proc. nuo 1786 2015 m. pradžioje iki 2179 2017 m. pabaigoje). Didžiąjai daliai interneto prieigos paslaugų gavėjų, kuriems interneto prieiga buvo teikiama kitų operatorių tinklais, interneto prieiga buvo teikiama naudojant didmeninę centrinę prieigą: tiriamojo laikotarpio pradžioje – 86,1 proc., tiriamojo laikotarpio pabaigoje – 98,1 proc. Tokia situacija buvo dėl to, kad didmeninės centrinės prieigos paklausa tiriamuoju laikotarpiu išliko sąlyginai stabili, tuo tarpu kai didmeninės vietinės prieigos (visiškai atsietos prieigos (angl. *local loop unbundled*, *LLU*) ir iš dalies atsietos prieigos (angl. *sub-loop unbundled*, *SLU*)) paklausa mažėjo. Pastebėtina, kad kitų operatorių tinklais teikiamos interneto prieigos paslaugos tiriamuoju laikotarpiu sudarė tik labai mažą dalį visos interneto prieigos paslaugų teikimo rinkos.

1 lentelė. Suteiktų prieigų skaičius vnt., 2014–2017 m.

Prieiga:	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.
LLU	213	147	49	31
SLU	35	24	15	10
Didmeninė centrinė prieiga	1 538	1 611	1 725	2 138
Iš viso:	1 786	1 773	1 789	2 179

Vertinant interneto prieigos paslaugų gavėjų pasiskirstymą pagal technologijas, kuriomis yra teikiamos interneto prieigos paslaugos, matyti, kad didžiausia paklausa yra interneto prieigos paslaugoms, teikiamoms vietinėmis UTP ir STP linijomis (FTTB tinklų atveju) bei vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis (FTTH tinklų atveju) FTTx atveju, vietinėmis metalinėmis vytos poros linijomis naudojant xDSL technologiją ir vietinėmis belaidžio ryšio linijomis. 2017 m. pabaigoje šiais būdais interneto prieigą gavo atitinkamai 70,8 proc., 17,9 proc. ir 7,2 proc. interneto prieigos paslaugų abonentų (žr. 4 pav.). Ši tendencija, t. y. šių vietinių linijų naudojimas interneto prieigos paslaugoms gauti, pasireiškė visu tiriamuoju laikotarpiu. Vis daugiau vartotojų renkasi interneto prieigą, teikiamą vietinėmis UTP ir STP linijomis FTTB tinklų atveju, vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis FTTH tinklų atveju. Vietinėmis metalinėmis vytos poros linijomis teikiamos interneto prieigos, kaip ir interneto prieigos, teikiamos naudojant vietines belaidžio ryšio linijas, KTV linijas, vietines UTP ir STP linijas LAN atveju ir skirtąją liniją, populiarumas mažėja, t. y. nauji interneto prieigos abonentai jų nebesirenka, o senieji jas pakeičia interneto prieiga, teikiama anksčiau minėtomis technologijomis.

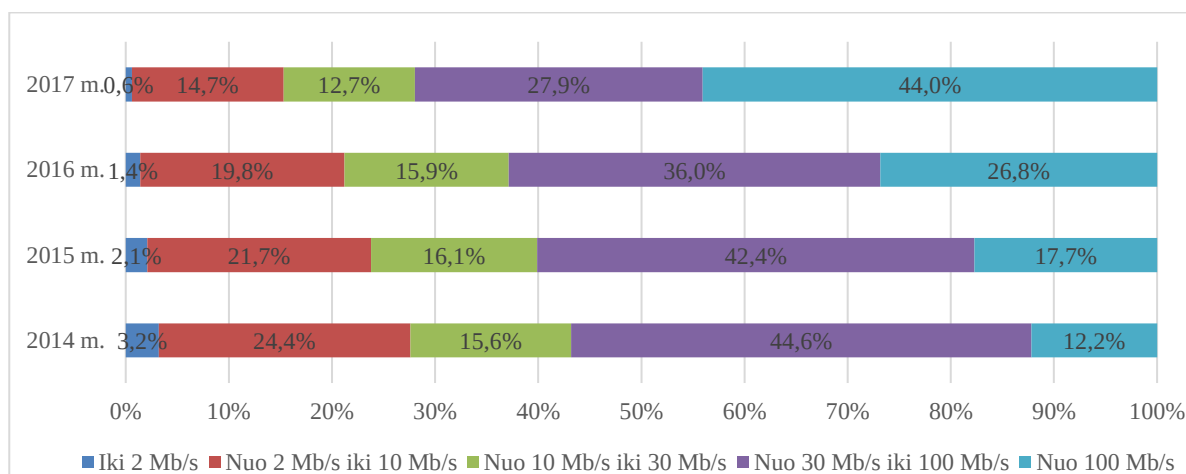

4 pav. Interneto prieigos paslaugų abonentų pasiskirstymo pagal technologijas dinamika 2014–2017 m.

2017 m., palyginti su tiriamojo laikotarpio pradžia, FTTx technologija teikiamų mažmeninių interneto prieigos paslaugų gavėjų padaugėjo 11,2 procentinio punkto iki 70,8 proc.

(565,6 tūkst. gavėjų 2017 m.). Pažymėtina, kad 53,4 proc. (301,8 tūkst.) visų FTTx linijomis teikiamų mažmeninių interneto prieigos paslaugų gavėjų naudojo interneto prieigos paslaugomis, teikiamomis FTTB linijomis, o 46,6 proc. (263,8 tūkst.) – FTTH linijomis. 2014 m. šie rodikliai buvo atitinkamai 59,8 proc. (285,6 tūkst.) ir 40,2 proc. (192,3 tūkst.). 2014–2017 m. laikotarpiu FTTH linijomis teikiamų mažmeninių interneto prieigos paslaugų gavėjų skaičius augo greičiau nei FTTB linijomis teikiamų mažmeninių interneto prieigos paslaugų gavėjų skaičius. Dėl to atotrūkis tarp mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų FTTB ir FTTH linijomis, gavėjų skaičiaus mažėja. LAN linijomis, xDSL linijomis ir KTV tinklais teikiamų mažmeninių interneto prieigos paslaugų gavėjų 2017 m., kaip ir kiekvienais ankstesniais metais, ir toliau mažėjo. 2017 m. mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų xDSL linijomis, gavėjų skaičius, palyginti su 2014 m., sumažėjo 3,3 procentinio punkto ir siekė 143,2 tūkst. gavėjų. KTV linijomis teikiamų mažmeninių interneto prieigos paslaugų gavėjų sumažėjo 1,5 procentinio punkto ir siekė 25 tūkst. gavėjų 2017 m. Ypač dėl anksčiau minėtų AB Lietuvos radijo ir televizijos centro sprendimų mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų belaidžio ryšio linijomis, gavėjų skaičius sumažėjo beveik dvigubai, t. y. 5,9 procentinio punkto, nuo 13,1 proc. 2014 m. iki 7,2 proc. (57,2 tūkst.) 2017 m.

Interneto prieigos paslaugų greitis kasmet auga. Interneto prieigos paslaugų gavėjų pasirinkimų pokyčius atspindi 5 paveiksle pavaizduotas interneto prieigos paslaugų gavėjų pasiskirstymas pagal duomenų priėmimo iš interneto spartą. 2014–2016 m. laikotarpiu populiariausia buvusi interneto prieigos sparta nuo 30 Mb/s iki 100 Mb/s 2017 m. pirmą kartą užleido pozicijas interneto prieigai, kurios sparta 100 Mb/s ir daugiau; 2017 m. nuo 30 Mb/s iki 100 Mb/s spartą rinkosi 27,9 proc. paslaugų gavėjų, o 100 Mb/s ir daugiau interneto prieigos spartą rinkosi 44 proc. paslaugų gavėjų. Mažiausiai populiarūs išlieka interneto prieigos sparta iki 2 Mb/s, ji 2017 m. siekė 0,6 proc. Tiriamąjį laikotarpį pabaigoje interneto prieigą, kurios sparta nuo 30 Mb/s ir daugiau, buvo pasirinkę 71,9 proc. visų interneto prieigos abonentų, t. y. 15,1 procentinio punkto daugiau nei 2014 m. (56,8 proc. 2014 m.). Tam daugiausia įtakos daro tai, kad interneto prieigos paslaugų gavėjai renkasi didesnės spartos interneto prieigą, kurią operatoriai siūlo vis mažesnėmis ir labiau prieinamomis kainomis.

5 paveikslas. Interneto prieigos paslaugų gavėjų pasiskirstymas pagal duomenų priėmimo iš interneto spartą 2014–2017 m.

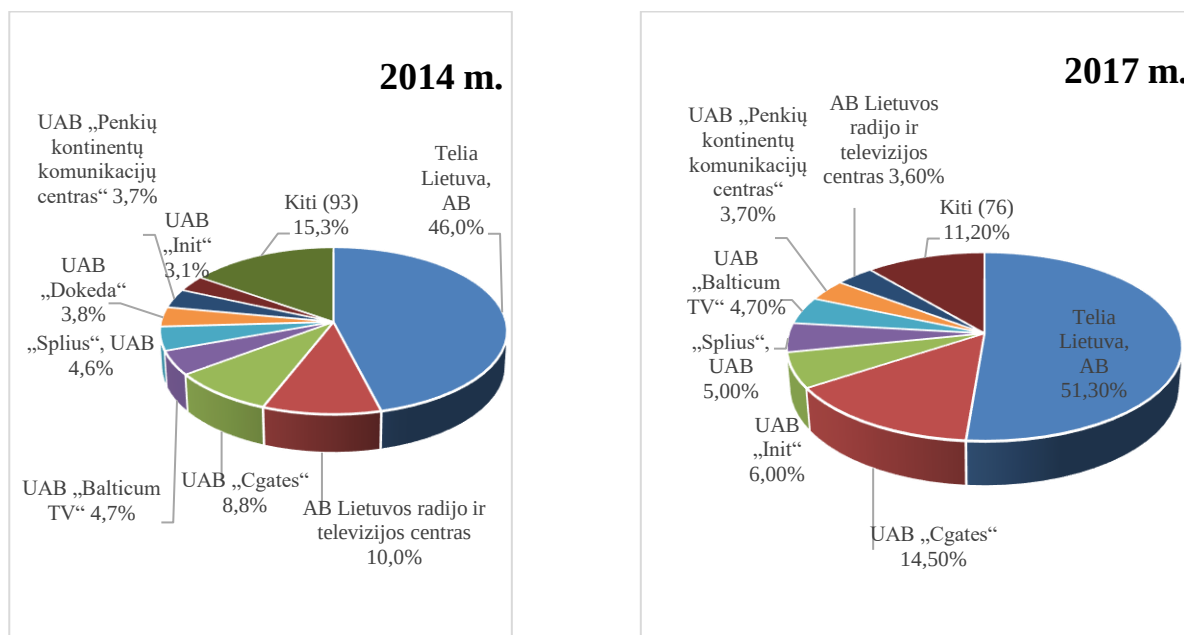
Vertinant interneto prieigos paslaugų teikimo tendencijas taip pat svarbu atkreipti dėmesį ir į vidutines pajamas, gaunamas iš vieno paslaugų gavėjo per mėnesį (angl. *Average Revenues per User*, toliau – ARPU). 2 lentelėje pateiktas tiriamojo laikotarpio pradžioje (2014 m. pabaigoje) ir tiriamojo laikotarpio pabaigoje (2017 m. pabaigoje) operatorių gautas ARPU. Didžiausias ARPU buvo gautas iš paslaugų gavėjų, kurie prie interneto jungėsi naudodami skirtingas linijas. Iš 2 lentelėje pateiktos informacijos matyti, kad beveik visomis technologijomis teiktų interneto prieigos

paslaugų ARPU padidėjo. Didžiausias santykinis padidėjimas buvo belaidžio ryšio linijos atveju – 13,4 proc. ARPU sumažėjo tik interneto prieigos paslaugoms, teikiamoms xDSL linijomis: nuo 10,88 Eur 2014 m. iki 9,5 Eur 2017 m., arba 12,7 proc. ARPU už mažmenines interneto prieigos paslaugas, teikiamas KTV linijomis, liko toks pats – 5,7 Eur.

2 lentelė. Interneto prieigos paslaugų, teikiamų skirtingomis technologijomis, ARPU (Eur) 2014 m. ir 2017 m.

Technologija	2014 m.	2017 m.	Absoliutus pokytis, EUR	Santykinis pokytis
Viešajame ryšio tinkle:	9,70	9,90	0,20	2,1%
xDSL	10,88	9,50	-1,38	-12,7%
Belaidžio ryšio linija	9,52	10,80	1,28	13,4%
KTV	5,70	5,70	0	0%
FTTx	9,50	9,90	0,40	4,2%
LAN	7,80	8,70	0,90	11,5%
Skirtoji linija	242,34	252,60	10,26	4,2%

Interneto prieigos paslaugų rinkos struktūra pagal paslaugų gavėjų skaičių tiriamojo laikotarpio pradžioje ir pabaigoje pateikta 6 paveiksle. Interneto prieigos paslaugų teikėjų skaičius tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 17,8 proc. 2014 m. jis siekė 101, o 2017 m. Lietuvos Respublikoje buvo 83 operatoriai, teikiantys mažmenines interneto prieigos paslaugas. Tam daugiausiai įtakos darė įmonių susijungimai. Telia interneto prieigos paslaugų rinkos dalis per tiriamąjį laikotarpį padidėjo 5,3 procentiniais punktais iki 51,3 proc., ir Telia išliko didžiausią rinkos dalį užimančiu operatoriumi interneto prieigos rinkoje vertinant pagal abonentų skaičių. Artimiausi Telia konkurentai išlaiko savo įtaką rinkoje – 6 didžiausių alternatyvių operatorių interneto prieigos paslaugų teikimo rinkos dalis tiriamojo laikotarpio pabaigoje sudarė 37,4 proc. Lyginant su 2014 m., 2017 m. ji neženkliai padidėjo, t. y. 0,4 procentinio punkto.

6 pav. Interneto prieigos paslaugų teikėjų rinkos dalys pagal interneto prieigos paslaugų abonentus 2014 m. ir 2017 m.

Telia užimama interneto prieigos paslaugų teikimo rinkos dalis daugiausia priklauso nuo dviejų technologijų, kuriomis yra teikiamos interneto prieigos paslaugos. Tiriamuoju laikotarpiu Telia užėmė dideles rinkos dalis, teikdama interneto prieigos paslaugas dviem būdais, t. y. vietinėmis metalinėmis vytos poros linijomis naudojant xDSL technologiją ir vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis FTTH tinklų atveju. Jos paslaugomis naudojosi atitinkamai 99,3 proc. ir

94,4 proc. visų minėtomis vietinėmis linijomis interneto prieigos paslaugas gaunančių abonentų. Telia taip pat užėmė 4,9 proc. interneto prieigos paslaugų, teikiamų vietinėmis UTP ir STP linijomis FTTB tinklų atveju, rinkos.

Koncentracijos lygis interneto prieigos paslaugų teikimo rinkoje yra aukštas. Tai patvirtina ir išaugęs Herfindalio-Hiršmano indeksas (angl. *Herfindahl-Hirschman Index*, toliau – HHI)⁴: tiriamojo laikotarpio pradžioje jis siekė 2 386,8, tiriamojo laikotarpio pabaigoje – 2 962,6.

Mažmeninės mokamos televizijos paslaugos, teikiamos naudojant fiksuotojo ryšio technologijas

Mažmeninės mokamos televizijos paslaugos apskritai gali būti:

1. Mažmeninės mokamos televizijos paslaugos, teikiamos kabelinės televizijos tinklais (toliau – KTV paslaugos);
2. IPTV.

Gaunant didmeninę centrinę prieigą, gali būti teikiamos tik IPTV. IPTV, kaip ir KTV paslaugos, teikiamos naudojant tam tikras vietines linijas. Taip pat IPTV ir KTV teikiamos skaitmeninės televizijos paslaugos yra panašios pagal kitas savo technines charakteristikas. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad IPTV konkuruoja bent jau su KTV teikiamomis skaitmeninės televizijos paslaugomis, o IPTV didžiausią konkurencinį spaudimą sudaro KTV paslaugų teikėjai.

Vertinant mokamos televizijos paslaugų gavėjų struktūrą pagal televizijos paslaugų teikimo būdus, tiramuoju laikotarpiu mažėjo visais būdais teikiamų paslaugų gavėjų skaičius, išskyrus IPTV. Didžiausia dalis paslaugų gavėjų (52,5 proc.) rinkosi KTV paslaugas. Šiomis paslaugomis, kurias teikia tik operatoriai, išskyrus Telia, besinaudojančių abonentų skaičius nuosekliai mažėjo, t. y. tiriamojo laikotarpio pradžioje (2014 m. pabaigoje) siekė 414,2 tūkst., o tiriamojo laikotarpio pabaigoje – 372,1 tūkst. arba 10,2 proc. mažiau nei 2014 m. pabaigoje (žr. 3 lentelę).

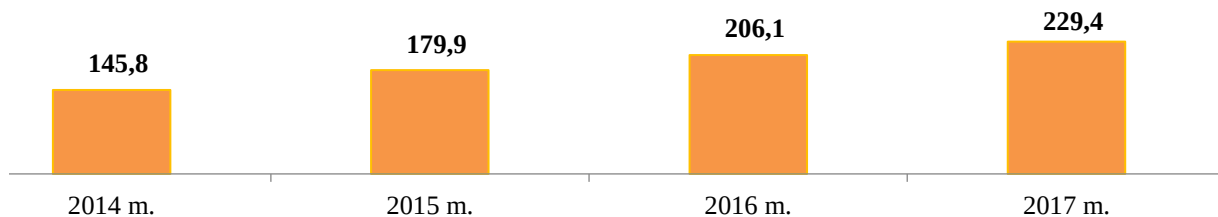
3 lentelė. Mokamos televizijos abonentų dinamika, 2014–2017 m.

Technologijos	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.
KTV	414.244	397.867	377.361	372.112
IPTV	145.800	179.947	206.061	229.415
Kita*	162.920	144.513	123.966	107.853
Viso	722.964	722.327	707.388	709.380

* mikrobangų daugiakanalė televizija (MDTV), skaitmeninė antžeminė televizija (DVB-T), palydovinė televizija.

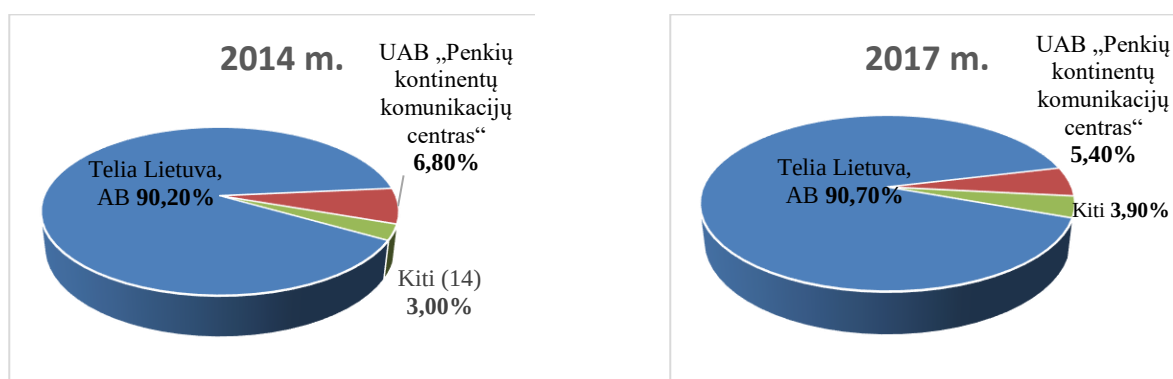
IPTV pagal abonentų skaičių yra antroje vietoje, šių paslaugų paklausa tiramuoju laikotarpiu nuosekliai augo. IPTV besinaudojančių abonentų skaičius per tiriamąjį laikotarpį išaugo 57,3%. 2014 m. pabaigoje IPTV paslaugos buvo teikiamos 145,8 tūkst. abonentų, o 2017 m. pabaigoje – 229,4 tūkst. (žr. 7 pav.). IPTV paklausos išaugimas gali būti siejamas su tuo, kad šių paslaugų funkcionalumas labiau atitinka šiuolaikinių vartotojų poreikius (įvairių televizijos laidų įrašų archyvas; rodomos televizijos laidos sustabdymas, atsukimas atgal, žiūrėjimas nuo pradžių; kino filmų nuoma ir kt.).

⁴ Rinkos koncentracijos rodiklis, apskaičiuojamas kaip atitinkamoje rinkoje veikiančių ūkio subjektų rinkos dalių kvadratų suma. Šis indeksas svyruoja nuo 0 iki 10 000: mažiau nei 1 000 – žema koncentracija, 1 000–1 800 – nuosaiki koncentracija; 1 800 – aukštos koncentracijos rinka.

7 pav. IPTV paslaugų abonentų skaičiaus (tūkst.) dinamika, 2014–2017 m.

Vertinant mažmeninių IPTV teikimo rinką, atkreiptinas dėmesys į tai, kad Telia visu tiriamuoju laikotarpiu užėmė didžiausią rinkos dalį. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje užimama IPTV dalis nežymiai padidėjo ir siekė 90,7 proc. (žr. 8 pav.). 2017 m. pabaigoje kitų operatorių teikiamų IPTV paslaugų abonentų skaičius išaugo 0,9 proc., lyginant su 2014 m. pabaiga, t. y. iki 3,9 %.

8 pav. IPTV teikėjų rinkos dalys pagal IPTV abonentus 2014 m. ir 2017 m.

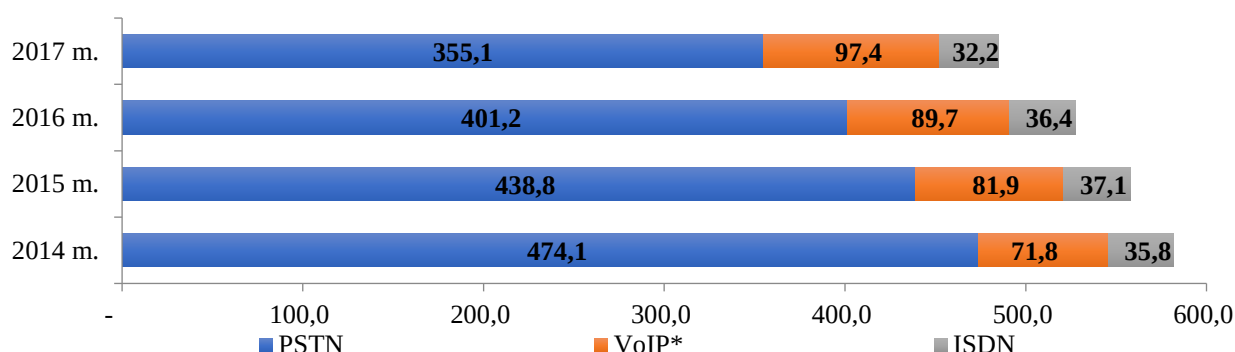
Mažmeninės fiksuotojo telefono ryšio paslaugos

Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka toliau mažėja. Bendras viešųjų fiksuotojo telefono ryšio paslaugų gavėjų skaičius sumažėjo 17 proc. nuo 585,5 tūkst. tiriamojo laikotarpio pradžioje iki 485,9 tūkst. 2017 m. pabaigoje. Paslaugų gavėjai viešąsias fiksuotojo telefono ryšio paslaugas toliau keičia viešosiomis judriojo telefono ryšio balso ir kitomis paslaugomis, įskaitant OTT (angl. *Over-the-Top*) paslaugomis.

Tiriamuoju laikotarpiu Lietuvos Respublikoje viešosios fiksuotojo telefono ryšio paslaugos buvo teikiamos šiomis vietinėmis linijomis:

1. vietinėmis metalinės vytytos poros linijomis, vietinėmis bendraašio kabelio linijomis, vietinėmis šviesolaidinėmis ryšio linijomis, vietinėmis UTP ir STP linijomis ir belaidžio ryšio linijomis, naudojant VoIP technologiją;
2. vietinėmis metalinėmis vytytos poros linijomis, naudojant PSTN technologiją;
3. vietinėmis metalinėmis vytytos poros linijomis ir vietinėmis belaidžio ryšio linijomis, naudojant ISDN technologiją.

9 paveiksle pateikta viešųjų fiksuotojo telefono ryšio paslaugų abonentų skaičiaus dinamika pagal technologijas.

* Įskaitant ir abonentus, kuriems viešosios fiksotojo telefono ryšio paslaugos, naudojant VoIP technologiją, yra teikiamos naudojant kitų operatorių prieigą.

9 pav. Viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų abonentų skaičiaus (tūkst.) dinamika pagal technologijas, 2014–2017 m.

Iš 9 paveikslo matyti, kad tiriamuoju laikotarpiu grandinių komutacija grįstų viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų, teikiamų naudojant PSTN ir ISDN technologijas, paklausa sumažėjo. PSTN technologija teikiamų paslaugų abonentų skaičius sumažėjo 25,1 proc. nuo 474,1 tūkst. iki 355,1 tūkst., o ISDN technologija – 10,1 proc. nuo 35,8 tūkst. iki 32,2 tūkst. Tai yra siejama su tuo, kad grandinių komutacija grįstų viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų, teikiamų naudojant PSTN ir ISDN technologijas, abonentai atsisako minėtųjų paslaugų arba jas pakeičia viešosiomis fiksotojo telefono ryšio paslaugomis, teikiamomis naudojant VoIP technologiją. Viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų, teikiamų naudojant VoIP technologiją, abonentų skaičius per tiriamąjį laikotarpį išaugo 35,7 proc. nuo 71,8 tūkst. iki 97,4 tūkst.

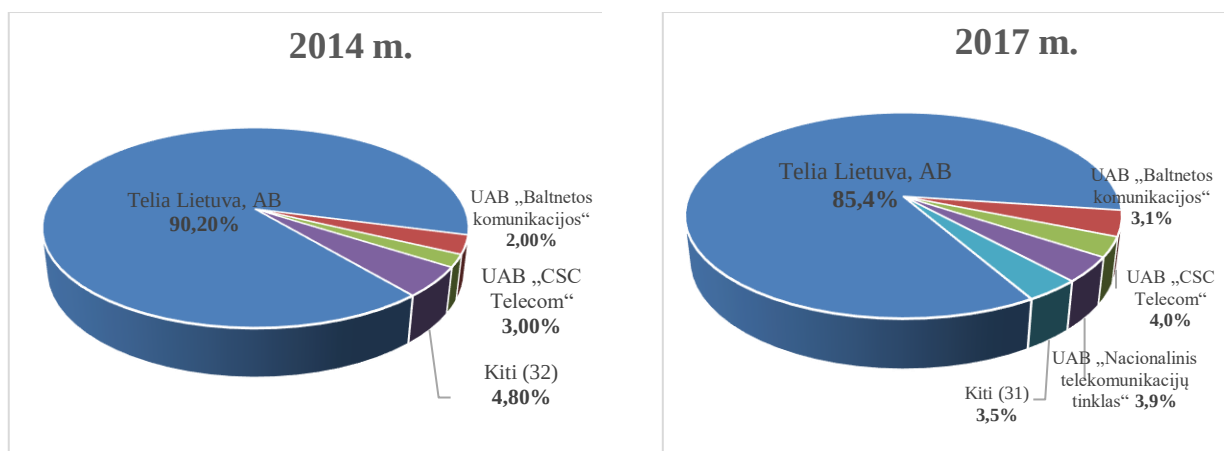
Viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų teikimo atveju operatoriai didžia dalimi naudojasi nuosavu tinklu, teikiant šias mažmenines paslaugas (žr. 4 lentelę). 2017 m. pabaigoje nuosavos infrastruktūros naudojimas išlieka panašus kaip ir 2014 m. pabaigoje, atitinkamai 97,6 proc. ir 98,1 proc. 2014 m. kitų operatorių tinklu viešosios fiksotojo telefono ryšio paslaugos buvo teiktos 1,9 proc. visų viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų abonentų, o 2017 m. ši dalis išaugo iki 2,3 proc. Tokį kilimą iš esmės lėmė viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų, teikiamų naudojant VoIP technologiją, naudojimo augimas.

4 lentelė. Viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų abonentų skaičiaus dinamika teikiant viešąsias fiksotojo telefono ryšio paslaugas nuosavu tinklu ir kitų operatorių tinklais, 2014–2017 m.

	2014 m.	2015 m.	2016 m.	2017 m.
Nuosavu tinklu	574 495	553 368	521 893	474 333
PSTN ir ISDN	509 869	475 889	437 569	387 294
VoIP	64 626	77 479	84 324	87 039
Kitų tinklu	11 020	7 422	7 995	11 610
PSTN ir ISDN	3 891	3 037	2 582	1 255
VoIP	7 129	4 385	5 413	10 355

Vertinant viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų rinką (operatorių užimamas rinkos dalis pagal abonentus), matyti, kad Telia tiriamuoju laikotarpiu turėjo daugiausia abonentų, besinaudojančių viešosiomis fiksotojo telefono ryšio paslaugomis. Tiriamojo laikotarpio pradžioje Telia rinkos dalis, vertinant pagal abonentų skaičių, siekė 90,2 proc., 32 kitų operatorių – 4,8 proc. (žr. 10 pav.). Tiriamojo laikotarpio pabaigoje situacija nežymiai pakito, t. y. Telia rinkos dalis sumažėjo 4,8 procentiniais punktais iki 85,4 proc. Yra trys rinkos dalyviai, kurių užimamos rinkos dalys viršijo 2 proc. ribą – UAB „CSC Telecom“, kurios rinkos dalis siekia 4,0 proc., UAB „Baltnetos komunikacijos“, kurios rinkos dalis – 3,1 proc., ir UAB „Nacionalinis telekomunikacijų tinklas“ (kartu su susijusiomis įmonėmis), kurios rinkos dalis siekė 3,9 proc. Likę operatoriai (31) užėmė 3,5 proc. rinkos. Viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų rinkos struktūros pokyčiai gali būti siejami su viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų, teikiamų VoIP technologija, paklausos

išaugimu ir grandinių komutacija grįstų viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų, teikiamų naudojant PSTN ir ISDN technologijas, paklausos sumažėjimu, nes pastarąsias paslaugas tiriamuoju laikotarpiu daugiausia teikė Telia.

10 pav. Viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų teikėjų rinkos dalys pagal viešųjų fiksotojo telefono ryšio paslaugų abonentus 2014 m. ir 2017 m.

2.2 skyriaus išvados: Ataskaitos 2.2 skyriuje išanalizavus mažmenines interneto prieigos ir mokamos televizijos paslaugas nustatyta, kad šios paslaugos yra pasiekusios savo brandos stadiją, todėl jų paklausa praktiškai nebeauga. Mažmeninių telefono ryšio paslaugų rinka ir toliau traukėsi. Atsižvelgiant į tai, pagrindinė konkurencinė kova ir užimamų rinkos dalių pokyčiai yra susiję su technologiniais pokyčiais, lemiančiais paslaugų gavėjų migraciją tarp technologijų. Interneto prieigos paslaugų rinkoje mažėjo gavėjų, gaunančių interneto prieigos paslaugas xDSL, KTV ir belaidžio ryšio technologijomis, daugėjo FTTx technologija teikiamų interneto prieigos paslaugų gavėjų, televizijos paslaugų rinkoje stebimas IPTV augimas, o mažmeninių fiksotojo telefono ryšio paslaugų rinkoje tradicines mažėjo PSTN ir ISDN technologijomis teikiamų paslaugų gavėjų, bet augo VoIP technologijos pagrindu teikiamų paslaugų gavėjų. Tiriamuoju laikotarpiu 2 iš 3 mažmeninių rinkų (interneto prieigos ir mokamos televizijos paslaugų rinkose) Telia užimama rinkos dalis išaugo.

2.3. Mažmeninių paslaugų teikimas fiksotojo ryšio tinklais savivaldybėse

Šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime mažmeninių mokamos televizijos paslaugų (apima abu ataskaitos 2.2 skyriuje nurodytus būdus, t. y. KTV paslaugas ir IPTV), mažmeninių interneto prieigos paslaugų bei mažmeninių fiksotojo telefono ryšio paslaugų (apima visus ataskaitos 2.2 skyriuje nurodytus būdus) teikimas bus nagrinėjamas siauresniu nei Lietuvos Respublikos mastu, t. y. savivaldybių lygmeniu. Rinkos dydis bei užimamos rinkos dalys bus vertinamos pagal abonentų skaičių. Informacijos analizė pateikiama pagal Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo ataskaitos 1 priede nurodytų operatorių anketose pateiktus duomenis.

Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka **Akmenės r. savivaldybėje** tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 8 proc. Abonentų skaičius 2017 m. pabaigoje siekė 3,2 tūkst. (žr. 5 lentelę). Mažmenines interneto prieigos paslaugas teikė 6 operatoriai. Didžiausias paslaugų teikėjas Telia 2017 m. užėmė 83,8 proc. rinkos. „Splus“, UAB rinkos dalis augo sparčiausiai – 4,6 procentinio punkto (nuo 6,2 proc. 2015 m. iki 10,8 proc. 2017 m.). Mokamos televizijos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu neženkiai augo (2,2 proc.). Paslaugas teikė 3 operatoriai, iš kurių didžiausias Telia užėmė 70,5 proc. rinkos 2017 m. „Splus“, UAB rinkos dalis augo sparčiausiai – 7,5 procentinio punkto (nuo 10,8 proc. 2015 m. iki 18,3 proc. 2017 m.). Fiksotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 9,2 proc. Abonentų skaičius 2017 m. pabaigoje siekė 2,4 tūkst. Lyderio pozicijas rinkoje išlaikė Telia su 97 proc. rinkos laikotarpio pabaigoje.

5 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Akmenės r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	2528	2602	2584	3464	3343	3179	2611	2555	2372
Telia Lietuva, AB	76,5	72,2	70,5	83,1	84,3	83,8	98,2	97,2	97,0
UAB „Ilor“	12,6	12,0	11,2	7,1	6,4	5,3			
„Splus“, UAB	10,8	15,8	18,3	6,2	7,9	10,8		2,3	2,5
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				3,6					
Kiti				0,1	1,4	0,2	1,8	0,5	0,5
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	3	3	3	6	6	6	3	3	3

Alytaus m. savivaldybėje visose 3 mažmeninėse rinkose veikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Cgates“), kurių bendrai užimama rinkos dalis visu tiriamuoju laikotarpiu sudarė virš 94 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 4,8 proc. Galutinių paslaugų gavėjų skaičius 2017 m. pabaigoje siekė 15,5 tūkst. (žr. 6 lentelę). Šias paslaugas teikė 5 operatoriai. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinkoje tiriamojo laikotarpio pabaigoje UAB „Cgates“ rinkos dalis siekė 54,5 proc., Telia – 45,3 proc. Mokamos televizijos paslaugų rinka neženkiai augo (1,5 proc.). Paslaugas teikė 2 operatoriai. Laikotarpio pabaigoje UAB „Cgates“ užėmė 71,1 proc. rinkos (6,1 procentinio punkto mažiau nei 2015 m.), Telia – 28,9 proc. Fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 13,1 proc. 2017 m. pabaigoje ji siekė 6,2 tūkst. abonentų. Telia rinkos dalis sumažėjo 4,8 procentinio punkto (nuo 94,4 proc. 2015 m. iki 89,6 proc. 2017 m.).

6 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Alytaus m. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	14795	14873	15011	16282	16024	15507	7159	6707	6218
Telia Lietuva, AB	22,8	26,7	28,9	41,1	43,7	45,3	94,4	92,1	89,6
UAB „Cgates“	77,2	73,3	71,1	53,4	53,2	54,5	5,4	7,7	9,9
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				5,4	3,0				
Kiti				0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,5
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	5	5	5	4	4	4

Tiriamuoju laikotarpiu **Alytaus r. savivaldybėje** Telia mažmeninėse mokamos televizijos paslaugų bei fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkose užėmė 100 proc. rinkos (žr. 7 lentelę). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka šiuo laikotarpiu nežymiai augo, abonentų skaičius 2017 m. siekė 1,5 tūkst. Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka sumažėjo 16,4 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 3,9 tūkst. abonentų. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 8,8 proc., paslaugų gavėjų skaičius tiriamojo laikotarpio pabaigoje siekė 2,5 tūkst. Šias paslaugas tiriamojo laikotarpio pabaigoje teikė 3 operatoriai. Didžiausias paslaugų teikėjas Telia užėmė 99,9 proc. rinkos, o kitų operatorių rinkos dalis sudarė tik 0,1 proc.

7 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Alytaus r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	1487	1525	1501	2785	2749	2541	4722	4561	3949
Telia Lietuva, AB	100	100	100	99,96	99,96	99,9	100	100	100
Kiti				0,04	0,04	0,1			
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	1	1	1	2	2	3	1	1	1

Anykščių r. savivaldybėje visose 3 mažmeninėse rinkose veikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Radijo elektroninės sistemos“), kurių bendrai užimama rinkos dalis visu tiriamuoju laikotarpiu sudarė virš 93 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 9,5 proc. Paslaugų gavėjų skaičius 2017 m. pabaigoje siekė 3,4 tūkst. (žr. 8 lentelę). Šias paslaugas teikė 4 operatoriai. Dviejų didžiausių paslaugų teikėjų rinkos dalys laikotarpio pabaigoje: Telia – 65,5 proc. (5,6 procentinio punkto daugiau nei 2015 m.), UAB „Radijo elektroninės sistemos“ – 34,3 proc. Mokamos televizijos paslaugų rinka sumažėjo 10,5 proc. Paslaugas teikė 2 operatoriai. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje UAB „Radijo elektroninės sistemos“ užėmė 56,7 proc. rinkos, Telia – 43,3 proc. (3,3 procentinio punkto daugiau nei 2015 m.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 22,2 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 3,2 tūkst. abonentų. Didžiausio paslaugų teikėjo Telia rinkos dalis 2017 m. sudarė 96,8 proc.

8 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Anykščių r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	3463	3330	3101	3722	3615	3367	4163	3880	3239
Telia Lietuva, AB	40,4	41,8	43,3	59,9	62,7	65,5	97,3	96,7	96,8
UAB „Radijo elektroninės sistemos“	59,6	58,2	56,7	33,9	33,6	34,3	2,6	3,2	3,1
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				6,1	3,6				
Kiti				0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	4	3	3	3

Birštono savivaldybėje mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 14,2 proc. Telia rinkos dalis sudarė 100 proc. (žr. 9 lentelę). Mažmeninėse mokamos televizijos bei interneto prieigos paslaugų rinkose veikė 2 paslaugų teikėjai (Telia ir UAB „Init“). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka šiuo laikotarpiu išliko nepakitusi ir 2017 m. pabaigoje siekė 1,2 tūkst. abonentų. Didžiausią rinkos dalį užėmė UAB „Init“ – 57,1 proc. (5,4 procentinio punkto mažiau nei 2015 m.). Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu neženkiai augo (3,2 proc.). Didžiausią rinkos dalį (80,6 proc.) užėmė Telia (5,5 procentinio punkto mažiau nei 2015 m.).

9 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Birštono savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	1248	1241	1248	920	945	949	921	879	790
Telia Lietuva, AB	37,5	41,3	42,9	86,1	82,8	80,6	100	100	100
UAB „Init“	62,5	58,7	57,1	13,9	17,2	19,4			

Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	2	2	2	1	1	1
---------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Biržų r. savivaldybėje mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 15,3 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 4,5 tūkst. abonentų (žr. 10 lentelę). Didžiausią rinkos dalį (99,96 proc.) užėmė Telia. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka neženkliai sumažėjo, t. y. 1,1 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 3,7 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai, didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (59,9 proc.), 1,2 procentinio punkto mažiau nei 2015 m. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 7,8 proc., paslaugas teikė 4 operatoriai, didžiausią rinkos dalį (82,9 proc.) užėmė Telia.

10 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Biržų r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	3747	3783	3704	4558	4471	4203	5364	5215	4541
Telia Lietuva, AB	58,7	59,6	59,9	81,0	81,7	82,9	100,0	99,98	99,96
UAB „Balticum TV“	41,3	40,4	40,1	15,3	16,3	16,8			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				3,6					
Kiti				0,0	2,0	0,3		0,02	0,04
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	4	1	2	2

Druskininkų savivaldybėje mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 15,3 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 3,3 tūkst. abonentų (žr. 11 lentelę). Didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (99,97 proc.). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka šiuo laikotarpiu augo 3,3 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 4,4 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Init“). Didžiausią rinkos dalį užėmė UAB „Init“ – 48,2 proc. (7,5 procentinio punkto mažiau nei 2015 m.). Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu augo 4,3 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 5,3 tūkst. paslaugų gavėjų. Didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (82,5 proc.; 1,7 procentinio punkto mažiau nei 2015 m.).

11 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Druskininkų savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	4274	4324	4417	5105	5298	5326	3594	3493	3257
Telia Lietuva, AB	44,3	48,4	51,8	84,2	83,2	82,5	100,0	100,0	99,97
UAB „Init“	55,7	51,6	48,2	14,6	16,2	17,5			
Kiti				1,2	0,6	0,1			0,03
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	4	1	1	2

Elektrėnų savivaldybėje mažmeninės interneto prieigos paslaugas tiriamuoju laikotarpiu teikė 5 operatoriai. 2017 m. didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (61,2 proc.) (žr. 12 lentelę), o UAB „Cgates“ – 38,6 proc. Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 13,7 proc. ir siekė 2 tūkst. abonentų, o Telia rinkos dalis laikotarpio pabaigoje sudarė 99,7 proc. Šias paslaugas teikė 3 operatoriai. Mokamos televizijos paslaugų abonentų skaičius 2017 m. siekė 4,7 tūkst. abonentų, didžiausią rinkos dalį užėmė UAB „Cgates“ – 50,5 proc. Paslaugas teikė 2 operatoriai.

12 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Elektrėnų savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	2025	4540	4710	2635	4543	4526	2343	2252	2023
Telia Lietuva, AB	100,0	48,7	49,5	97,5	60,5	61,2	99,96	99,96	99,7
UAB „Cgates“		51,3	50,5		38,6	38,6			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				2,2					
Kiti				0,3	0,9	0,2	0,04	0,04	0,3
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	1	2	2	4	5	5	2	2	3

Ignalinos r. savivaldybėje mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas teikė 2 operatoriai. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 23,5 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 2 tūkst. abonentų. Didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (99,9 proc.) (žr. 13 lentelę). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka šiuo laikotarpiu sumažėjo 9,4 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 1,6 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai. Didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (62,8 proc.), jos rinkos dalis neženkliai padidėjo. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 4,3 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 1,9 tūkst. paslaugų gavėjų. Paslaugas teikė 3 paslaugų teikėjai, didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (87 proc.), 6,2 procentinio punkto daugiau nei 2015 m.

13 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Ignalinos r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	1782	1691	1615	2020	1997	1933	2567	2456	1965
Telia Lietuva, AB	62,4	62,4	62,8	80,84	84,2	87,0	99,9	99,9	99,9
UAB „Ignalinos TV“	37,6	37,6	37,2	15,30	14,3	12,9			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				3,81					
Kiti				0,05	1,6	0,1	0,1	0,1	0,1
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	3	2	2	2

Jonavos r. savivaldybėje mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas teikė 3 operatoriai, šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 16,1 proc., ir 2017 m. pabaigoje siekė 4,2 tūkst. abonentų, didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (99,6 proc.) (žr. 14 lentelę). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka šiuo laikotarpiu išaugo 2,1 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 12,1 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 4 operatoriai, didžiausias rinkos dalis užėmė UAB „AVVA“ (49,7 proc.) bei UAB „Horda“ (20 proc.) Mažmeninė interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu neženkliai sumažėjo 0,8 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 7 tūkst. paslaugų gavėjų, paslaugas teikė šeši paslaugų teikėjai, dviejų didžiausių rinkos dalis sudarė 96,9 proc., iš jų UAB „Init“ – 54 proc., Telia – 42,9 proc., t. y. 3,1 procentinio punkto daugiau nei 2015 m.

14 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Jonavos r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	11828	11762	12072	7029	7041	6972	4975	4634	4173

Telia Lietuva, AB	16,4	17,7	18,5	39,8	41,5	42,9	99,7	99,7	99,6
UAB „AVVA“	52,2	51,8	49,7		2,6	2,9			
UAB „Horda“	18,5	18,6	20,0						
UAB „Init“	12,9	11,9	11,8	57,4	55,4	54,0			
Kiti				2,8	0,5	0,1	0,3	0,3	0,4
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	4	4	4	6	6	6	3	3	3

Joniškio r. savivaldybėje mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas teikė 2 operatoriai, šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 10,3 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 4,1 tūkst. abonentų, didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (98,4 proc.) (žr. 15 lentelę). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka šiuo laikotarpiu sumažėjo 3,6 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 2,8 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 4 operatoriai, didžiausias rinkos dalis užėmė Telia (64,9 proc.), t. y. 1,8 procentinio punkto mažiau nei 2015 m. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 5,0 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 4,0 tūkst. paslaugų gavėjų, paslaugas teikė 4 paslaugų teikėjai, didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (87,6 proc.), t. y. 5,3 procentinio punkto mažiau nei 2015 m.

15 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Joniškio r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	2918	2914	2814	4194	4234	3984	4621	4498	4143
Telia Lietuva, AB	66,7	66,2	64,9	92,9	89,5	87,6	99,5	98,7	98,4
„Splus“, UAB	33,3	33,8	35,1	5,1	9,2	12,4			
Kiti				1,9	1,3	0,1	0,5	1,3	1,6
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	4	2	2	2

Jurbarko r. savivaldybėje mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas teikė 2 operatoriai. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 13,0 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 4,6 tūkst. abonentų (žr. 16 lentelę). Didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (99,98 proc.). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka šiuo laikotarpiu sumažėjo 4,9 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 3,7 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Balticum TV“). Telia rinkos dalis padidėjo 1,3 procentinio punkto (nuo 48,8 proc. iki 50,1 proc.). Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 4,9 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 4,4 tūkst. paslaugų gavėjų. Paslaugas teikė 4 paslaugų teikėjai. 2017 m. didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (82,9 proc.).

16 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Jurbarko r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	3893	3803	3739	4607	4555	4379	5253	4997	4569
Telia Lietuva, AB	48,8	48,7	50,1	82,3	82,4	82,9	99,96	99,96	99,98
UAB „Balticum TV“	51,2	51,3	33,8	15,4	16,3	17,0			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				2,2					
Kiti				0,1	1,3	0,1	0,04	0,04	0,02
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	4	2	2	2

Kaišiadorių r. savivaldybėje mažmenines interneto prieigos paslaugas tiriamuoju laikotarpiu teikė 4 operatoriai. 2017 m. didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (74,5 proc.) (žr. 17 lentelę), o UAB „Cgates“ – 25,5 proc. Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkoje 2017 m. Telia rinkos dalis sudarė 94,27 proc. Šias paslaugas teikė 3 operatoriai. Mokamos televizijos paslaugų abonentų skaičius 2017 m. siekė 4,7 tūkst. abonentų, didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (59,5 proc.). Paslaugas teikė 2 operatoriai.

17 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Kaišiadorių r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	2618	4514	4748	3768	5073	4901	4684	4516	4029
Telia Lietuva, AB	100,0	60,9	59,5	97,0	73,8	74,45	94,9	94,8	94,27
UAB „Cgates“		39,1	40,5		25,0	25,50			0,02
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				2,8			5,1	5,2	5,71
Kiti				0,1	1,2	0,04			
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	1	2	2	3	4	4	2	2	3

Tiriamuoju laikotarpiu **Kalvarijos savivaldybėje** Telia mažmeninėse mokamos televizijos bei fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkose užėmė 100 proc. rinkos (žr. 18 lentelę). Abi rinkos minėtu laikotarpiu sumažėjo: mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka – 4,9 proc., mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų – 16,2 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 2,4 proc., 2017 m. pabaigoje buvo 1,9 tūkst. paslaugų gavėjų, paslaugas teikė 3 operatoriai. Didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (58,5 proc.), o UAB „Kalvanet“ – 41,5 proc.

18 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Kalvarijos savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	813	802	773	1912	1944	1866	1578	1512	1322
Telia Lietuva, AB	100	100	100	59,5	58,8	58,5	100	100	100
UAB „Kalvanet“				40,4	41,2	41,5			
Kiti				0,1	0,1	0,1			
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	1	1	1	3	3	3	1	1	1

Kauno m. savivaldybėje mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas teikė 7 operatoriai, šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 16,5 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 53,0 tūkst. abonentų. Didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (93,3 proc.), o UAB „Cgates“ – 5,4 proc., t. y. 1,5 procentinio punkto daugiau nei 2015 m. (žr. 19 lentelę). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka šiuo laikotarpiu neženkiai sumažėjo (0,8 proc.) ir 2017 m. pabaigoje siekė 96,9 tūkst. abonentų. Laikotarpio pabaigoje paslaugas teikė 5 operatoriai, didžiausias rinkos dalis užėmė UAB „Cgates“ (44,6 proc.; t. y. 3,5 procentinio punkto mažiau nei 2015 m.), UAB „Init“ (25,9 proc; 4,3 procentinio punkto mažiau nei 2015 m.), Telia – 27,3 proc., t. y. 6,1 procentinio punkto daugiau nei 2015 m. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 3,7 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 110,8 tūkst. paslaugų gavėjų. Laikotarpio pabaigoje paslaugas teikė 9 paslaugų teikėjai, trijų didžiausių rinkos dalis sudarė 82,1 proc., iš jų: Telia Lietuva – 37,9 proc., t. y. 5,7 procentinio punkto daugiau nei 2015 m., UAB „Cgates“ – 26,4

proc., t. y. 3,2 procentinio punkto daugiau nei 2015 m., UAB „Init“ – 17,8 proc., t.y. 2,6 procentinio punkto mažiau nei 2015 m.

19 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Kauno m. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	97713	96341	96913	114963	114362	110751	63437	58267	52959
Telia Lietuva, AB	21,2	24,9	27,3	32,2	34,9	37,9	95,6	94,1	93,3
UAB „Cgates“	48,1	46,0	44,6	23,2	24,3	26,4	3,9	4,7	5,4
UAB „Init“	30,2	28,4	25,9	20,4	18,4	17,8			
UAB „Kauno interneto sistemos“				12,8	12,8	12,0			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				10,7	8,4	4,6			
Kiti	0,5	0,8	2,2	0,8	1,2	1,3	0,5	1,2	1,3
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	4	4	5	8	9	9	6	7	7

Tiriamuoju laikotarpiu **Kauno r. savivaldybėje** Telia mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkoje užėmė 100 proc. rinkos (žr. 20 lentelę). Ši rinka sumažėjo 12,9 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 12,5 tūkst. abonentų. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka šiuo laikotarpiu augo 15,4 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 10,4 tūkst. abonentų. Laikotarpio pabaigoje paslaugas teikė 5 operatoriai. Didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (87,0 proc.). Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu augo 12,9 proc., paslaugų gavėjų skaičius 2017 m. pabaigoje siekė 18,7 tūkst. Šias paslaugas tiriamojo laikotarpio pabaigoje teikė 9 operatoriai, iš jų didžiausi Telia, UAB „Data Business“, UAB „Airnet TV“. Didžiausio paslaugų teikėjo Telia rinkos dalis sumažėjo 5 procentiniais punktais (nuo 69,3 proc. 2015 m. iki 64,3 proc. 2017 m.). Tiriamuoju laikotarpiu labiausiai augo UAB „Magnetukas“ rinkos dalis (4,5 procentinio punkto), nuo 3,4 proc. 2015 m. iki 7,9 proc. 2017 m.

20 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Kauno r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	8987	9738	10371	16574	17371	18708	14309	13713	12470
Telia Lietuva, AB	89,4	89,7	87,0	69,3	68,8	64,3	100	100	100
UAB „Init“	7,0	6,1	5,1						
UAB „AirnetTV“		2,4	4,5	8,7	9,0	9,4			
UAB „Data Business“			3,4	10,7	10,2	11,8			
H.Abramavičiaus IĮ				5,1	4,4	3,8			
UAB „Magnetukas“				3,4	5,3	7,9			
Kiti	3,5	1,8	0,03	2,7	2,3	2,8			
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	4	4	5	9	9	9	1	1	1

Tiriamuoju laikotarpiu **Kazlų Rūdos savivaldybėje** Telia mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkoje užėmė 100 proc. rinkos (žr. 21 lentelę). Ši rinka sumažėjo 10,6 proc. ir siekė 2,1 tūkst. abonentų 2017 m. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka šiuo laikotarpiu augo 6,9 proc. ir siekė 1,8 tūkst. abonentų 2017 m. Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Viltuva“). Didžiausio paslaugų teikėjo Telia rinkos dalis augo 1,8 procentinio punkto (nuo 72,9

proc. 2015 m. iki 74,7 proc. 2017 m.). Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 3,8 proc., paslaugų gavėjų skaičius 2017 m. pabaigoje siekė 2,2 tūkst. Šias paslaugas laikotarpio pabaigoje teikė 4 operatoriai. Didžiausio paslaugų teikėjo Telia rinkos dalis išliko beveik nepakitusi (84,7 proc. 2017 m.).

21 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Kazlų Rūdos savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	1651	1707	1765	2309	2281	2221	2313	2245	2068
Telia Lietuva, AB	72,9	73,7	74,7	84,5	85,2	84,7	100	100	100
UAB „Viltuva“	27,1	26,3	25,3	14,9	14,2	15,1			
Kiti				0,7	0,6	0,1			
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	5	5	4	1	1	1

Tiriamuoju laikotarpiu **Kelmės r. savivaldybėje** mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka sumažėjo 12,0 proc. ir 2017 m. siekė 4,2 tūkst. abonentų, beveik 100 proc. rinkos dalį užėmė Telia. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka liko beveik nepakitusi, 2017 m. abonentų skaičius siekė 3,1 tūkst. (žr. 22 lentelę). Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir „Splus“, UAB). Abiejų paslaugų teikėjų rinkos dalys išliko beveik nepakitusios ir 2017 m. Telia rinkos dalis siekė 56 proc., „Splus“, UAB – 44,0 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 6,1 proc., paslaugų gavėjų skaičius laikotarpio pabaigoje siekė 3,8 tūkst. Šias paslaugas laikotarpio pabaigoje teikė 4 operatoriai. Didžiausias paslaugų teikėjas Telia 2017 m. užėmė 81,1 proc. rinkos. Sparčiausiai augo „Splus“, UAB rinkos dalis, t. y. 3 procentiniais punktais, nuo 15,8 proc. iki 18,8 proc.

22 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Kelmės r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	3115	3166	3118	4052	4039	3805	4815	4644	4237
Telia Lietuva, AB	55,9	56,3	56,0	82,2	81,6	81,1	99,0	98,5	98,3
„Splus“, UAB	44,1	43,7	44,0	15,8	16,9	18,8			
Kiti				2,0	1,5	0,1	1,0	1,5	1,7
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	4	3	3	3

Tiriamuoju laikotarpiu **Kėdainių r. savivaldybėje** mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka neženkiai sumažėjo, 2017 m. abonentų skaičius siekė 10,6 tūkst. (žr. 23 lentelę). Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Balticum TV“). Didžiausio paslaugų teikėjo UAB „Balticum TV“ rinkos dalis tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 4,2 procentiniais punktais (nuo 60,3 proc. iki 56,1 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka sumažėjo 12,6 proc. ir 2017 m. siekė 7,1 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 3 operatoriai. Didžiausio paslaugų teikėjo Telia rinkos dalis 2017 m. sudarė 97,9 proc. Tiriamuoju laikotarpiu 1,8 procentinio punkto (nuo 0,3 proc. iki 2,1 proc.) išaugo kitų operatorių teikiamų paslaugų rinkos dalis. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 2,2 proc. Paslaugų gavėjų skaičius laikotarpio pabaigoje siekė 9,6 tūkst. Šias paslaugas teikė 6 operatoriai. Didžiausio paslaugų teikėjo Telia rinkos dalis išaugo 4,4 procentinio punkto (nuo 59,7 proc. iki 64,1 proc.).

23 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Kėdainių r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	10747	10781	10606	9790	9784	9576	8079	7764	7060
Telia Lietuva, AB	39,7	42,5	43,9	59,7	62,6	64,1	99,7	98,1	97,9
UAB „Balticum TV“	60,3	57,5	56,1	36,5	33,8	33,0			
UAB „Kednetas“				3,2	3,1	2,8			
Kiti				0,6	0,4	0,1	0,3	1,9	2,1
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	6	6	6	3	3	3

Klaipėdos m. savivaldybėje mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas teikė 8 operatoriai. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 12,4 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 26,2 tūkst. abonentų (žr. 24 lentelę). Didžiausio paslaugų teikėjo Telia rinkos dalis sumažėjo 5,3 procentinio punkto (nuo 92,6 proc. iki 87,3 proc.). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka šiuo laikotarpiu sumažėjo 4,0 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 58,8 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 4 operatoriai. Didžiausias rinkos dalis užimančių operatorių sąrašas nesikeitė visą tiriamąjį laikotarpį (UAB „Balticum TV“, Telia ir „Splus“, UAB). UAB „Balticum TV“ užimama rinkos dalis mažėjo 8 procentiniais punktais (nuo 72,4 proc. iki 64,4 proc.). Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 9 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 61,2 tūkst. paslaugų gavėjų. Laikotarpio pabaigoje paslaugas teikė 8 paslaugų teikėjai, trijų didžiausių (UAB „Balticum TV“, Telia ir „Splus“, UAB) rinkos dalis sudarė 90 proc. Telia rinkos dalis augo daugiausiai – 5,4 procentinio punkto (nuo 33,5 proc. iki 38,9 proc.).

24 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Klaipėdos m. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	61241	60107	58813	67260	65183	61211	29956	28281	26245
Telia Lietuva, AB	17,0	19,4	21,5	33,5	35,8	38,9	92,6	88,7	87,3
UAB „Balticum TV“	72,4	69,0	64,4	31,1	31,5	31,4			
„Splus“, UAB	10,5	11,5	13,9	16,8	17,6	19,7	5,7	8,4	9,5
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				17,8	14,0	8,8			
Kiti	0,1	0,1	0,1	0,7	1,1	1,2	1,7	2,9	3,2
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	4	4	4	7	8	8	7	8	8

Klaipėdos r. savivaldybėje mažmenines interneto prieigos paslaugas tiriamuoju laikotarpiu teikė 4 operatoriai. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu augo 1,0 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 11,9 tūkst. paslaugų gavėjų (žr. 25 lentelę). Visą laikotarpį dviejų didžiausių operatorių (UAB „Balticum TV“ ir Telia) rinkos dalis buvo virš 99,5 proc. Telia rinkos dalis padidėjo 3,0 procentinio punkto (nuo 66,4 proc. iki 69,4 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 5,7 proc. ir siekė 8,1 tūkst. abonentų. 2017 m. Telia rinkos dalis laikotarpio pabaigoje sudarė 99,7 proc. Šias paslaugas teikė 3 operatoriai. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu augo 4,5 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 10,5 tūkstančio abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai. Telia rinkos dalis padidėjo 5,5 procentinio punkto (nuo 50,8 proc. iki 56,3 proc.).

25 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Klaipėdos r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	10007	10392	10453	11824	12182	11947	8583	8513	8091
Telia Lietuva, AB	50,8	54,1	56,3	66,4	67,6	69,4	99,8	99,7	99,7
UAB „Balticum TV“	49,2	45,9	43,7	33,6	32,4	30,5			
Kiti				0,1	0,04	0,03	0,2	0,3	0,3
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	4	3	3	3

Kretingos r. savivaldybėje mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas teikė 3 operatoriai. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 8,6 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 7,1 tūkst. abonentų (žr. 26 lentelę). Didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (99,8 proc.). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka šiuo laikotarpiu augo 1,9 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 5,5 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Balticum TV“). Telia rinkos dalis padidėjo 3,4 procentinio punkto (nuo 62,6 proc. iki 66,0 proc.). Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 6,4 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 7,1 tūkst. paslaugų gavėjų. Paslaugas teikė 5 paslaugų teikėjai. Telia rinkos dalis 2017 m. sudarė 87,5 proc.

26 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Kretingos r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	5398	5542	5501	7605	7552	7120	7717	7477	7056
Telia Lietuva, AB	62,6	64,9	66,0	85,2	86,5	87,5	99,9	99,7	99,8
UAB „Balticum TV“	37,4	35,1	34,0	11,8	11,8	12,2			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				2,8					
Kiti				0,1	1,7	0,3	0,1	0,3	0,2
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	5	5	5	3	3	3

Tiriamuoju laikotarpiu **Kupiškio r. savivaldybėje** Telia mažmeninėse mokamos televizijos paslaugų bei fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkose užėmė 100 proc. rinkos (žr. 27 lentelę). Mažmeninė mokamos televizijos paslaugų rinka nežymiai augo (2,6 proc.) ir 2017 m. siekė 1,4 tūkst. abonentų. Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka sumažėjo 12,3 proc. ir 2017 m. siekė 3,0 tūkst. abonentų. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 3,9 proc., paslaugų gavėjų skaičius 2017 m. siekė 2,8 tūkst. Paslaugas teikė 3 operatoriai. Didžiausią rinkos dalį užėmė Telia – 99,9 proc. 2017 m.

27 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Kupiškio r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	1394	1405	1430	2895	2894	2782	3437	3358	3013
Telia Lietuva, AB	100	100	100	97,5	98,8	99,9	100	100	100
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				2,3					
Kiti				0,1	1,2	0,1			
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	1	1	1	3	3	3	1	1	1

Tiriamuoju laikotarpiu **Lazdijų r. savivaldybėje** Telia mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinkoje užėmė 100 proc. (žr. 28 lentelę). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinkos augo 10,2 proc. ir 2017 m. siekė 1,3 tūkst. abonentų. Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkos sumažėjo 14,1 proc. ir 2017 m. siekė 3,1 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai. Telia rinkos dalis sudarė 99,97 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinkos tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 3,8 proc. ir paslaugų gavėjų skaičius 2017 m. siekė 2,4 tūkst. Paslaugas teikė 3 operatoriai. Telia rinkos dalis visą laikotarpį viršijo 99,5 proc.

28 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Lazdijų r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	1188	1251	1309	2494	2502	2400	3613	3513	3104
Telia Lietuva, AB	100,0	100,0	100,0	99,6	99,8	99,9	99,97	99,97	99,97
Kiti				0,4	0,2	0,1	0,03	0,03	0,03
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	1	1	1	3	3	3	2	2	2

Tiriamuoju laikotarpiu **Marijampolės savivaldybėje** mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinkos augo 2,4 proc. ir 2017 m. abonentų skaičius siekė 10,1 tūkst. (žr. 29 lentelę). Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Cgates“). Telia rinkos dalis didėjo 6,6 procentinio punkto (nuo 46,1 proc. iki 52,7 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkos sumažėjo 11,9 proc. ir 2017 m. siekė 9,0 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 3 operatoriai. Telia Lietuva rinkos dalis visą laikotarpį viršijo 98,0 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinkos tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 1,9 proc., paslaugų gavėjų skaičius laikotarpio pabaigoje siekė 11,9 tūkst. Šias paslaugas teikė 5 operatoriai. Telia rinkos dalis padidėjo 2,9 procentinio punkto (nuo 64,3 proc. iki 67,2 proc.).

29 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Marijampolės savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	9841	9997	10081	12113	12112	11885	10165	9658	8959
Telia Lietuva, AB	46,1	49,9	52,7	64,3	66,2	67,2	98,6	98,7	98,5
UAB „Cgates“	53,9	50,1	47,3	33,6	32,6	32,6			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				2,0					
Kiti				0,1	1,1	0,2	1,4	1,3	1,5
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	5	5	5	3	3	3

Tiriamuoju laikotarpiu **Mažeikių r. savivaldybėje** mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinkos augo 9,4 proc. ir 2017 m. abonentų skaičius siekė 7,6 tūkst. (žr. 30 lentelę). Laikotarpio pabaigoje paslaugas teikė 3 operatoriai. Dviejų didžiausių (Telia ir UAB „Roventa“) paslaugų teikėjų rinkos dalis užėmė daugiau nei 98,5 proc. UAB „Roventa“ rinkos dalis sumažėjo 4,2 procentinio punkto nuo 62,4 proc. iki 58,2 proc. Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkos sumažėjo 9,4 proc. ir 2017 m. siekė 5,6 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 4 operatoriai. Telia rinkos dalis visą laikotarpį išliko 99,6 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinkos tiriamuoju laikotarpiu augo 1,8 proc., paslaugų gavėjų skaičius laikotarpio pabaigoje siekė 9,9 tūkst. Šias paslaugas teikė 6 operatoriai. 3 didžiausių (Telia, UAB „Roventa“ ir UAB „Init“) rinkos dalis visą laikotarpį viršijo 96,5 proc. Telia rinkos dalis padidėjo 4,5 procentiniais punktais (nuo 45,3 proc. iki 49,8 proc.).

30 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Mažeikių r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	6919	7124	7570	9741	9876	9920	6153	5909	5572
Telia Lietuva, AB	37,6	39,3	40,7	45,3	48,1	49,8	99,6	99,6	99,6
UAB „Roventa“	62,4	60,7	58,2	25,1	25,8	26,3			
UAB „Init“				26,6	24,8	23,8			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				2,9					
Kiti			1,10	0,1	1,3	0,1	0,4	0,4	0,4
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	3	6	6	6	4	4	4

Tiriamuoju laikotarpiu **Molėtų r. savivaldybėje** Telia mažmeninėse mokamos televizijos paslaugų bei fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkoje užėmė 100 proc. (žr. 31 lentelę). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka augo 10,7 proc. ir 2017 m. siekė 1,2 tūkst. abonentų. Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka sumažėjo 18,1 proc. ir 2017 m. siekė 2,3 tūkst. abonentų. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu augo 1,4 proc. ir paslaugų gavėjų skaičius 2017 m. siekė 1,7 tūkst. Paslaugas teikė 3 operatoriai. Telia rinkos dalis visą laikotarpį viršijo 99,0 proc.

31 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Molėtų r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	1082	1179	1198	1684	1762	1707	2749	2620	2251
Telia Lietuva, AB	100,0	100,0	100,0	99,0	99,4	99,9	100,0	100,0	100,0
Kiti				1,0	0,6	0,1			
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	1	1	1	3	3	3	1	1	1

Tiriamuoju laikotarpiu **Neringos savivaldybėje** Telia Lietuva mažmeninėse mokamos televizijos paslaugų, interneto prieigos paslaugų bei fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkose užėmė 100 proc. rinkos. Mažmeninių mokamos televizijos rinka šiuo laikotarpiu augo 45,9 proc., o mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka – 30 proc. Paslaugų gavėjų skaičius 2017 m. siekė atitinkamai 0,8 bei 1,2 tūkst. Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 10,5 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 0,6 tūkst.

Tiriamuoju laikotarpiu **Pagėgių savivaldybėje** mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka sumažėjo 4,4 proc. ir 2017 m. abonentų skaičius siekė 3,7 tūkst. (žr. 32 lentelę). Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir Lietuvos ir Vokietijos UAB „Televizijos komunikacijos“). Abiejų paslaugų teikėjų rinkos dalys išliko beveik nepakitusios ir 2017 m. Lietuvos ir Vokietijos UAB „Televizijos komunikacijos“ rinkos dalis buvo 83,0 proc., Telia – 17 proc. Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka sumažėjo 8,8 proc. ir 2017 m. siekė 1,6 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai. Telia rinkos dalis visą laikotarpį viršijo 99,0 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu neženkiai sumažėjo 1,7 proc., paslaugų gavėjų skaičius laikotarpio pabaigoje siekė 2,6 tūkst. Šias paslaugas teikė 3 operatoriai. Lietuvos ir Vokietijos UAB „Televizijos komunikacijos“ rinkos dalis padidėjo 2,4 procentinio punkto (nuo 48,83 proc. iki 51,27 proc.). Telia 2017 m. užėmė 48,69 proc. rinkos (2,44 procentinio punkto mažiau, palyginus su 2015 m.).

32 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Pagėgių savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	3912	3991	3738	2689	2712	2643	1736	1699	1584
Telia Lietuva, AB	16,8	16,7	17,0	51,13	50,48	48,69	99,8	99,4	99,7
Lietuvos ir Vokietijos UAB „Televizijos komunikacijos“	83,2	83,3	83,0	48,83	49,48	51,27			
Kiti				0,04	0,04	0,04	0,2	0,6	0,3
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	3	3	3	2	2	2

Tiriamuoju laikotarpiu **Pakruojo r. savivaldybėje** mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka neženkliai augo (1,2 proc.) ir 2017 m. abonentų skaičius siekė 2,1 tūkst. (žr. 33 lentelę). Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Mano kamanė“). Telia rinkos dalis didėjo 1,3 procentinio punkto (nuo 87,4 proc. iki 88,7 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka sumažėjo 9,9 proc. ir 2017 m. siekė 3,8 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai. Telia rinkos dalis visą laikotarpį viršijo 99,5 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 2,9 proc., paslaugų gavėjų skaičius laikotarpio pabaigoje siekė 3,4 tūkst. Šias paslaugas teikė 3 operatoriai. Telia rinkos dalis visą laikotarpį viršijo 98,5 proc.

33 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Pakruojo r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	2089	2127	2115	3524	3532	3422	4268	4196	3844
Telia Lietuva, AB	87,4	88,2	88,7	98,8	99,2	99,9	99,98	99,95	99,9
UAB „Mano kamanė“	12,6	11,8	11,3						
Kiti				1,2	0,8	0,1	0,02	0,05	0,1
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	3	3	3	2	2	2

Tiriamuoju laikotarpiu **Palangos m. savivaldybėje** mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka augo 9,3 proc. ir 2017 m. abonentų skaičius siekė 5,6 tūkst. (žr. 34 lentelę). Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Balticum TV“). UAB „Balticum TV“ rinkos dalis mažėjo 5,6 procentinio punkto (nuo 61,7 proc. iki 56,1 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka sumažėjo 11,9 proc. ir 2017 m. siekė 3,0 tūkst. abonentų. Laikotarpio pabaigoje paslaugas teikė 4 operatoriai. Telia rinkos dalis visą laikotarpį viršijo 97,0 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu augo 8,4 proc., paslaugų gavėjų skaičius laikotarpio pabaigoje siekė 5,6 tūkst. Šias paslaugas teikė 5 operatoriai. Telia rinkos dalis padidėjo 1,8 procentinio punkto (nuo 76,8 proc. iki 78,6 proc.).

34 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Palangos m. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	5168	5433	5649	5157	5452	5627	3443	3244	3023
Telia Lietuva, AB	38,3	41,5	43,9	76,8	77,8	78,6	97,6	97,4	97,1
UAB „Balticum TV“	61,7	58,5	56,1	21,5	21,2	21,3			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras							2,3	2,3	2,5
Kiti				1,7	0,9	0,1	0,1	0,2	0,5

Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	5	5	5	3	3	4
---------------------------------	---	---	---	---	---	---	---	---	---

Panevėžio m. savivaldybėje mažmenines interneto prieigos paslaugas tiriamojo laikotarpio pabaigoje teikė 6 operatoriai. Didžiausi iš jų buvo UAB „Cgates“, Telia ir AB „Lietuvos radijo ir televizijos centras“. Šių paslaugų rinka tiriamojo laikotarpio pabaigoje siekė 32,9 tūkst. paslaugų gavėjų (žr. 35 lentelę). UAB „Cgates“ tiriamojo laikotarpio pabaigoje užėmė 51,4 proc. rinkos. Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 14,4 proc. ir siekė 12,7 tūkst. abonentų 2017 m. Šias paslaugas teikė 3 operatoriai. Didžiausio iš jų – Telia rinkos dalis laikotarpio pabaigoje sudarė 97,4 proc. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka 2017 m. siekė 24,1 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Cgates“). Tiriamojo laikotarpio pabaigoje UAB „Cgates“ užėmė 75,2 proc. rinkos.

35 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Panevėžio m. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	20224	23549	24142	37897	35197	32912	14790	13658	12665
Telia Lietuva, AB	23,9	22,9	24,8	21,7	24,92	28,3	99,8	99,4	97,4
UAB „Cgates“	76,1	77,1	75,2	48,7	49,51	51,4			2,3
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				29,5	25,52	17,5			
UAB „Magnetukas“						2,8			
Kiti				0,1	0,05	0,1	0,2	0,6	0,3
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	5	5	6	3	3	3

Tiriamuoju laikotarpiu **Panevėžio r. savivaldybėje** Telia mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkoje užėmė 100 proc. (žr. 36 lentelę). Ši rinka sumažėjo 15,9 proc. ir 2017 m. siekė 4,4 tūkst. abonentų. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka neženkliai sumažėjo (0,4 proc.) ir 2017 m. siekė 3,4 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Balticum TV“). Telia rinkos dalis padidėjo 1,7 procentinio punkto (nuo 87,6 proc. iki 89,3 proc.). Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu neženkliai mažėjo (0,5 proc.) ir paslaugų gavėjų skaičius 2017 m. siekė 4,2 tūkst. Paslaugas teikė 4 operatoriai. Telia rinkos dalis visą laikotarpį viršijo 94,0 proc.

36 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Panevėžio r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	3424	3450	3410	4276	4324	4245	5260	5036	4423
Telia Lietuva, AB	87,6	88,7	89,3	94,0	94,7	95,6	100,0	100,0	100,0
UAB „Balticum TV“	12,4	11,3	10,7	5,9	5,2	4,3			
Kiti				0,1	0,1	0,1			
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	4	1	1	1

Tiriamuoju laikotarpiu **Pasvalio r. savivaldybėje** mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka neženkliai augo (0,5 proc.) ir 2017 m. abonentų skaičius siekė 3,2 tūkst. (žr. 37 lentelę). Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir „Splus“, UAB). Telia rinkos dalis išliko nepakitusi ir siekė 60,2 proc. Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka sumažėjo 9,7 proc. ir 2017 m. siekė 4,0 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai. Telia rinkos dalis visą laikotarpį viršijo

98,0 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 2,3 proc., paslaugų gavėjų skaičius laikotarpio pabaigoje siekė 3,6 tūkst. Šias paslaugas teikė 4 operatoriai. Telia rinkos dalis sumažėjo 2,4 procentinio punkto (nuo 91,2 proc. iki 88,8 proc.).

37 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Pasvalio r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	3200	3252	3217	3699	3739	3614	4480	4371	4044
Telia Lietuva, AB	60,2	60,9	60,2	91,2	90,1	88,8	99,1	98,7	98,4
„Splus“, UAB	39,8	39,1	39,8	6,5	8,3	11,0			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				2,3					
Kiti				0,1	1,5	0,2	0,9	1,3	1,6
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	4	2	2	2

Tiriamuoju laikotarpiu **Plungės r. savivaldybėje** mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka augo 2,7 proc. ir 2017 m. abonentų skaičius siekė 5,3 tūkstančio (žr. 38 lentelę). Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Parabolė“). UAB „Parabolė“ rinkos dalis sumažėjo 4,5 procentiniais punktais (nuo 55,7 proc. iki 51,2 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka sumažėjo 6,5 proc. ir 2017 m. siekė 6,0 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai. Telia rinkos dalis visą laikotarpį viršijo 99,9 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 4,3 proc., paslaugų gavėjų skaičius laikotarpio pabaigoje siekė 6,5 tūkst. Šias paslaugas teikė 5 operatoriai. Telia rinkos dalis padidėjo 2,7 procentinio punkto (nuo 76,9 proc. iki 79,6 proc.).

38 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Plungės r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	5129	5205	5269	6778	6736	6484	6453	6309	6034
Telia Lietuva, AB	44,3	47,0	48,8	76,9	78,8	79,6	99,97	99,97	99,9
UAB „Parabolė“	55,7	53,0	51,2	19,7	19,4	20,2			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				3,3					
Kiti				0,1	1,8	0,2	0,03	0,03	0,1
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	5	5	5	2	2	2

Prienų r. savivaldybėje mažmenines interneto prieigos paslaugas teikė 4 operatoriai. Didžiausi iš jų buvo Telia ir UAB „Eteris“. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 7,4 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 4,0 tūkst. paslaugų gavėjų (žr. 39 lentelę). Telia rinkos dalis neženkiai padidėjo 0,8 procentinio punkto (nuo 92,3 proc. iki 93,1 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 13,0 proc. ir siekė 4,5 tūkst. abonentų 2017 m. Šias paslaugas teikė 2 operatoriai. Didžiausio iš jų Telia rinkos dalis laikotarpio pabaigoje sudarė 99,96 proc. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka augo 1,5 proc. ir 2017 m. siekė 2,8 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Eteris“). UAB „Eteris“ rinkos dalis sumažėjo 4,3 procentinio punkto (nuo 28,0 proc. iki 23,7 proc.).

39 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Prienų r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	2788	2941	2831	4274	4198	3958	5138	4967	4472
Telia Lietuva, AB	72,0	70,9	76,3	92,3	92,4	93,1	99,9	99,96	99,96
UAB „Eteris“	28,0	29,1	23,7	6,4	6,8	6,7			
Kiti				1,4	0,9	0,1	0,1	0,04	0,04
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	4	2	2	2

Radviliškio r. savivaldybėje mažmenines interneto prieigos paslaugas teikė 4 operatoriai. Didžiausi iš jų buvo Telia ir „Splus“, UAB. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 1,3 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 6,7 tūkst. paslaugų gavėjų (žr. 40 lentelę). Telia rinkos dalis sumažėjo 1,5 procentinio punkto (nuo 61,4 proc. iki 59,9 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 12,8 proc. ir siekė 5,3 tūkst. abonentų 2017 m. Šias paslaugas teikė 3 operatoriai. Didžiausio iš jų Telia rinkos dalis laikotarpio pabaigoje sudarė 96,0 proc. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų neženkliai sumažėjo (0,2 proc.) ir 2017 m. siekė 6,2 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir „Splus“, UAB). „Splus“, UAB rinkos dalis sumažėjo 1,2 procentinio punkto (nuo 51,9 proc. iki 50,7 proc.).

40 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Radviliškio r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	6241	6273	6228	6813	6868	6724	6024	5786	5253
Telia Lietuva, AB	48,1	48,8	49,3	61,4	60,5	59,9	98,4	97,1	96,0
„Splus“, UAB	51,9	51,2	50,7	37,9	39,1	40,1		2,6	3,9
Kiti				0,7	0,5	0,0	1,6	0,2	0,2
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	4	3	3	3

Tiriamuoju laikotarpiu **Raseinių r. savivaldybėje** mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka augo 2,7 proc. ir 2017 m. abonentų skaičius siekė 3,4 tūkst. (žr. 41 lentelę). Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Parabolė“). UAB „Parabolė“ rinkos dalis sumažėjo 1,1 procentinio punkto (nuo 34 proc. iki 32,9 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka sumažėjo 17,3 proc. ir 2017 m. siekė 4,6 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 3 operatoriai. Telia rinkos dalis visą laikotarpį viršijo 99,5 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 3,9 proc., paslaugų gavėjų skaičius laikotarpio pabaigoje siekė 5,2 tūkst. Šias paslaugas teikė 5 operatoriai. Telia rinkos dalis sumažėjo 1,1 procentinio punkto (nuo 70,4 proc. iki 69,3 proc.).

41 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Raseinių r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	3531	3510	3437	5403	5222	5193	5577	5273	4613
Telia Lietuva, AB	66,0	67,0	67,1	70,4	72,7	69,3	99,7	99,6	99,6
UAB „Parabolė“	34,0	33,0	32,9			3,4			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				8,3	4,4				

UAB „Progmera“				21,0	21,2	21,6			
Kiti				0,3	1,7	0,7	0,3	0,4	0,4
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	5	5	5	3	3	3

Tiriamuoju laikotarpiu **Rietavo savivaldybėje** Telia mažmeninėse mokamos televizijos paslaugų bei fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkose užėmė 100 proc. (žr. 42 lentelę). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka augo 19,2 proc. ir 2017 m. siekė 0,7 tūkst. abonentų. Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka sumažėjo 8,5 proc. ir 2017 m. siekė 1,4 tūkst. abonentų. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu augo 2,1 proc. ir paslaugų gavėjų skaičius 2017 m. siekė 1,2 tūkst. Paslaugas teikė 2 operatoriai. Telia rinkos dalis visą laikotarpį buvo 99,9 proc.

42 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Rietavo savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015–2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	553	613	659	1164	1191	1188	1536	1506	1406
Telia Lietuva, AB	100	100	100	99,9	99,9	99,9	100	100	100
Kiti				0,1	0,1	0,1			
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	1	1	1	2	2	2	1	1	1

Rokiškio r. savivaldybėje mažmenines interneto prieigos paslaugas tiriamojo laikotarpio pabaigoje teikė 5 operatoriai. Didžiausi iš jų buvo Telia ir UAB „Zirzilė“. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu augo 1,9 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 5,0 tūkst. paslaugų gavėjų (žr. 43 lentelę). Telia rinkos dalis sumažėjo 0,8 procentinio punkto (nuo 58,0 proc. iki 57,2 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 22,2 proc. ir siekė 3,7 tūkst. abonentų 2017 m. šias paslaugas teikė 2 operatoriai. Didžiausio iš jų Telia rinkos dalis laikotarpio pabaigoje sudarė 98,7 proc. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka sumažėjo 9,3 proc. ir 2017 m. siekė 2,5 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Zirzilė“). UAB „Zirzilė“ rinkos dalis išaugo 2,1 procentinio punkto (nuo 38,4 proc. iki 40,5 proc.).

43 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Rokiškio r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015–2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	2735	2501	2482	4926	5006	5019	4728	4399	3677
Telia Lietuva AB	61,6	59,5	59,5	58,0	58,5	57,2	98,9	98,8	98,7
UAB „Zirzilė“	38,4	40,5	40,5	38,6	38,1	39,7			
A. Judicko IĮ				2,6	2,9	3,1			
Kiti				0,9	0,6	0,04	1,1	1,2	1,3
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	6	6	5	2	2	2

Skuodo r. savivaldybėje mažmenines interneto prieigos paslaugas teikė 4 operatoriai. Didžiausi iš jų buvo Telia ir UAB „Cgates“. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 7,4 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 2,9 tūkst. paslaugų gavėjų (žr. 44 lentelę). „Telia Lietuva“ rinkos dalis sumažėjo 3,1 procentinio punkto (nuo 74,7 proc. iki 71,6 proc.). Sparčiausiai augo UAB „Cgates“ rinkos dalis, t. y. 6,7 procentinio punkto (nuo 21,6 proc. iki 28,3 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 5,4 proc. ir siekė 2,8 tūkst.

abonentų 2017 m. Šias paslaugas teikė 2 operatoriai. Didžiausio iš jų Telia rinkos dalis laikotarpio pabaigoje sudarė 98,6 proc. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka padidėjo 3,5 proc. ir 2017 m. siekė 3,4 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Cgates“). UAB „Cgates“ rinkos dalis sumažėjo 1,1 procentinio punkto (nuo 31,1 proc. iki 30,0 proc.).

44 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Skuodo r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	3276	3386	3390	3123	3052	2892	3167	3085	2828
Telia Lietuva, AB	68,9	69,7	70,0	74,7	73,1	71,6	99,6	98,8	98,6
UAB „Cgates“	31,1	30,3	30,0	21,6	25,3	28,3			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				3,7					
Kiti				0,03	1,6	0,1	0,4	1,2	1,4
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	4	2	2	2

Šakių r. savivaldybėje mažmenines interneto prieigos paslaugas tiriamojo laikotarpio pabaigoje teikė 4 operatoriai. Didžiausi iš jų buvo Telia ir UAB „Viltuva“. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 5,6 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 4,1 tūkst. paslaugų gavėjų (žr. 45 lentelę). Telia rinkos dalis padidėjo 0,6 procentinio punkto (nuo 89,8 proc. iki 90,4 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 13,2 proc. ir siekė 4,9 tūkst. abonentų 2017 m. Šias paslaugas teikė 2 operatoriai. Didžiausio iš jų Telia rinkos dalis laikotarpio pabaigoje siekė 99,96 proc. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka sumažėjo 5,8 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 1,5 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Viltuva“). Telia rinkos dalis liko beveik nepakitusi ir 2017 m. siekė 66,3 proc.

45 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Šakių r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	1582	1586	1490	4327	4330	4086	5638	5493	4893
Telia Lietuva, AB	66,2	66,5	66,3	89,8	90,3	90,4	99,8	99,8	99,96
UAB „Viltuva“	33,8	33,5	33,7	8,8	9,0	9,5			
Kiti				1,4	0,7	0,1	0,2	0,2	0,04
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	4	2	2	2

Tiriamuoju laikotarpiu **Šalčininkų r. savivaldybėje** Telia fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkoje užėmė 100 proc. (žr. 46 lentelę). Ši rinka sumažėjo 12,8 proc. ir 2017 m. siekė 3,5 tūkst. abonentų. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka augo 21,9 proc. ir 2017 m. siekė 7,4 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 3 operatoriai. Telia rinkos dalis padidėjo 2,8 procentinio punkto (nuo 80,4 proc. iki 83,2 proc.). Labiausiai sumažėjo „UAB Balticum TV“ rinkos dalis, t.y. 4,8 procentinio punkto (nuo 15,2 proc. iki 10,4 proc.). Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu padidėjo 3,9 proc. ir abonentų skaičius 2017 m. siekė 5,7 tūkst. paslaugų gavėjų. Paslaugas teikė 4 operatoriai, 2 didžiausi iš jų – UAB „Etanetas“ ir Telia. UAB „Etanetas“ rinkos dalis padidėjo 4,3 procentinio punkto (nuo 49,1 proc. iki 53,4 proc.). „UAB Balticum TV“ rinkos dalis 2017 m. neviršijo 2 proc. ribos.

46 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Šalčininkų r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	6087	7000	7418	5506	5695	5718	4027	3900	3512
Telia Lietuva, AB	80,4	82,2	83,2	47,7	47,2	44,6	100	100	100
UAB „Balticum TV“	15,2	12,0	10,4	3,1	3,2				
UAB „Etanetas“	4,4	5,7	6,4	49,1	49,6	53,4			
Kiti				0,1	0,02	2,0			
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	3	3	3	4	4	4	1	1	1

Šiaulių m. savivaldybėje mažmenines interneto prieigos paslaugas teikė 7 operatoriai. Didžiausi iš jų buvo „Splius“, UAB ir Telia. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 7,5 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 40,9 tūkst. paslaugų gavėjų (žr. 47 lentelę). „Splius“, UAB rinkos dalis augo 4,4 procentinio punkto (nuo 49,1 proc. iki 53,5 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 16,3 proc. ir siekė 13,0 tūkst. abonentų 2017 m. Šias paslaugas teikė 5 operatoriai. Didžiausio iš jų Telia rinkos dalis sumažėjo 4,4 procentinio punkto (nuo 90,2 proc. iki 85,8 proc.). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka sumažėjo 3,1 proc. ir 2017 m. siekė 37,0 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 4 operatoriai. Didžiausi iš jų buvo „Splius“, UAB, UAB „Cgates“ ir Telia. „Splius“, UAB rinkos dalis sumažėjo 1,2 procentinio punkto (nuo 78,6 proc. iki 77,4 proc.). UAB „Cgates“ bei Telia rinkos dalys 2017 m. buvo apylygės, atitinkamai 10,8 proc. ir 10,0 proc.

47 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Šiaulių m. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	38163	37091	36998	44231	43055	40930	15581	14456	13043
Telia Lietuva, AB	9,6	10,1	10,0	17,3	19,6	21,2	90,2	87,8	85,8
UAB „Balticum TV“	2,1	2,1							
UAB „Cgates“	9,6	9,7	10,8	13,0	12,5	12,9			
„SPLIUS“, UAB	78,6	78,1	77,4	49,1	50,3	53,5	9,5	11,7	13,5
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				19,6	16,6	11,3			
Kiti			1,83	1,1	1,1	1,0	0,3	0,4	0,7
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	4	4	4	7	7	7	5	5	5

Šiaulių r. savivaldybėje mažmenines interneto prieigos paslaugas teikė 4 operatoriai. Didžiausi iš jų buvo Telia ir UAB „Balticum TV“. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu neženkliai mažėjo (0,7 proc.) ir 2017 m. pabaigoje siekė 7,3 tūkst. paslaugų gavėjų (žr. 48 lentelę). Telia rinkos dalis sumažėjo 2,2 procentinio punkto (nuo 73,5 proc. iki 71,3 proc.). UAB „Balticum TV“ ir „Splius“, UAB rinkos dalys 2017 m. buvo apylygės, atitinkamai 14,1 proc. ir 14,6 proc. Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 11,7 proc. ir siekė 5,9 tūkst. abonentų. 2017 m. Šias paslaugas teikė 3 operatoriai. Didžiausio iš jų Telia rinkos dalis laikotarpio pabaigoje sudarė 98,3 proc. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka mažėjo 2,7 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 3,0 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 3 operatoriai. UAB „Balticum TV“ rinkos dalis beveik nepakito ir buvo 23,2 proc. 2017 m. „Splius“, UAB rinkos dalis išaugo 2,0 procentinio punkto (nuo 37,3 proc. iki 39,3 proc.).

48 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Šiaulių r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	3090	3067	3007	7364	7512	7315	6697	6451	5914
Telia Lietuva, AB	39,0	37,4	37,5	73,5	72,4	71,3	99,1	98,9	98,3
UAB „Balticum TV“	23,7	24,9	23,2	15,6	15,2	14,1			
„Splus“, UAB	37,3	37,7	39,3	10,9	12,3	14,6			
Kiti				0,03	0,03	0,03	0,9	1,1	1,7
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	3	3	3	4	4	4	3	2	3

Tiriamuoju laikotarpiu **Šilalės r. savivaldybėje** mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka augo 11,5 proc. ir 2017 m. abonentų skaičius siekė 3,5 tūkst. (žr. 49 lentelę). Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia Lietuva“ ir Lietuvos ir Vokietijos UAB „Televizijos komunikacijos“). Telia rinkos dalis padidėjo 2,3 procentinio punkto (nuo 87,1 proc. iki 89,4 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka sumažėjo 10,4 proc. ir 2017 m. siekė 3,2 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai. Telia rinkos dalis išliko beveik nepakitusi ir 2017 m. siekė 99,8 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 10,7 proc., paslaugų gavėjų skaičius laikotarpio pabaigoje siekė 3,0 tūkst. Šias paslaugas teikė 5 operatoriai. Didžiausio iš jų Telia rinkos dalis padidėjo 3,3 procentinio punkto (nuo 94,4 proc. iki 97,7 proc.).

49 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Šilalės r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	3114	3315	3473	3367	3275	3006	3552	3424	3182
Telia Lietuva, AB	87,1	87,8	89,4	94,4	95,6	97,7	99,9	99,9	99,8
Lietuvos ir Vokietijos UAB „Televizijos komunikacijos“	12,9	12,2	10,6	2,1	2,2	2,1			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				3,4	2,1				
Kiti				0,1	0,1	0,2	0,1	0,1	0,2
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	5	5	5	2	2	2

Tiriamuoju laikotarpiu **Šilutės r. savivaldybėje** mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka sumažėjo 3,4 proc. ir 2017 m. abonentų skaičius siekė 5,3 tūkst. (žr. 50 lentelę). Paslaugas teikė 2 operatoriai (UAB „Cgates“ ir Telia). UAB „Cgates“ rinkos dalis sumažėjo 2,9 procentinio punkto (nuo 73,2 proc. iki 70,3 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka sumažėjo 10,8 proc. ir 2017 m. siekė 6,9 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai. Telia rinkos dalis sumažėjo 1,0 procentinio punkto (nuo 97,1 proc. iki 96,1 proc.). Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 2,2 proc., paslaugų gavėjų skaičius laikotarpio pabaigoje siekė 8,6 tūkst. Šias paslaugas teikė 6 operatoriai. Didžiausi iš jų buvo Telia ir UAB „Cgates“. Telia rinkos dalis sumažėjo 2,4 procentinio punkto (nuo 72,3 proc. iki 69,9 proc.).

50 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Šilutės r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	5443	5339	5259	8792	8813	8595	7737	7402	6901

Telia Lietuva, AB	26,8	28,6	29,7	72,3	71,3	69,9	97,1	96,7	96,1
UAB „Cgates“	73,2	71,4	70,3	25,6	26,8	28,7	2,9	3,3	3,9
Kiti				2,1	1,8	1,4			
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	6	6	6	2	2	2

Širvintų r. savivaldybėje Telia mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinkoje užėmė 100 proc. (žr. 51 lentelę). Tiriamuoju laikotarpiu ši rinka sumažėjo 12,8 proc. ir 2017 m. abonentų skaičius siekė 0,9 tūkst. Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka sumažėjo 13,3 proc. ir 2017 m. siekė 2,2 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai. Telia rinkos dalis išliko beveik nepakitusi ir 2017 m. siekė 99,9 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 4,3 proc., paslaugų gavėjų skaičius laikotarpio pabaigoje siekė 2,3 tūkst. Šias paslaugas 2017 m. teikė 3 operatoriai. Telia rinkos dalis padidėjo 4,0 procentiniais punktais (nuo 90,4 proc. iki 94,4 proc.).

51 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Širvintų r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	990	866	863	2414	2403	2311	2488	2421	2158
Telia Lietuva, AB	100	100	100	90,4	92,1	94,4	99,8	99,9	99,9
IĮ IT Kubas				6,0	5,9	5,6			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				3,5					
Kiti				0,1	2,0	0,04	0,2	0,1	0,1
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	1	1	1	4	4	3	2	2	2

Tiriamuoju laikotarpiu **Švenčionių r. savivaldybėje** Telia mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkoje užėmė 100 proc. (žr. 52 lentelę). Ši rinka sumažėjo 15,9 proc. ir 2017 m. siekė 4,1 tūkst. abonentų. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka sumažėjo 3,9 proc. ir 2017 m. siekė 2,8 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir J. Jasiulionio IĮ). Telia rinkos dalis padidėjo 1,3 procentinio punkto (nuo 60,1 proc. iki 61,4 proc.). Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 3,2 proc. ir abonentų skaičius 2017 m. siekė 3,9 tūkst. Paslaugas teikė 3 operatoriai. Telia rinkos dalis sumažėjo 2,4 procentinio punkto (nuo 91,3 proc. iki 88,9 proc.).

52 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Švenčionių r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	2873	2846	2762	4072	4076	3940	4849	4628	4076
Telia Lietuva, AB	60,1	60,5	61,4	91,3	89,8	88,9	100	100	100
J. Jasiulionio IĮ	39,9	39,5	38,6						
IĮ Satinet				8,6	10,2	11,1			
Kiti				0,02	0,02	0,03			
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	3	3	3	1	1	1

Tiriamuoju laikotarpiu **Tauragės r. savivaldybėje** mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka sumažėjo 2,8 proc. ir 2017 m. abonentų skaičius siekė 2,4 tūkst. (žr. 53 lentelę). Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir Lietuvos ir Vokietijos UAB „Televizijos komunikacijos“).

Telia rinkos dalis sumažėjo 6,9 procentinio punkto (nuo 100 proc. iki 93,1 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka sumažėjo 17,1 proc. ir 2017 m. siekė 5,7 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai. Telia rinkos dalis visą laikotarpį išliko 99,9 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu mažėjo 14,9 proc., paslaugų gavėjų skaičius laikotarpio pabaigoje siekė 6,8 tūkst. Šias paslaugas laikotarpio pabaigoje teikė 5 operatoriai. Telia rinkos dalis augo 3,2 procentinio punkto (nuo 73,5 proc. iki 76,7 proc.).

53 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Tauragės r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	2468	2437	2398	7986	7531	6798	6898	6320	5718
Telia Lietuva, AB	100	93,8	93,1	73,5	74,7	76,7	99,9	99,9	99,9
Lietuvos ir Vokietijos UAB „Televizijos komunikacijos“		6,2	6,9						
UAB „Kvartalo tinklas“				14,8	19,1	22,1			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				11,7	6,2				
Kiti				0,1	0,04	1,2	0,1	0,1	0,1
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	1	2	2	4	4	5	2	2	2

Telšių r. savivaldybėje mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas teikė 2 operatoriai. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 11,4 proc., ir 2017 m. pabaigoje siekė 5,7 tūkst. abonentų (žr. 54 lentelę). Tiriamojo laikotarpio pabaigoje didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (99,6 proc.). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka šiuo laikotarpiu neženkiai sumažėjo (0,3 proc.) ir 2017 m. pabaigoje siekė 5,8 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 3 operatoriai. UAB „Parabolė“ rinkos dalis sumažėjo 2,7 procentinio punktais (nuo 58,3 proc. iki 55,6 proc.). Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 8,5 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 6,7 tūkst. paslaugų gavėjų. Paslaugas teikė 6 paslaugų teikėjai, didžiausią rinkos dalį iš jų užėmė Telia ir UAB „Parabolė“. Telia rinkos dalis padidėjo 3,2 procentinio punkto (nuo 71,1 proc. iki 74,3 proc.).

54 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Telšių r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	5847	5871	5827	7284	7034	6663	6397	6090	5668
Telia Lietuva, AB	41,4	43,0	43,4	71,1	73,3	74,3	99,7	99,6	99,6
UAB „Parabolė“	58,3	56,1	55,6	22,0	22,6	24,0			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				6,5	3,0				
Kiti	0,3	0,8	0,9	0,5	1,1	1,7	0,3	0,4	0,4
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	3	3	3	6	6	6	2	2	2

Trakų r. savivaldybėje mažmenines interneto prieigos paslaugas tiriamojo laikotarpio pabaigoje teikė 4 operatoriai. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 1,3 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 4,1 tūkst. paslaugų gavėjų (žr. 55 lentelę). Telia rinkos dalis sumažėjo 1,2 procentinio punkto (nuo 94,3 proc. iki 93,1 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 13,7 proc. ir siekė 4,2 tūkst. abonentų 2017 m. Telia rinkos dalis tiriamojo laikotarpio pabaigoje sudarė 99,7 proc. Šias paslaugas teikė 2 operatoriai. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 4,8 proc. ir 2017

m. pabaigoje siekė 3,7 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai. Telia rinkos dalis padidėjo 5,1 procentinio punkto (nuo 72,6 proc. iki 77,7 proc.).

55 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Trakų r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	3838	3860	3655	4201	4234	4145	4854	4710	4190
Telia Lietuva, AB	72,6	73,7	77,7	94,3	93,6	93,1	99,6	99,7	99,7
UAB „Init“	27,4	26,3	22,3	5,1	6,0	6,8			
Kiti				0,6	0,4	0,1	0,4	0,3	0,3
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	5	5	4	2	2	2

Ukmergės r. savivaldybėje mažmenines interneto prieigos paslaugas tiriamojo laikotarpio pabaigoje teikė 6 operatoriai. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu augo 5,1 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 7,6 tūkst. paslaugų gavėjų (žr. 56 lentelę). Visą laikotarpį 2 didžiausių operatorių (UAB „Cgates“ ir Telia) rinkos dalys kartu buvo virš 97,8 proc. Telia rinkos dalis sumažėjo 7,6 procentinio punkto (nuo 78,0 proc. iki 70,4 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 14,6 proc. ir siekė 6,4 tūkst. abonentų. 2017 m. Telia rinkos dalis laikotarpio pabaigoje sudarė 97,2 proc. Šias paslaugas teikė 3 operatoriai. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu augo 34,0 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 6,5 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Cgates“). Telia rinkos dalis sumažėjo 9,9 procentinio punkto (nuo 59,5 proc. iki 49,6 proc.). Tuo tarpu UAB „Cgates“ užėmė 48,4 proc. rinkos.

56 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Ukmergės r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	4833	6421	6474	7212	7796	7583	7444	7038	6359
Telia Lietuva, AB	59,5	48,8	49,6	78,0	72,1	70,4	98,4	97,9	97,2
UAB „Cgates“	40,5	51,2	48,4	19,9	26,4	28,0			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				2,1					
Kiti			1,9	0,1	1,6	1,6	1,6	2,1	2,8
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	3	5	5	6	3	3	3

Utenos r. savivaldybėje mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas teikė 2 operatoriai. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 13,5 proc. ir 2017 m. siekė 5,8 tūkst. abonentų (žr. 57 lentelę). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 3,5 proc. ir 2017 m. siekė 4,4 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Socius“). Telia rinkos dalis padidėjo 2,6 procentinio punkto (nuo 59,3 proc. iki 61,9 proc.). UAB „Socius“ tiriamuoju laikotarpiu užėmė nuo 40,7 proc. iki 38,1 proc. rinkos. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 13,2 proc. ir 2017 m. siekė 7,9 tūkst. paslaugų gavėjų. Paslaugas teikė 5 paslaugų teikėjai. Telia rinkos dalis padidėjo 6,6 procentinio punkto (nuo 60,9 proc. iki 67,5 proc.). Antras didžiausias teikėjas UAB „Socius“ užėmė 31,9 proc. rinkos.

57 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Utenos r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	4562	4570	4402	9156	8552	7946	6685	6488	5782
Telia Lietuva, AB	59,3	60,8	61,9	60,9	65,5	67,5	99,8	99,8	99,8
UAB „Socius“	40,7	39,2	38,1	28,4	29,7	31,9			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				10,6	4,8				
Kiti				0,1	0,1	0,6	0,2	0,2	0,2
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	5	5	5	2	2	2

Tiriamuoju laikotarpiu **Varėnos r. savivaldybėje** Telia mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkoje užėmė 100 proc. (žr. 58 lentelę). Ši rinka sumažėjo 20,7 proc. ir 2017 m. siekė 2,8 tūkst. abonentų. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka augo 5,8 proc. ir 2017 m. siekė 1,5 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir V. Ivančiko IĮ „Žaibas“). Telia rinkos dalis sumažėjo 4,0 procentiniais punktais (nuo 94,1 proc. iki 90,1 proc.). Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 4,5 proc. ir paslaugų gavėjų skaičius 2017 m. siekė 3,6 tūkst. Laikotarpio pabaigoje paslaugas teikė 3 operatoriai. Telia rinkos dalis padidėjo 2,2 procentinio punkto (nuo 70,9 proc. iki 73,1 proc.).

58 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Varėnos r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	1381	1406	1461	3800	3816	3629	3562	3362	2826
Telia Lietuva, AB	94,1	92,8	90,1	70,9	71,3	73,1	100	100	100
V. Ivančiko IĮ „Žaibas“	5,9	7,2	9,9	28,9	28,6	26,8			
Kiti				0,3	0,1	0,03			
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	3	1	1	1

Vilkaviškio r. savivaldybėje mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas teikė 2 operatoriai. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 11,4 proc., ir 2017 m. pabaigoje siekė 6,6 tūkst. abonentų (žr. 59 lentelę). Didžiausią rinkos dalį išlaikė Telia – 97,6 proc. laikotarpio pabaigoje. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka šiuo laikotarpiu padidėjo 2,6 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 5,5 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai (Telia ir UAB „Cgates“). Telia rinkos dalis padidėjo 2,7 procentinio punkto (nuo 52,5 proc. iki 55,2 proc.). UAB „Cgates“ užėmė nuo 47,5 proc. iki 44,8 proc. rinkos. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 2,9 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 6,9 tūkst. paslaugų gavėjų. Laikotarpio pabaigoje paslaugas teikė 3 operatoriai. Didžiausią rinkos dalį užėmė Telia (75,0 proc. arba 0,6 procentinio punkto mažiau nei 2015 m.). UAB „Cgates“ tiriamojo laikotarpio pabaigoje užėmė 25 proc. rinkos (1,0 procentiniu punktu daugiau nei 2015 m.).

59 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Vilkaviškio r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	5352	5519	5493	7095	7142	6891	7423	7177	6574
Telia Lietuva, AB	52,5	54,5	55,2	75,6	75,5	75,0	98,7	98,1	97,6

UAB „Cgates“	47,5	45,5	44,8	24,0	24,3	25,0			2,4
Kiti				0,4	0,1	0,03	1,3	1,9	
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	3	2	2	2

Vilniaus m. savivaldybėje mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas teikė 9 operatoriai. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 12,3 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 105,9 tūkst. abonentų (žr. 60 lentelę). Didžiausią rinkos dalį užėmė Telia – 94,2 proc. (1,8 procentinio punkto mažiau nei 2015 m.). Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka šiuo laikotarpiu sumažėjo 4,7 proc. ir 2017 m. siekė 167,2 tūkst. abonentų. Laikotarpio pabaigoje paslaugas teikė 6 operatoriai. Didžiausias rinkos dalis užėmė Telia, UAB „Cgates“ ir UAB „Init“. Telia rinkos dalis išaugo 7,0 procentiniais punktais (nuo 27,3 proc. iki 34,3 proc.). Labiausiai sumažėjo UAB „Init“ rinkos dalis – 5,6 procentinio punkto (nuo 29,6 proc. iki 24,0 proc.). UAB „Cgates“ rinkos dalis liko beveik nepakitusi ir 2017 m. siekė 27,5 proc. Mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 5,4 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 206,2 tūkst. paslaugų gavėjų. Laikotarpio pabaigoje paslaugas teikė 13 paslaugų teikėjų. 3 didžiausių operatorių (Telia, UAB „Cgates“ ir UAB „UAB Penkių kontinentų komunikacijų centras“) rinkos dalys bendrai sudarė 81,6 proc., t. y. 9,5 procentinio punkto daugiau nei 2015 m. Telia rinkos dalis išaugo 6,4 procentinio punkto (nuo 43,1 proc. iki 49,5 proc.).

60 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Vilniaus m. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015–2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	175402	172003	167195	217924	213585	206167	120821	113291	105905
Telia Lietuva, AB	27,3	31,0	34,3	43,1	46,1	49,5	96,0	95,1	94,2
UAB „Balticum TV“	6,9	6,7	6,7		2,0	2,5			
UAB „Cgates“	27,8	26,7	27,5	15,3	16,4	17,7	2,4	2,8	3,1
UAB „Init“	29,6	26,9	24,0	9,5	9,6	9,5			
UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“	8,4	8,5	7,4	13,7	13,9	14,4			
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras				14,4	9,5	3,6			
Kiti	0,01	0,10	0,20	4,0	2,4	2,7	1,6	2,1	2,7
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	6	7	6	11	13	13	9	9	9

Vilniaus r. savivaldybėje mažmenines interneto prieigos paslaugas tiriamuoju laikotarpiu teikė 5 operatoriai. Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu augo 2,8 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 16,9 tūkst. paslaugų gavėjų (žr. 61 lentelę). Visą laikotarpį 2 didžiausių operatorių (UAB „Balticum TV“ ir Telia) rinkos dalis buvo virš 98,5 proc. Telia rinkos dalis išliko beveik nepakitusi ir 2017 m. siekė 94,8 proc. Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 10,6 proc. ir siekė 14,4 tūkst. abonentų 2017 m. Telia rinkos dalis laikotarpio pabaigoje sudarė 99,97 proc. Šias paslaugas teikė 2 operatoriai. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu augo 2,9 proc. ir 2017 m. pabaigoje siekė 11,2 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 3 operatoriai. Telia rinkos dalis padidėjo 1,6 procentinio punkto (nuo 87,9 proc. iki 89,5 proc.).

61 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Vilniaus r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	10869	11212	11189	16453	17045	16916	16151	15733	14433
Telia Lietuva, AB	87,9	88,7	89,5	94,7	94,7	94,8	99,96	99,96	99,97
UAB „Balticum TV“	6,2	5,7	5,6	4,4	4,2	3,9			
UAB „Init“	5,9	5,5	4,9						
Kiti				1,0	1,1	1,3	0,04	0,04	0,03
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	3	3	3	5	5	5	2	2	2

Visagino savivaldybėje mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas teikė 2 operatoriai. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje Telia fiksuoto telefono ryšio paslaugų rinkoje užėmė 94,0 proc. (žr. 62 lentelę). Ši rinka sumažėjo 13,2 proc. ir 2017 m. siekė 1,3 tūkst. abonentų. Mažmenines mokamos televizijos paslaugas teikė 3 operatoriai (Telia, UAB „Cgates“ ir UAB „Sugardas“). Abonentų skaičius 2017 m. siekė 7,2 tūkst. UAB „Sugardas“ rinkos dalis buvo 53,9 proc., UAB „Cgates“ – 39,5 proc. Mažmenines interneto prieigos paslaugas teikė 3 operatoriai. Paslaugų gavėjų skaičius 2017 m. siekė 8,7 tūkst. Dviejų didžiausių paslaugų teikėjų rinkos dalys: UAB „Cgates“ – 48,1 proc., UAB „Sugardas“ – 36,8 proc.

62 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Visagino savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	5698	4471	7219	4304	4226	8700	1527	1390	1325
Telia Lietuva, AB	6,2	9,9	6,5	21,2	26,8	15,0	100,0	100,0	94,0
UAB „Cgates“			39,5			48,1			6,0
UAB „Sugardas“	93,8	90,1	53,9	78,3	72,9	36,8			
Kiti				0,5	0,3	0,1			
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	3	4	4	4	1	1	2

Zarasų r. savivaldybėje mažmenines interneto prieigos paslaugas tiriamuoju laikotarpiu teikė 2 operatoriai, t. y. dvigubai mažiau operatorių nei laikotarpio pradžioje (žr. 63 lentelę). Šių paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu nežymiai sumažėjo (0,4 proc.) ir 2017 m. siekė 2,8 tūkst. paslaugų gavėjų. Visą laikotarpį 2 didžiausių operatorių (Telia ir UAB „Cgates“) rinkos dalis buvo virš 99,0 proc. Telia rinkos dalis sumažėjo 2,4 procentinio punkto (nuo 78,5 proc. iki 76,1 proc.). Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 17,9 proc. ir siekė 2,8 tūkst. abonentų 2017 m. Telia rinkos dalis augo 2,6 procentinio punkto (nuo 95,3 proc. iki 97,9 proc.). Šias paslaugas laikotarpio pabaigoje teikė 2 operatoriai. Mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinka tiriamuoju laikotarpiu sumažėjo 8,2 proc. ir 2017 m. siekė 2,5 tūkst. abonentų. Paslaugas teikė 2 operatoriai (UAB „Cgates“ ir Telia). UAB „Cgates“ rinkos dalis išliko beveik nepakitusi ir 2017 m. siekė 51,4 proc. Taip pat iš esmės nepakitusi išliko ir Telia rinkos dalis – 2017 m. ji siekė 48,6 proc.

63 lentelė. Mažmeninių paslaugų teikimas Zarasų r. savivaldybėje: abonentų ir paslaugų teikėjų skaičius, vnt., rinkos dalys pagal abonentų skaičius, proc., 2015-2017 m.

Rinkos dalys pagal paslaugų teikėjus (proc.)	Mokamos televizijos paslaugos			Interneto prieigos paslaugos			Fiksuotojo telefono ryšio paslaugos		
	2015	2016	2017	2015	2016	2017	2015	2016	2017
Abonentų skaičius, vnt.	2671	2520	2452	2840	2890	2828	3411	3155	2802

Telia Lietuva, AB	48,8	47,9	48,6	78,5	76,7	76,1	95,3	98,0	97,9
UAB „Cgates“	51,2	52,1	51,4	20,9	22,8	23,9		2,0	2,1
AB Lietuvos radijo ir televizijos centras							3,1		
Kiti				0,7	0,4		1,6		
Paslaugų teikėjų skaičius, vnt.	2	2	2	4	4	2	3	2	2

2.3 skyriaus išvados: Telia tiriamuoju laikotarpiu veikė visų 60 savivaldybių visose mažmeninėse rinkose. Telia maždaug 50 savivaldybių užėmė dideles arba labai dideles mažmeninių mokamos televizijos paslaugų ir mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinkų dalis, t. y. rinkos dalis, viršijanti 40 proc. Mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkose visose savivaldybėse Telia rinkos dalis buvo apie ar virš 90 proc.

Vertinant alternatyvių operatorių skirtingose savivaldybėse užimamas atitinkamų mažmeninių rinkų dalis, pažymėtina, kad daugiausiai atskirų savivaldybių (13 savivaldybių) reikšmingesnes rinkos dalis mažmeninių mokamos televizijos paslaugų ir mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinkose užėmė UAB „Cgates“. UAB „Cgates“ rinkos dalys mokamos televizijos paslaugų rinkose atskirose savivaldybėse svyravo nuo 27,5 proc. iki 75,2 proc. UAB „Cgates“ mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinkos dalys atskirose savivaldybėse svyravo nuo 25 proc. iki 54,5 proc. Iš kitų operatorių, veikusių daugiau nei vienoje savivaldybėje ir veikimo teritorijoje užėmusių reikšmingesnes mažmeninių mokamos televizijos paslaugų ir mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinkų dalis išskirtinos UAB „Balticum TV“, „Splus“, UAB, UAB „Init“. UAB „Balticum TV“ reikšmingesnes mažmeninių mokamos televizijos paslaugų ir mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinkų dalis užėmė 7 savivaldybių teritorijoje, „Splus“, UAB – 6 savivaldybėse, UAB „Init“ – 4 savivaldybėse.

Taip pat atskirose savivaldybėse veikė kiti alternatyvūs operatoriai, užėmę reikšmingesnes rinkos dalis, veikę vienos ar keleto savivaldybių teritorijoje (pavyzdžiui, UAB „Etanetas“, J. Jasiulionio IĮ, UAB „Radijo elektroninės sistemos“, UAB „Ignalinos TV“, UAB „AVVA“, UAB „Kalvanet“, UAB „Parabolė“, UAB „Roventa“, UAB „Socius“, UAB „Sugardas“, Lietuvos ir Vokietijos UAB „Televizijos komunikacijos“, UAB „Viltuva“, UAB „Zirzilė“, V. Ivančiko IĮ Žaibas).

Apibendrinant aukščiau išdėstytą informaciją, darytina išvada, kad tiriamuoju laikotarpiu Telia veikė atitinkamose mažmeninėse rinkose visose 60 savivaldybių, daugelyje iš jų užimdama dideles arba labai dideles atitinkamos mažmeninės rinkos dalis (rinkos dalis, ne mažesnes kaip 40 proc.). Didžiausias alternatyvus operatorius UAB „Cgates“ tik 13 savivaldybių iš 60 arba maždaug penktadalyje savivaldybių užėmė reikšmingesnes rinkos dalis mažmeninių mokamos televizijos paslaugų ir (arba) mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinkose. Taigi, jei nors tam tikras alternatyvus operatorius užėmė reikšmingesnes rinkų dalis tam tikrų keliolikos ar keleto savivaldybių teritorijose, nei vienas alternatyvus operatorius nebuvo toks stiprus rinkos žaidėjas, kaip Telia, vertinant užimamas atitinkamų mažmeninių rinkų dalis 60 savivaldybių (platesnė informacija apie rinkos dalis, platesniu nei savivaldybė mastu, pateikiama ataskaitos 2.2 skyriuje).

2.4. Tyrimas, ar konkurencija Mažmeninėse rinkose išliktų veiksminga panaikinus reguliavimą Didmeninės centrinės prieigos rinkoje

Ataskaitos 2.1 skyriuje nustatyta, kad mažmeninės paslaugos yra vertikalios susijusios su Didmenine centrinės prieigos rinka. Iš ataskaitos 2.3 skyriaus matyti, kad konkurencinė padėtis teikiant vertikalios susijusias mažmenines paslaugas savivaldybių lygmeniu kiek skiriasi. Vienose savivaldybėse veikia mažiau paslaugų teikėjų, kitose savivaldybėse veikia daugiau paslaugų teikėjų, o jų užimamos kiekvienos iš mažmeninių paslaugų rinkos dalys yra pasiskirsčiusios tolygiau. Šiame

ataskaitos skyriuje bus vertinama Didmeninės centrinės prieigos rinką sudarančių paslaugų įtaka konkurencinei aplinkai, teikiant vertikaliai su jomis susijusias mažmenines paslaugas.

Kaip nurodyta ataskaitos 2.1 skyriuje pateiktoje principinėje mažmeninių paslaugų teikimo schemoje, mažmeninės paslaugos gali būti teikiamos didmeninės centrinės prieigos paslaugų pagrindu, atitinkamomis ataskaitos 2.5.2 skyriuje nurodytomis vietinėmis linijomis. Šios vietinės linijos gali priklausyti tiek pačiam mažmeninių paslaugų teikėjui, tiek kitam operatoriui. Antruoju atveju mažmeninių paslaugų teikėjas iš kito operatoriaus turi pirkti didmeninės centrinės prieigos paslaugas. Vadinasi, siekiant užtikrinti veiksmingą konkurenciją teikiant mažmenines paslaugas, reikalinga veiksminga konkurencija Didmeninės centrinės prieigos rinkoje, o jeigu konkurencija Didmeninės centrinės prieigos rinkoje nėra veiksminga ir teikiant šias paslaugas rinkoje veikia didelę įtaką rinkoje užimantis ūkio subjektas, tai turi būti reguliuojama prieiga prie didmeninės centrinės prieigos, kad mažmeninių paslaugų teikėjai galėtų skaidriai ir nediskriminacinėmis sąlygomis gauti prieigą prie didmeninės centrinės prieigos.

2.4 skyriaus išvados:

1. Nesant konkurencijos Didmeninės centrinės prieigos rinkoje, negalima užtikrinti veiksmingos konkurencijos teikiant mažmenines paslaugas, kai tokios paslaugos teikiamos didmeninės centrinės prieigos pagrindu.

2. Šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime reikia išanalizuoti situaciją teikiant didmeninės centrinės prieigos paslaugas, apibrėžti atitinkamas rinkas, ištirti konkurencijos veiksmingumą jose ir, atsižvelgiant į gautus rezultatus, spręsti dėl poreikio taikyti reguliavimą atitinkamose rinkose.

2.5. Didmeninės centrinės prieigos rinkos apibrėžimas iki geografinės apimties vertinimo

2.5.1. Didmeninės centrinės prieigos rinkos pradinės paslaugos apibrėžimas

Tarnyba 2016 m. rinkos tyrime didmeninės centrinės prieigos paslaugą apibrėžė kaip didmeninę paslaugą, kai „*kai operatorius, teikiantis viešąjį fiksuotojo ryšio tinklą, ūkio subjektui suteikia nefizinę ar virtualią tinklo prieigą, įskaitant prieigą prie skaitmeninio duomenų srauto (angl. bit-stream access), mažmeninėms paslaugoms teikti*“. Taigi, pradinė didmeninės centrinės prieigos paslauga (arba tiesiog didmeninė centrinė prieiga) – didmeninė paslauga, kai operatorius, teikiantis viešąjį fiksuotojo ryšio tinklą, ūkio subjektui suteikia nefizinę ar virtualią tinklo prieigą, įskaitant prieigą prie skaitmeninio duomenų srauto (angl. *bit-stream access*), mažmeninėms paslaugoms teikti. Mažmeninės paslaugos šio Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo kontekste apima mažmenines interneto prieigos paslaugas, mažmenines mokamos televizijos paslaugas (IPTV) ir fiksuotojo telefono ryšio paslaugas (teikiamas VoIP technologija). Atsižvelgiant į tai, kad šis Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimas yra orientuotas tik į masinės rinkos produktus, masinės rinkos produktai šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo kontekste yra suprantami kaip mažmeninės paslaugos, teikiamos fiziniams arba juridiniams asmenims ir neatitinkančios aukštos kokybės paslaugoms keliamų reikalavimų, tokių kaip aukštas garantuotas pateikiamumas, garantuota mažiausia greیتaveika, parsisiuntimo (angl. *download*) ir išsiuntimo (angl. *upload*) greیتaveikos simetriškumas, nepertraukiamai veikiantis klientų aptarnavimas, greitas gedimų šalinimas ir pan.

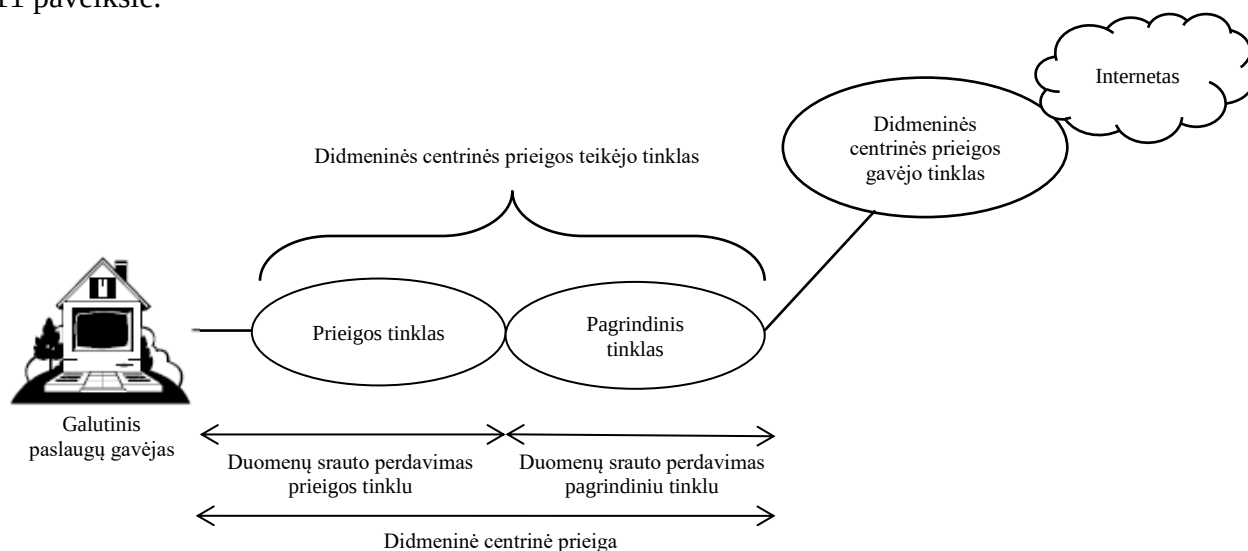
Pradinei Didmeninės centrinės prieigos rinkos paslaugai būdingos šios savybės:

1. Didmeninė centrinė prieiga apima: skaitmeninio duomenų srauto perdavimą abiem kryptimis (parsisiuntimą ir išsiuntimą) vietinėmis linijomis (prieigos tinklu) naudojant tam tikrą technologiją; skaitmeninio duomenų srauto perdavimą abiem kryptimis (parsisiuntimą ir išsiuntimą) pagrindiniu tinklu naudojant tam tikrą technologiją; susijusias priemones, reikalingas teikėjo pagrindinį tinklą sujungti su gavėjo pagrindiniu tinklu.

2. Didmeninė centrinė prieiga suteikia didmeninės centrinės prieigos gavėjui galimybę pasiekti didmeninės centrinės prieigos teikėjo viešojo fiksuotojo ryšio tinklo galinius taškus ir teikti

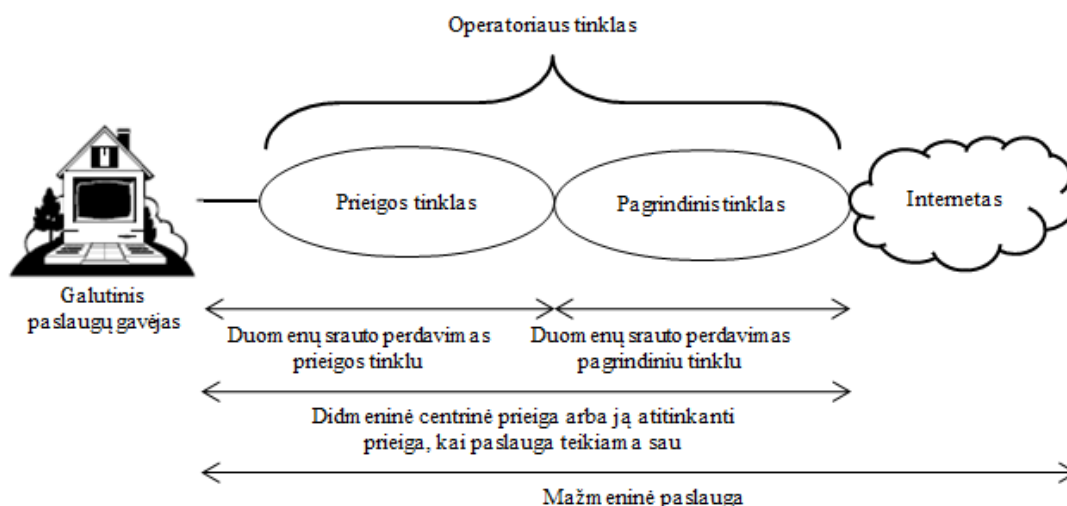
mažmenines paslaugas, sukuriant joms pridėtinę vertę ir diferencijuoti jas, palyginti su didmeninės centrinės prieigos teikėjo teikiamomis mažmeninėmis paslaugomis, keičiant jų technines charakteristikas ir (arba) naudojant savo nuosavą viešąjį ryšių tinklą.

Duomenų srauto perdavimas prieigos tinklu šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime suprantamas kaip duomenų perdavimas nuo galutinio paslaugų gavėjo taško prieigos tinklo linijomis iki skirstomųjų įrenginių, įskaitant artimiausią aktyvų skirstomąjį įrenginį, esantį prie galutinio paslaugų gavėjo. Duomenų srauto perdavimas pagrindiniu tinklu šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime suprantamas kaip didmeninės centrinės prieigos gavėjo paslaugų naudotojų sugeneruoto duomenų srauto perdavimas didmeninės centrinės prieigos teikėjo pagrindiniu tinklu nuo skirstomųjų įrenginių iki taško, kuriame sujungiami didmeninės centrinės prieigos teikėjo ir gavėjo tinklai. Bendra didmeninės centrinės prieigos teikimo schema pavaizduota 11 paveiksle.

11 pav. Didmeninės centrinės prieigos teikimo bendroji schema

Kaip jau buvo minėta, didmeninė centrinė prieiga naudojama mažmeninėms paslaugoms galutiniams paslaugų gavėjams teikti, todėl šios paslaugos yra vertikaliai susijusios. Mažmeninės interneto paslaugos teikiamos pagal 12 paveiksle pateiktą schemą, analogiškai teikiamos ir kitos mažmeninės paslaugos, tik tokiu atveju vietoje 12 paveiksle nurodyto didmeninės centrinės prieigos gavėjo interneto srauto būtų tiesiog duomenų srautas. Atkreiptinas dėmesys, kad pavaizduota schema apima ne tik tuos atvejus, kai mažmeninių paslaugų teikėjas perka didmeninę centrinę prieigą iš kito operatoriaus, bet ir tuos atvejus, kai didmeninė centrinė prieiga nėra perkama iš kito operatoriaus kaip didmeninė paslauga, tačiau mažmeninių paslaugų teikėjas teikia ją pats sau.

12 pav. Operatoriaus teikiamų interneto prieigos mažmeninių paslaugų bendroji schema

Didmeninės centrinės prieigos suteikimo fizinis taškas pagrindiniame tinkle priklauso nuo operatoriaus tinklo struktūros, tačiau nepriklausomai nuo didmeninės centrinės prieigos suteikimo fizinio taško vietos pagrindinio tinklo struktūroje, didmeninės centrinės prieigos gavėjui turi būti sudaroma galimybė diferencijuoti savo paslaugas, t. y. teikti skirtingas paslaugas, palyginti su didmeninės centrinės prieigos teikėjo teikiamomis mažmeninėmis paslaugomis, ir pasiūlyti galutiniam paslaugų gavėjui skirtingų charakteristikų (pavyzdžiui, spartos, pateikiamumo, kokybės, perduodamų televizijos kanalų skaičiaus) mažmenines paslaugas.

Didmeninės centrinės prieigos gavėjas, siekdamas teikti mažmenines elektroninių ryšių paslaugas, turi savo viešąjį ryšių tinklą sujungti su didmeninės centrinės prieigos teikėjo tinklu. Taigi, didmeninės centrinės prieigos gavėjui reikalingos su didmenine centrine prieiga susijusios priemonės, kurios užtikrins galimybę suteikti mažmenines elektroninių ryšių paslaugas. Pagal Įstatymo 3 straipsnio 60 dalį susijusios priemonės yra suprantamos kaip „susijusios paslaugos, elektroninių ryšių infrastruktūra, kitos su elektroninių ryšių tinklu ir (arba) elektroninių ryšių paslauga susijusios priemonės arba susiję elementai, kurie sudaro galimybę teikti elektroninių ryšių paslaugas naudojantis šiuo tinklu ir (arba) paslauga ir (ar) palengvina tokį teikimą arba sudarytų tokią galimybę, jeigu būtų naudojami“. Praktiškai susijusios priemonės yra suprantamos kaip ryšių linija, jungianti teikėjo ir gavėjo pagrindinius tinklus, kuri gali būti realizuota jungiamuoju kabeliu ar bet kuria duomenų perdavimo paslauga. Ryšių linija gali būti vidinė, kai gavėjo tinklo įrenginiai yra tame pačiame pastate, arba išorinė, kai gavėjo tinklo įrenginiai yra kitame, nei prieigos suteikimo taškas, pastate. Taip pat prie susijusių priemonių priskirtinos infrastruktūros bendro naudojimo paslaugos (vietos, lovelių technologinėse patalpose, ryšių kabelių kanalų nuoma), kuriomis pasinaudojęs gavėjas galėtų pats įrengti ryšių liniją, jungiančią teikėjo ir gavėjo pagrindinius tinklus. Nėra baigtinio susijusių priemonių sąrašo.

Šiuo metu yra 3 vietos (taškai), kuriose operatoriai gali sujungti savo tinklus su Telia tinklu tam, kad galėtų gauti didmeninę centrinę prieigą⁵:

- Vytenio g. 55, Vilnius;
- Savanorių pr. 363, Kaunas;
- Danės g. 6, Klaipėda.

Operatoriui prisijungus prie vieno tinklų sujungimo taško, Telia operatoriui užtikrina galimybę gauti didmeninę centrinę prieigą (ir prijungti galutinį paslaugų gavėją) atitinkamam taškui (regionui) priskirtose savivaldybių teritorijose ar dalyje jų.

⁵ <https://www.telia.lt/media/s/25a5d839-b78c-49c2-9ad0-04e5b26d0929>

2.5.1 skyriaus išvados:

1. Pradinė Didmeninės centrinės prieigos rinkos paslauga – didmeninė paslauga, kai operatorius, teikiantis viešąjį fiksuotojo ryšio tinklą, ūkio subjektui suteikia nefizinę ar virtualią tinklo prieigą, įskaitant prieigą prie skaitmeninio duomenų srauto (angl. *bit-stream access*), mažmeninėms paslaugoms teikti.

2. Masinės rinkos produktai – mažmeninės paslaugos, teikiamos fiziniams arba juridiniams asmenims ir neatitinkančios aukštos kokybės paslaugoms keliamų reikalavimų, tokių kaip aukštas garantuotas pateikiamumas, garantuota mažiausia greitis, parsisiuntimo ir išsiuntimo greitis, simetriškumas, nepertraukiamai veikiantis klientų aptarnavimas, greitas gėdimų šalinimas ir pan.

3. Didmeninės centrinės prieigos gavimui yra būtinos susijusios priemonės, skirtos didmeninės centrinės prieigos teikėjų ir gavėjų tinklams sujungti.

2.5.2. Didmeninės centrinės prieigos techninio realizavimo būdai

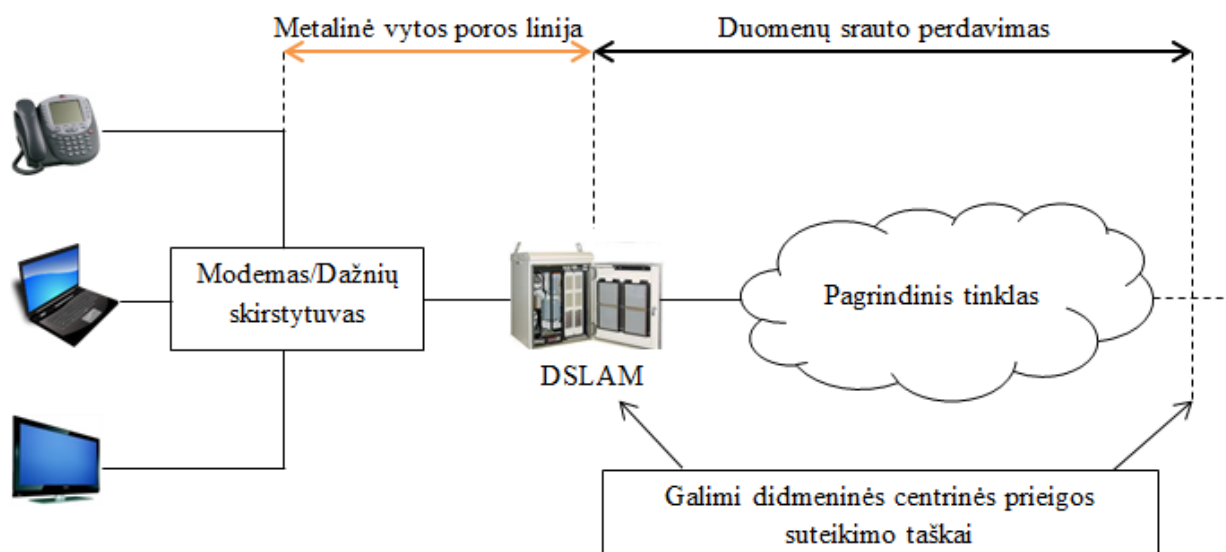
Ataskaitos 2.5.1 skyriuje nustatyta, kad pradinė Didmeninės centrinės prieigos rinkos paslauga yra didmeninė paslauga, kai operatorius, teikiantis viešąjį fiksuotojo ryšio tinklą, ūkio subjektui suteikia nefizinę ar virtualią tinklo prieigą, įskaitant prieigą prie skaitmeninio duomenų srauto (angl. *bit-stream access*), mažmeninėms paslaugoms teikti. Mažmeninės paslaugos galėtų būti teikiamos šiomis vietinėmis linijomis:

1. metalinėmis vytos poros linijomis;
2. šviesolaidinėmis linijomis;
3. UTP ir STP linijomis;
4. bendraašio kabelio linijomis;
5. belaidžio ryšio linijomis.

Atsižvelgiant į anksčiau nurodytas vietines linijas, šiame ataskaitos skyriuje bus nagrinėjami didmeninės centrinės prieigos techninio realizavimo būdai ir galimybės šiomis linijomis teikti didmeninę centrinę prieigą. Duomenų perdavimo pagrindiniu tinklu dalis visais atvejais yra labai panašios struktūros, ir susideda iš IP pagrindu veikiančių pagrindinio tinklo elementų (maršrutizatorių, komutatorių).

Metalinės vytos poros linijos

Didmeninė centrinė prieiga metalinėmis vytos poros linijomis naudojama teikti mažmenines paslaugas xDSL technologija. Balsas gali būti perduodamas kartu su duomenimis naudojant VoIP technologijas arba dažnių skirstytuvų pagalba atskiriant balsui skirtus dažnius nuo duomenų perdavimui skirtų dažnių. Prieigos tinklų linijos komutuojamos DSLAM (angl. *Digital Subscriber Line Access Multiplexer*) įrenginiuose, iš kurių sutankintas duomenų srautas pagrindiniu tinklu perduodamas iki prieigos taško. Naudojantis didmenine centrine prieiga metalinėmis vytos poros linijomis didmeninės centrinės prieigos gavėjai gali teikti mažmenines paslaugas galutiniams paslaugų gavėjams per Telia metalinių vytos poros linijų prieigos tinklą. Didmeninės centrinės prieigos metalinėmis vytos poros linijomis teikimo schema pavaizduota 13 paveiksle.

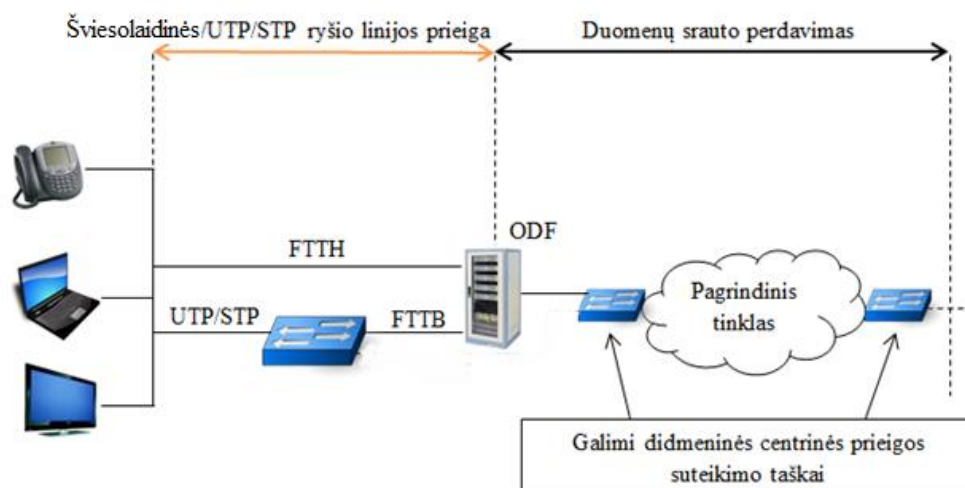

13 pav. Didmeninės centrinės prieigos, teikiamos naudojant metalines vytos poros linijas, teikimo schema

Pagal schemą galimi didmeninės centrinės prieigos metalinėmis vytos poros linijomis suteikimo taškai yra prieigos tinklo lygmenyje (DSLAM) ir pagrindinio tinklo lygmenyje. Tiriamuoju laikotarpiu didmeninė centrinė prieiga metalinėmis vytos poros linijomis buvo faktiškai teikiama. Šią paslaugą teikė vienas operatorius – Telia, kuri 2016 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 1V-261 buvo įpareigota suteikti didmeninę centrinę prieigą, įskaitant didmeninę centrinę prieigą metalinėmis vytos poros linijomis, ir kuri viešai skelbia standartinį pasiūlymą didmeninei centrinei prieigai (Telia tinklalapyje vadinama didmenine plačiajuosčio ryšio prieiga) metalinėmis vytos poros linijomis. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje didmeninę centrinę prieigą metalinėmis vytos poros linijomis gavo 4 asmenys. Apibendrinant, darytina išvada, kad techninis didmeninės centrinės prieigos metalinėmis vytos poros linijomis realizavimas yra įmanomas ir praktiškai įgyvendinamas (tokia paslauga buvo teikiama praktiškai).

Šviesolaidinės linijos ir UTP ir STP linijos

Didmeninė centrinė prieiga šviesolaidinėmis linijomis ar UTP ir STP linijomis naudojama mažmeninėms paslaugoms teikti FTTx technologija: šviesolaidinės linijos naudojamos mažmeninėms paslaugoms teikti FTTH technologija, o UTP ir STP linijos naudojamos mažmeninėms paslaugoms teikti FTTB technologija. Duomenys, perduodami šviesolaidinėmis linijomis, kaip ir UTP ir STP linijomis, yra agreguojami arčiausiai vartotojo esančiuose komutatoriuose, iš kurių sutankintas duomenų srautas pagrindiniu tinklu perduodamas iki prieigos taško. 14 paveiksle pavaizduota šviesolaidinėmis linijomis ir (ar) UTP ir STP linijomis teikiama didmeninė centrinė prieiga.

 – komutatorius

ODF – optinis skirstomasis įrenginys (angl. *Optical Distribution Frame*)

14 pav. Didmeninės centrinės prieigos, teikiamos naudojant šviesolaidines linijas ir UTP ir STP linijas teikimo schema

Pagal schemą didmeninė centrinė prieiga gali būti suteikiama arčiausiai vartotojo esančiame komutatoriuje, kur yra koncentruojamos linijos, arba pagrindinio tinklo elemente (pagrindinio tinklo lygmenyje).

Tiriamuoju laikotarpiu didmeninę centrinę prieigą šviesolaidinėmis linijomis ir UTP ir STP linijomis siūlė tik vienas operatorius, t. y. Telia, kuri 2016 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 1V-261 buvo įpareigota suteikti didmeninę centrinę prieigą, įskaitant didmeninę centrinę prieigą šviesolaidinėmis linijomis ir UTP ir STP linijomis, ir kuri viešai skelbia standartinį pasiūlymą didmeninei centrinei prieigai šviesolaidinėmis linijomis ar UTP ir STP linijomis. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje didmeninę centrinę prieigą šviesolaidinėmis linijomis ir UTP ir STP linijomis gavo 7 asmenys. Taigi, apibendrinant galima daryti išvadą, kad šviesolaidinėmis linijomis ir UTP ir STP linijomis didmeninę centrinę prieigą technologiškai įmanoma realizuoti ir praktiškai įgyvendinti (tokia paslauga buvo teikiama praktiškai).

Bendraašio kabelio linijos ir belaidžio ryšio linijos

Bendraašio kabelio linijomis ar belaidžio ryšio linijomis (WiFi arba WiMAX technologija) technologine prasme gali būti teikiama tik neatsieta didmeninė centrinė prieiga, t. y. technologiškai neįmanoma atskirti didmeninės centrinės prieigos gavėjo perduodamų duomenų srautų nuo didmeninės centrinės prieigos teikėjo tinklais perduodamų duomenų srautų. Esant neatsietai didmeninei centrinei prieigai (didmeninei paslaugai), technologiškai yra neįmanoma teikti mažmeninių paslaugų. Šią aplinkybę atspindi ir praktinė situacija – tiriamuoju laikotarpiu Lietuvos Respublikoje nė vienas operatorius kitiems operatoriams nesiūlė didmeninės centrinės prieigos bendraašio kabelio linijomis ar belaidžio ryšio linijomis. Atsižvelgiant į tai, toliau šioje ataskaitoje apskritai nebus vertinama ir analizuojama didmeninė centrinė prieiga bendraašio kabelio linijomis ar belaidžio ryšio linijomis.

2.5.2 skyriaus išvados:

1. Didmeninė centrinė prieiga metalinėmis vytos poros linijomis, šviesolaidinėmis linijomis, UTP ir STP linijomis atitinka ataskaitos 2.5.1 skyriuje apibrėžtą pradinę Didmeninės centrinės prieigos rinkos paslaugą.

2. Atsižvelgiant į tai, toliau Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu nagrinėjamas šiais būdais teikiamų didmeninių centrinių prieigų pakeičiamumas paklausos ir pasiūlos atžvilgiu:

- 2.1. didmeninė centrinė prieiga, teikiama metalinėmis vytos poros linijomis;
- 2.2. didmeninė centrinė prieiga, teikiama šviesolaidinėmis linijomis;
- 2.3. didmeninė centrinė prieiga, teikiama UTP ir STP linijomis.

2.6. Didmeninės centrinės prieigos rinkos apibrėžimas iki Didmeninės centrinės prieigos rinkos geografinės aprėpties vertinimo

Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 9 ir 25 punktuose nurodoma, kad rinka turėtų būti apibrėžiama taikant tokius pačius principus (metodiką), kaip ir pagal konkurencijos teisę.

Apibrėžiant atitinkamą produkto (paslaugos) rinką yra analizuojamos konkrečios paslaugos pakeičiamumas paklausos ir pasiūlos atžvilgiu. Produkto (paslaugos) rinkos apibrėžimo tikslas yra nustatyti visus produktus ir (arba) paslaugas, kurie pirkėjų požiūriu yra tinkamas pakaitalas vienas kitam pagal jų savybes, naudojimą ir kainas.

Ataskaitos 2.5.1 skyriuje buvo pateiktas pradinis didmeninės centrinės prieigos paslaugos apibrėžimas. Ataskaitos 2.5.2 skyriuje buvo nustatyta, kokiais būdais yra technologiškai įmanoma teikti didmeninę centrinę prieigą:

- metalinėmis vytos poros linijomis;
- šviesolaidinėmis linijomis;
- UTP ir STP linijomis.

Atsižvelgiant į tai, toliau tirama, ar ataskaitos 2.5.2 skyriuje nustatyti didmeninės centrinės prieigos teikimo būdai yra pakeičiami vieni kitais.

2.6.1. Didmeninės centrinės prieigos pakeičiamumas paklausos atžvilgiu

Siekiant įvertinti paslaugų pakeičiamumą paklausos atžvilgiu analizuojama, ar tam tikros paslaugos yra tinkami pakaitalai šių paslaugų gavėjui pagal jų savybes, naudojimą ir kainas. Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 38-40 punktuose nurodyta, kad pakeičiamumas paklausos atžvilgiu gali būti vertinamas atliekant SSNIP (hipotetinio monopolisto) testą, kuriuo tirama galima paslaugos gavėjų reakcija į ilgalaikį kainų padidėjimą 5–10 proc., laikant, kad kitų paslaugų kainos išlieka nepakitusios. Šiame ataskaitos skyriuje bus siekiama išsiaiškinti, ar atitinkamos didmeninės centrinės prieigos kainos mažas ilgalaikis padidėjimas paskatintų atitinkamos didmeninės centrinės prieigos gavėjus rinktis kitas prieigos paslaugas, kuriomis naudojantis būtų galima toliau teikti (arba pradėti teikti) mažmenines paslaugas. Taip pat bus vertinami kiti veiksniai, reikšmingi pakeičiamumo buvimo ar nebuvimo įvertinimui.

Didmeninę centrinę prieigą metalinėmis vytos poros linijomis potencialiai gali suteikti operatoriai, valdantys prieigos tinklą, kurį sudaro metalinės vytos poros linijos. Tarnybos duomenimis, tiriamojo laikotarpio pabaigoje tokių operatorių buvo 1 – Telia, kuri turėjo plačiai geografiškai išvystytą metalinių vytos poros linijų tinklą, dengiantį visą Lietuvos Respublikos teritoriją ir kuri 2016 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 1V-261 yra pripažinta ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos rinkoje ir yra vienintelis ūkio subjektas, įpareigotas teikti didmeninę centrinę prieigą metalinėmis vytos poros linijomis kitiems operatoriams. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje Telia teikė didmeninę centrinę prieigą metalinėmis vytos poros linijomis 4 operatoriams, kuriems iš viso buvo suteiktos 1 223 prieigos metalinėmis vytos poros linijomis. Tarnyba didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime, užbaigtame 2016 m., nustatė, kad kiti operatoriai neturi didelės įtakos Didmeninės centrinės prieigos rinkoje, todėl jiems nėra nustatytas įpareigojimas teikti didmeninę centrinę prieigą metalinėmis vytos poros linijomis kitiems operatoriams.

Kaip ir didmeninės centrinės prieigos metalinėmis vytos poros linijomis atveju, **didmeninę centrinę prieigą vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis** gali suteikti operatoriai, valdantys prieigos tinklą, kurį atitinkamai sudaro šviesolaidinės linijos arba UTP ir STP linijos. Tarnybos turimais duomenimis, tiriamojo laikotarpio pabaigoje 7 operatoriai, teikiantys

mažmenines paslaugas, naudojosi kito operatoriaus teikiama didmenine centrine prieiga vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) vietinėmis UTP ir STP linijomis (tiriamąjį laikotarpį pradžioje – 3). Šio tipo prieigas siūlo ir teikia tik vienas ūkio subjektas – Telia, kuri 2016 m. 1 d. įsakymu Nr. 1V-261 yra pripažintas ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos rinkoje, ir įpareigotas teikti didmeninę centrinę prieigą šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis kitiems operatoriams. Telia tiriamąjį laikotarpį pabaigoje minėtiesiems operatoriams iš viso suteikė 915 didmeninių centrinių prieigų šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis.

Kiti operatoriai, turintys šviesolaidines linijas ir (arba) UTP ir STP linijas, didmeninę centrinę prieigą šiomis vietinėmis linijomis teikė tik patys sau, teikdami mažmenines paslaugas galutiniams paslaugų gavėjams. Tarnybos duomenimis, tiriamąjį laikotarpį pabaigoje 31 operatorius valdė skirtingo dydžio vietinių šviesolaidinių linijų prieigos tinklus, 2 operatoriai (Telia ir dar vienas ūkio subjektas) valdė metalinės vytytos poros linijų tinklus, o 8 operatoriai turėjo UTP ir STP linijų tinklus.

Kaip jau minėta, tiriamuoju laikotarpiu didmeninę centrinę prieigą šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis siūlė tik Telia, šios paslaugos paklausa nebuvo itin didelė, nors ir stebimas tam tikras gavėjų ir suteiktų didmeninių centrinių prieigų skaičiaus didėjimas. Tiriamuoju laikotarpiu operatoriai toliau vystė savo nuosavus vietinių šviesolaidinių linijų tinklus, kuriais yra teikiamos mažmeninės paslaugos galutiniams paslaugų gavėjams.

Toliau ataskaitoje pakeičiamumas paklausos atžvilgiu bus atliekamas naudojant hipotetinio monopolisto testą, taip pat ir kitais būdais.

2016 m. rinkos tyrime nustatyta, kad egzistuoja pakeičiamumas tarp didmeninės centrinės prieigos metalinėmis vytytos poros linijomis ir didmeninės centrinės prieigos šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis. Šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime iš esmės nebuvo didmeninės centrinės prieigos vietinių linijų technologinių skirtumų, todėl nėra jokių aplinkybių, leidžiančių teigti, kad pakeičiamumo situacija tarp skirtingomis vietinėmis linijomis teikiamos didmeninės centrinės prieigos būtų pasikeitusi, lyginant su 2016 m.

Kaip matyti iš 64 lentelės, tiriamuoju laikotarpiu iš esmės buvo panašios didmeninės centrinės prieigos metalinėmis vytytos poros linijomis ir didmeninės centrinės prieigos šviesolaidinėmis linijomis ir UTP ir STP linijomis kainos fiziniams asmenims, kurie tiriamąjį laikotarpį pabaigoje sudarė didžiąją galutinių paslaugų gavėjų dalį (2017 m. pabaigoje fiziniai asmenys (vartotojai) sudarė net 94 proc. visų galutinių paslaugų gavėjų). Kaip matyti iš 64 lentelės, tiek metalinėmis vytytos poros linijomis, tiek ir šviesolaidinėmis linijomis teikiamoms didmeninėms centrinioms prieigoms buvo iš esmės analogiškos vidutinės kainos (metalinė vytytos poros linija atitinkamai 6,83 Eur ir 7 Eur šviesolaidinė linija). Taip pat iš šios lentelės matyti, kad labai panaši atitinkamos didmeninės centrinės prieigos kaina buvo ir pagal atitinkamos didmeninės centrinės prieigos būdo greitaveiką. Taigi, dėl šių aplinkybių, didmeninės centrinės prieigos paslaugų gavėjui nėra didelio skirtumo, kokia vietinė linija gauti didmeninės centrinės prieigos paslaugą, ir viena vietinė linija teikiamos didmeninės centrinės prieigos kainai padidėjus 10 proc., didmeninės centrinės prieigos gavėjas rinktųsi kita vietinė linija teikiamą didmeninę centrinę prieigą. Tai leidžia manyti, kad didmeninės centrinės prieigos paslaugos, teikiamos skirtingomis vietinėmis linijomis, yra tarpusavyje pakeičiamos iš paklausos pusės.

64 lentelė. Užmokesčiai už didmeninę centrinę prieigą metalinėmis vytytos poros linijomis ir šviesolaidinėmis linijomis (Eur/mėn., be PVM) galutiniams paslaugų gavėjams – fiziniams asmenims, 2017 m.

Galutinis paslaugų gavėjas – fizinis asmuo			
Metalinės vytytos poros linijos		Šviesolaidinės linijos ir (arba) UTP ir STP linijos	
Užmokestis už didmeninę centrinę prieigą:		Užmokestis už didmeninę centrinę prieigą:	
ADSL	5,50		
VDSL (iki 100	6,00	iki 100 Mb/s	5,00

Mb/s)		iki 300 Mb/s	7,00
VDSL (iki 250 Mb/s)	9,00		
		iki 1000 Mb/s	9,00
Vidutinė kaina:	6,83	Vidutinė kaina:	7,00

Taip pat šio Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu išnagrinėjus operatorių (Telia) viešai skelbiamus mažmeninių paslaugų pasiūlymus, nustatyta, kad mėnesiniai užmokesčiai už mažmenines paslaugas, teikiamas metalinėmis vytos poros linijomis, šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) vietinėmis UTP ir STP linijomis iš esmės yra vienodi (pagal Telia tinklalapyje pateikiamus duomenis sudaro 10,90 Eur/mėn.). Kartu pažymėtina, kad gaunant didmeninę centrinę prieigą skirtingomis linijomis galima teikti iš esmės analogiškas mažmenines paslaugas, todėl didmeninė centrinė prieiga metalinėmis vytos poros linijomis ir didmeninė centrinė prieiga šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis šiuo atžvilgiu pirkėjų požiūriu yra tarpusavyje pakeičiamos, t. y. atitinkamos mažmeninės paslaugos, teikiamos šiomis skirtingomis vietinėmis linijomis, galutinio paslaugų gavėjo atžvilgiu yra lygiaverčiai pakaitalai.

Kaip buvo nurodyta ataskaitos 2.2 skyriuje (žr. 4 pav.), Lietuvoje tiriamuoju laikotarpiu mažėjo mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant vietines metalinės vytos poros linijas, galutinių paslaugų gavėjų (paklausa mažėjo), tačiau augo mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų naudojant šviesolaidines linijas, galutinių paslaugų gavėjų skaičius. Manytina, kad egzistuojantis pakeičiamumas iš galutinių paslaugų gavėjų perspektyvos daro įtaką ir pakeičiamumui atitinkamoje didmeninėje rinkoje. Atsižvelgiant į tai, kad vertikalčiai susijusių mažmeninių paslaugų rinkoje didėja atitinkamais būdais teikiamų mažmeninių paslaugų paklausa, galima teigti, kad didmeninė centrinė prieiga šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis yra pakaitalas didmeninei centrinei prieigai metalinėmis vytos poros linijomis.

Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad tiriamuoju laikotarpiu didmeninė centrinė prieiga metalinėmis vytos poros linijomis galėjo būti teikiama viena iš xDSL technologijos rūšių – VDSL technologija, kuri turi įvairias savo technologines modifikacijas (VDSL, VDSL2, S-VDSL ir pan.). Pagal Telia pateikiamą informaciją Telia tinklalapyje⁶, S-VDSL technologijos greitaveika gali siekti iki 250 Mb/s. Tokia greitaveika yra visiškai palyginama su šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis galima pasiekti greitaveika (nuorodoje nurodoma, kad Telia metalinėmis vytos poros linijomis S-VDSL technologija suteikiamos šviesolaidžio galimybės), todėl didmeninė centrinė prieiga šiomis 2 skirtingomis vietinėmis linijomis (metalinėmis vytos poros linijomis; šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) vietinėmis UTP ir STP linijomis) didmeninės prieigos pirkėjams tampa visiškai tarpusavyje pakeičiama technologinių savybių (spartos) prasme.

Tiriamąjo laikotarpio pabaigoje Telia kitiems operatoriams suteikė iš esmės panašų skirtingais būdais teikiamas didmeninės centrinės prieigos skaičių (1 223 didmeninės centrinės prieigos metalinėmis vytos poros linijomis ir 915 didmeninių centrinių prieigų šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis), šiais skirtingais būdais teikiama didmeninė centrinė prieiga naudojosi panašus ūkio subjektų skaičius (4 metalinėmis vytos poros linijomis ir 7 šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis), o tai taip pat byloja apie didmeninės centrinės prieigos metalinėmis vytos poros linijomis ir didmeninės centrinės prieigos šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis tarpusavio pakeičiamumą.

Taip pat pažymėtina, kad šio Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu pateiktose anketose 12 operatorių, įskaitant ir vienintelę kitiems operatoriams abiem būdais didmeninę centrinę prieigą bei atitinkamas mažmenines paslaugas teikiančią Telia, aiškiai nurodė, kad

⁶ <https://www.telia.lt/pranesimai-spaudai/vario-alchemija-dsl-linijoms-telia-suteikia-sviesolaidzio-galimybes>

didmeninę centrinę prieigą metalinėmis vytos poros linijomis ir didmeninę centrinę prieigą šviesolaidinėmis linijomis ir UTP ir STP linijomis laiko tarpusavyje pakeičiamomis.

Atsižvelgiant į visas aukščiau nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad ilgam laikui pakėlus didmeninės centrinės prieigos kainą 5–10 proc., didmeninės centrinės prieigos gavėjas, esant galimybei, rinktųsi kitą įmanomą didmeninę centrinę prieigą. Atsižvelgiant į tai, kad didmeninė centrinę prieigą yra mažmeninių paslaugų dalis, ir operatoriai, teikdami mažmenines paslaugas savo galutiniams paslaugų gavėjams, vieną vietinę liniją keičia (arba gali keisti) kita vietine linija, galima teigti, kad didmeninės centrinės prieigos atitinkamomis vietinėmis linijomis (metalinėmis vytos poros linijomis ir šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis) laikomos tarpusavyje pakeičiamomis paklausos atžvilgiu.

2.6.1 skyriaus išvada: Didmeninė centrinę prieigą metalinėmis vytos poros linijomis ir didmeninę centrinę prieigą šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis yra tarpusavyje pakeičiamos paklausos atžvilgiu.

2.6.2. Didmeninės centrinės prieigos pakeičiamumas pasiūlos atžvilgiu

Siekiant įvertinti paslaugų pakeičiamumą pasiūlos atžvilgiu, analizuojama, ar reaguodami į nežymų ir ilgalaikį santykinį nagrinėjamų prekių (paslaugų) kainų padidėjimą, kiti paslaugų teikėjai gali per trumpą laikotarpį (trumpu laikotarpiu ūkio subjektas negali iš esmės pakeisti turimo materialaus ir nematerialaus turto) pradėti teikti atitinkamas paslaugas, nepatirdami žymių papildomų išlaidų ar rizikos.

Tiriamuoju laikotarpiu tik Telia, kuri 2016 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 1V-261 yra pripažinta ūkio subjektu, turinčiu didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos rinkoje, kitiems operatoriams siūlė didmeninę centrinę prieigą metalinėmis vytos poros linijomis, šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis. Vis dėlto realiai tiriamuoju laikotarpiu didmeninės centrinės prieigos metalinėmis vytos poros linijomis, šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis paklausa buvo gana maža, o operatoriai savo tinklus kūrė naudodami žemiausio lygmens fizinę infrastruktūrą – RKKS. Atsižvelgiant į tai, vertinti pakeičiamumą pasiūlos atžvilgiu taikant hipotetinio monopolisto testą yra neįmanoma. Dėl to pakeičiamumas pasiūlos atžvilgiu yra atliekamas vertinant kitas reikšmingas aplinkybes.

Didmeninės centrinės prieigos, teikiamos skirtingomis vietinėmis linijomis, pakeičiamumą pasiūlos atžvilgiu galima analizuoti vertinant galutiniams paslaugų gavėjams teikiamų mažmeninių paslaugų, naudojant skirtingas vietines linijas, rinkos dalių pokyčius praeityje, ateities planus, tendencijas ir kitas aplinkybes.

Nagrinėjamu laikotarpiu tiek Telia, tiek ir kiti operatoriai daugiausiai vystė šviesolaidinių linijų tinklą. Kitaip sakant, operatoriai didžiausią dėmesį skyrė šviesolaidinių tinklų plėtrai. Taigi, šviesolaidiniai tinklai tiriamuoju laikotarpiu buvo išvystyti tikrai gerai ir ne prasčiau nei metalinių vytos poros linijų tinklai.

Kaip nurodyta ataskaitos 2.2 skyriuje, tiriamuoju laikotarpiu mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų metalinėmis vytos poros linijomis, naudojant xDSL technologiją, galutinių paslaugų gavėjų skaičius nuolat mažėjo, tuo tarpu mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų šviesolaidinėmis linijomis (FTTH ir FTTB), galutinių paslaugų gavėjų skaičius nuolat augo (žr. 4 pav.): 2015 m. xDSL technologija teikiamos mažmeninės interneto prieigos galutiniai paslaugos gavėjai sudarė 19,8 proc. visų fiksuotojo ryšio technologijų mažmeninės interneto prieigos galutinių paslaugų gavėjų, 2016 m. – 18,3 proc., 2017 m. – 17,9 proc.; šviesolaidinėmis linijomis teikiamos mažmeninės interneto prieigos galutiniai paslaugos gavėjai atitinkamai sudarė 62,1 proc. visų fiksuotojo ryšio technologijų mažmeninės interneto prieigos galutinių paslaugų gavėjų 2015 m., 63,6 proc. 2016 m. ir 70,8 proc. 2017 m. Vertinant skaitine išraiška, mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų metalinėmis vytos poros linijomis, naudojant xDSL technologiją, galutinių paslaugų gavėjų skaičius sumažėjo nuo 165,1 tūkst. galutinių paslaugų gavėjų 2015 m. iki 143,2 tūkst. galutinių paslaugos gavėjų 2017 m. (21,9 tūkst.

arba 13,3 proc.). Tuo tarpu mažmeninių interneto prieigos paslaugų, teikiamų šviesolaidinėmis linijomis, galutinių paslaugų gavėjų skaičius tiriamuoju laikotarpiu augo nuo 517,1 tūkst. 2015 m. iki 565,6 tūkst. 2017 m. (48,5 tūkst. arba 9,38 proc.). Visgi, xDSL technologija teikiama mažmeninė interneto prieiga neišnyko.

Taigi, operatoriai savo galutiniams paslaugų gavėjams galėjo siūlyti teikti mažmenines paslaugas ne tik viena atitinkama vietine linija, bet ir dviem vietinėmis linijomis ar daugiau, operatoriai efektyviai keitė savo teikiamas mažmenines interneto prieigos paslaugas metalinėmis vytos poros linijomis mažmeninėmis interneto prieigos paslaugomis šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis, o tai leidžia teigti, kad konkretaus operatoriaus galutiniam paslaugų gavėjui, gaunančiam mažmenines paslaugas viena vietine linija, pateikus prašymą gauti šias paslaugas kita vietine linija, tas pats, ar kitas operatorius, teikiantis mažmenines paslaugas šia konkrečia abonentu norima vietine linija, galėtų patenkinti šį prašymą.

2.6.2 skyriaus išvada: Apibendrinant aukščiau nurodytas aplinkybes, didmeninė centrinė prieiga metalinėmis vytos poros linijomis pasiūlos požiūriu tarpusavyje yra pakeičiama didmenine centrine prieiga šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis.

2.6 skyriaus išvados (apibendrinimas): 2.6 skyriuje atlikus paklausos ir pasiūlos pakeičiamumo analizę nustatyta, kad didmeninė centrinė prieiga metalinėmis vytos poros linijomis, didmeninė centrinė prieiga šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis yra pakeičiamos paklausos ir pasiūlos atžvilgiu. Todėl laikoma, kad didmeninė centrinė prieiga metalinėmis vytos poros linijomis ir (arba) šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis sudaro vieną produkto (paslaugos) rinką. Atsižvelgiant į ataskaitos 2.6 skyriuje pateiktą paslaugų pakeičiamumo paklausos ir pasiūlos atžvilgiu analizę, Didmeninės centrinės prieigos rinka, iki jos geografinės aprėpties apibrėžimo, apibrėžiama kaip didmeninės centrinės prieigos metalinėmis vytos poros linijomis ir (arba) šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) UTP ir STP linijomis rinka.

2.7. Didmeninės centrinės prieigos rinkos geografinės aprėpties vertinimas

Ataskaitos 2.6 skyriuje buvo apibrėžta Didmeninės centrinės prieigos rinka iki geografinės aprėpties vertinimo. Šiame ataskaitos skyriuje yra vertinama Didmeninės centrinės prieigos rinkos geografinė aprėptis ir apibrėžiama Didmeninės centrinės prieigos rinkos geografinė teritorija.

Apibrėžiant Didmeninės centrinės prieigos rinkos geografinę teritoriją, siekiama nustatyti, kokia yra konkrečios produkto (paslaugos) rinkos geografinė teritorija. Produkto rinkos geografinė teritorija gali įtakoti nagrinėjamos rinkos apimtį, esamą ir potencialią konkurencinę aplinką nagrinėjamoje rinkoje. Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 49 punkte nurodyta, kad pradedant geografinio vieneto lygmens vertinimą, turėtų būti užtikrinta, jog: a) šie vienetai būtų tinkamo dydžio, t. y. *pakankamai smulkūs*, kad būtų išvengta reikšmingų konkurencijos sąlygų įvairavimo kiekviename vienetu, bet pakankamai stambūs, kad būtų galima išvengti daug išteklių reikalaujančios ir sudėtingos mikroanalizės, kuri galėtų sukelti rinkos susiskaidymą; b) iš jų būtų matyti visų atitinkamų veiklos vykdytojų tinklo struktūra; c) jų ribos tam tikrą laiką išliktų aiškios ir stabilios. Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 51 punkte teigiama, kad elektroninių ryšių sektoriuje geografinė atitinkamos rinkos teritorija tradiciškai nustatoma remiantis dviem kriterijais: 1) tinklo aprėpiama teritorija ir; 2) teisinėmis ar kitokiomis reguliavimo priemonėmis.

Pastebėtina tai, kad mažmeninės paslaugos, teikiamos naudojant didmeninę centrinę prieigą, yra teikiamos tik Lietuvos Respublikos teritorijoje reziduojantiems asmenims (fiziniams arba juridiniams asmenims). Dėl to viešieji ryšių tinklai, reikalingi mažmeninėms paslaugoms teikti, o taip pat ir vietinės linijos, yra plėtojamose tik Lietuvos Respublikos teritorijoje. Atsižvelgiant į tai, Didmeninės centrinės prieigos rinkos geografinė teritorija negali būti platesnė nei Lietuvos Respublikos teritorija. Toliau yra vertinama, kokia yra Didmeninės centrinės prieigos rinkos geografinė teritorija Lietuvos Respublikos geografinėje teritorijoje: apimanti visą Lietuvos Respublikos teritoriją ar skaidytina į smulkesnes geografines teritorijas.

Nors elektroninių ryšių paslaugų teikėjai turi teisę vykdyti elektroninių ryšių veiklą (atitinkamas mažmenines paslaugas teikti) visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, t. y. veiklos apribojimų atskirose Lietuvos Respublikos teritorijos dalyse nėra, tačiau kaip matyti iš šios atskaitos 2.3 skyriuje 5-63 lentelėse esančios informacijos apie situaciją mažmeninėse rinkose atitinkamos savivaldybės teritorijoje, konkurencinė situacija, priklausomai nuo tam tikros savivaldybės teritorijos, tam tikra apimtimi skiriasi – tam tikrais atvejais skiriasi paslaugų teikėjų skaičius, jų turimų abonentų pasiskirstymas ir užimama rinkos dalis pagal abonentų skaičių. Dėl šių aplinkybių šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime galima daryti išvadą, kad nagrinėjamu atveju geografinės rinkos prasme visa Lietuvos Respublikos teritorija nėra vientisa ir vienalytė, todėl negalima geografinės rinkos apibrėžti kaip visos Lietuvos Respublikos teritorijos, nes tai būtų netikslu – būtų per platus geografinės rinkos apibrėžimas, neatspindintis objektyviai egzistuojančių tam tikrų teritorijų panašumų ir skirtumų.

Atsižvelgiant į tai, šio Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu vertinta, kokiais atvejais (kokioms sąlygoms esant) tam tikrose teritorijose rinkos pasižymi tarpusavyje vienodomis (panašiomis) charakteristikomis ir kokiomis savybėmis skiriasi nuo situacijos kitose teritorijose esančių rinkų.

Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu nustatyta, kad operatoriai veikia toje pačioje konkurencinėje aplinkoje, *jei yra tenkinami visi šie kriterijai*:

- 1) Bent dvejose iš trijų mažmeninių rinkų atitinkamoje savivaldybėje:
 - operatorių skaičius yra ne mažiau nei 3, ir;
 - vieno alternatyvaus operatoriaus (kito nei Telia) užimama rinkos dalis – ne mažiau kaip 25 proc., ir;
 - Telia užimama mažmeninės rinkos dalis ne didesnė kaip 40 proc. arba jei rinkos dalis viršija 40 proc., kito alternatyvaus operatoriaus rinkos dalis mažesnė už Telia rinkos dalį ne daugiau kaip 15 procentinių punktų arba didesnė nei Telia rinkos dalis, ir;
- 2) Kiekvienas bent iš dviejų alternatyvių operatorių toje savivaldybėje yra išvystęs savo fiksuoto ryšio tinklą, padengiantį ne mažiau kaip 50 proc. tos savivaldybės teritorijos gyvenamųjų patalpų, ir;
- 3) Bent 3 operatoriai toje savivaldybėje padengia bent 70 proc. tų pačių toje savivaldybėje esančių gyvenamųjų patalpų.

Jei nėra tenkinamas bent 1 iš aukščiau nurodytų kriterijų, operatoriai veikia skirtingoje (kitoje) konkurencinėje aplinkoje, lyginant su konkurencine aplinka, kurioje tenkinami visi aukščiau nurodyti kriterijai. Šioje konkurencinėje aplinkoje, kurioje nėra tenkinamas bent 1 iš aukščiau nurodytų kriterijų, operatorių konkurencinės sąlygos tarpusavyje yra panašios arba vienodos (homogeniškos).

Aukščiau nurodytuose kriterijuose ne mažesnis kaip 3 operatorių skaičius pasirinktas todėl, kad manoma, jog jei elektroninių ryšių rinkoje veikia bent 3 operatoriai, tuomet vartotojai jau turi tinkamą (pakankamą) pasirinkimą ir paprastai tokiu atveju rinkoje veikiantys operatoriai gali veiksmingai daryti vienas kitam įtaką, konkuruojant rinkoje. Ryškiausias to pavyzdys – judriojo ryšio mažmeninių paslaugų rinka, kur iš esmės veikia 3 dideli operatoriai ir kur dėl itin intensyviai vykstančios konkurencijos laimi vartotojai (egzistuoja didelė konkurencija – labai konkurencingos kainos ir didelė paslaugų planų pasirinkimo įvairovė).

Tarybos nuomone, alternatyvus (kitas nei Telia) operatorius turėtų užimti ne mažiau kaip ¼ arba 25 proc. atitinkamos mažmeninės rinkos, kad galėtų tinkamai konkuruoti rinkoje, ypač Telia atžvilgiu. Tokia 25 proc. rinkos dalies riba, kaip atspirties taškas, buvo vertinta ir Europos Sąjungos konkurencijos teisėje⁷. Taigi, ši riba yra kiek reikšmingesnė rinkos dalis rinkoje, kurią užimant jau

⁷ 2004 m. sausio 20 d. Tarybos reglamento (EB) Nr. 139/2004 dėl koncentracijų tarp įmonių kontrolės (EB Susijungimų reglamentas) preambulės 32 punkte nurodyta, kad koncentracija leistina (neapriboja veiksmingos konkurencijos), jeigu konkrečių įmonių rinkos dalis neviršija 25 proc. bendrosios rinkos.

galima konkuruoti rinkoje, taip darant įtaką tam tikroms konkurencijos sąlygoms. Mažesnę rinkos dalį užimantis operatorius, Tarnybos vertinimu, būtų laikomas mažu operatoriumi ir negalėtų veiksmingai konkuruoti su didesniais operatoriais, o atitinkamai ir pasiūlyti konkurencingų bei inovatyvių paslaugų galutiniams paslaugų gavėjams.

Telia rinkos dalis, mažesnė nei 40 proc., pasirinkta atsižvelgiant į Lietuvos Respublikos konkurencijos įstatymo 3 straipsnio 2 dalies reikalavimus, pagal kuriuos preziumuojama, kad ūkio subjektas užima dominuojančią padėtį atitinkamoje rinkoje, jeigu jo rinkos dalis sudaro ne mažiau kaip 40 procentų. Suprantama, jog tam, kad situacija atitinkamoje mažmeninėje rinkoje būtų laikoma gera, Telia turėtų neužimti dominuojančios padėties atitinkamoje mažmeninėje rinkoje, t. y. turėtų būti mažesnė nei 40 proc. Tačiau konkurencijos teisėje pripažįstama, jog tam tikrais atvejais ūkio subjektas, turintis didelę rinkos dalį, gali ir nedominuoti, jei rinkoje veikia ir kitas ūkio subjektas, turintis sąlyginai panašią rinkos dalį ir taip galintis atsverti kito operatoriaus galimybes daryti vienpusę lemiamą įtaką. Atsižvelgiant į tai, manoma, kad jei nors ir Telia atitinkamoje mažmeninėje rinkoje užims daugiau kaip 40 proc., jei bus kitas alternatyvus operatorius, kurio rinkos dalis ne daugiau kaip 15 procentinių punktų mažesnė už Telia rinkos dalį arba didesnė, toks operatorius galės daryti veiksmingą įtaką Telia galimybėms daryti vienpusę lemiamą įtaką. Ne daugiau kaip 15 procentinių punktų skirtumas siejasi su alternatyvaus operatoriaus turima užimti atitinkamos rinkos dalimi – pagal 2 kriterijų, alternatyvaus operatoriaus rinkos dalis turi būti ne mažiau kaip 25 proc., vadinasi, jei Telia užims 40 proc., alternatyviam operatoriui užimant 25 proc. atitinkamos mažmeninės rinkos, bus tenkinamas šis kriterijus – toks alternatyvus operatorius tokiu atveju galės daryti konkurencinį spaudimą Telia ir taip atitinkamai įtakoti situaciją atitinkamoje mažmeninėje rinkoje.

Kiekvieno bent iš dviejų alternatyvių operatorių savivaldybėje savo fiksuoto ryšio tinklo išvystymo ne mažiau kaip 50 proc. tos savivaldybės teritorijos gyvenamųjų patalpų kriterijus (informacija apie operatorių tinklų išvystymą atitinkamoje savivaldybėje pateikiama 2 priede) parinktas remiantis tokiu principu, jog alternatyvaus operatoriaus tinklo išvystymas turėtų būti bent 2 kartus didesnis, nei mažiausia leistina alternatyvaus operatoriaus užimama rinkos dalis (ne mažiau 25 proc.). Tokiu būdu gaunama ne mažesnė nei 50 proc. tinklo išvystymo reikšmė. Be to, tinklo išvystymas ne mažiau nei 50 proc. yra tam tikras operatoriaus turimas rezervas ir parodo ne tik šios dienos operatoriaus galimybes veikti, bet ir potencialą netolimu ar kiek ilgesniu laikotarpiu – jei operatoriaus tinklas išplėstas dvigubai tiek, kiek jo užimama atitinkamos rinkos mažiausia leistina dalis (25 proc.), operatorius, nepatirdamas reikšmingų kaštų gali veiksmingai konkuruoti dėl galutinių paslaugų gavėjų ir labai lengvai prijungti naujus galutinius paslaugų gavėjus.

Bent 3 operatorių savivaldybėje bent 70 proc. tų pačių toje savivaldybėje esančių gyvenamųjų patalpų padengiamumo kriterijus pasirinktas dėl to (informacija apie bent 3 operatorių atitinkamoje savivaldybėje esančių tų pačių gyvenamųjų patalpų padengimą pateikiama 3 priede), kad pagal ankstesnį kriterijų toje savivaldybėje turi būti mažiausiai 3 operatoriai. Tačiau šioms operatoriams šioje savivaldybėje tik veikti ir turėti tam tikrą tinklo išvystymą, pavyzdžiui, skirtingose ir nesidubliuojančiose gyvenamosiose patalpose, nepakanka. Norint, kad jie tarpusavyje galėtų veiksmingai konkuruoti, tokie operatoriai savo atitinkamas fiksuotas linijas turi būti nutiesę į didžiąją dalį tų pačių gyvenamųjų patalpų toje savivaldybėje. Tarnybos vertinimu, bent 3 operatoriai tokiu atveju toje pačioje savivaldybėje turėtų padengti ne mažiau kaip 7/10 arba 70 proc. tų pačių visų savivaldybės gyvenamųjų patalpų, tik taip atitinkamas operatorius turėtų potencialo plėstis ir galėtų vienodomis galimybėmis konkuruoti su kitu operatoriumi dėl galutinių paslaugų gavėjų.

Remiantis aukščiau nurodytais kriterijais, išanalizavus situaciją šios ataskaitos 2.3 skyriuje 5-63 lentelėse esančią informaciją mažmeninėse rinkose atitinkamos savivaldybės teritorijoje ir ataskaitos 2 ir 3 prieduose pateiktą informaciją, matyti, kad visi aukščiau nurodyti kriterijai yra tenkinami tik 2 savivaldybių teritorijose: Šiaulių miesto savivaldybės teritorijoje ir Visagino savivaldybės teritorijoje. Vadinasi, šiose savivaldybių teritorijose egzistuoja vienos homogeniškos

konkurencijos sąlygos, o visose kitose savivaldybių teritorijose, išskyrus Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijas, kuriose nėra tenkinami aukščiau nurodyti kriterijai – kitos homogeniškos konkurencijos sąlygos. Vadinas, visų šių likusių savivaldybių teritorijose konkurencinė situacija skiriasi nuo konkurencinės situacijos Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijose.

Atsižvelgiant į visai tai, kas šiame ataskaitos skyriuje nurodyta aukščiau, šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime išskirtinos šios 2 didmeninės centrinės prieigos geografinės rinkos:

1. Didmeninės centrinės prieigos rinkos Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorija.

2. Didmeninės centrinės prieigos rinkos Lietuvos Respublikos teritorija, išskyrus Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijas.

2.7 skyriaus išvada: Didmeninės centrinės prieigos rinkos geografinės teritorijos yra: 1) Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorija; 2) Lietuvos Respublikos teritorija, išskyrus Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijas.

2.8. Didmeninės centrinės prieigos rinkos apibrėžimas

Kaip jau minėta ataskaitos 2.5.1 skyriuje, didmeninės centrinės prieigos paslaugos gali būti naudojamos teikiant mažmenines paslaugas: mažmenines interneto prieigos, mažmenines mokamos televizijos ir mažmenines fiksuotojo telefono ryšio paslaugas.

Ataskaitos 2.5 skyriuje nustatyta, kad pradinė Didmeninės centrinės prieigos rinkos paslauga – didmeninė paslauga, kai operatorius, teikiantis viešąjį fiksuotojo ryšio tinklą, ūkio subjektui suteikia nefizinę ar virtualią tinklo prieigą, įskaitant prieigą prie skaitmeninio duomenų srauto, mažmeninėms paslaugoms teikti, ir didmeninės centrinės prieigos gavimui yra būtinos susijusios priemonės.

Ataskaitos 2.6 skyriuje atlikus didmeninės centrinės prieigos pakeičiamumo paklausos ir pasiūlos atžvilgiu analizę, nustatyta, kad didmeninė centrinė prieiga vietinėmis metalinėmis vytos poros linijomis, vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis bei vietinėmis UTP ir STP linijomis, yra pakeičiamos tarpusavyje pasiūlos ir paklausos atžvilgiu, todėl patenka į rinkos apibrėžimo sritį.

Ataskaitos 2.7 skyriuje nustatyta, kad Didmeninės centrinės prieigos rinkos geografinės teritorijos yra: 1) Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorija; ir 2) Lietuvos Respublikos teritorija, išskyrus Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijas.

2.8 skyriaus ir 2 skyriaus išvados (apibendrinimas):

Atsižvelgiant į anksčiau išdėstytą informaciją, apibrėžiamos 2 atitinkamos rinkos:

1. Didmeninės centrinės prieigos vietinėmis metalinėmis vytos poros linijomis ir (arba) didmeninės centrinės prieigos vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) didmeninės centrinės prieigos vietinėmis UTP ir STP linijomis rinka, kurios geografinės teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija, išskyrus Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijas (toliau – Atitinkama rinka 1).

2. Didmeninės centrinės prieigos vietinėmis metalinėmis vytos poros linijomis ir (arba) didmeninės centrinės prieigos vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) didmeninės centrinės prieigos vietinėmis UTP ir STP linijomis rinka, kurios geografinė teritorija yra Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorija (toliau – Atitinkama rinka 2).

3. Tyrimas, ar konkurencija Didmeninės centrinės prieigos rinkoje yra veiksminga, ir konkurencijos problemų nustatymas

Kaip nurodyta ataskaitos 1.3 skyriuje, antras Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo procedūros etapas yra tyrimas, ar konkurencija atitinkamoje rinkoje yra veiksminga, ir jeigu konkurencija nėra veiksminga, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turinčių ūkio subjektų įvardijimas. Įstatymo 3 straipsnio 70 punkte yra nurodyta, kad *veiksminga konkurencija yra „<...> situacija atitinkamoje rinkoje, kai nėra didelę įtaką toje rinkoje turinčių ūkio subjektų.“* Taigi, šioje ataskaitos dalyje yra atliekamas tyrimas, ar konkurencija ataskaitos 2.8 skyriuje apibrėžtose atitinkamose rinkose yra veiksminga. Atliekant šį tyrimą siekiama nustatyti, ar atitinkamose rinkose yra ūkio subjektas, kuris turi tokią ekonominės galios padėtį, kuri suteikia jam galią elgtis pakankamai nepriklausomai nuo konkurentų ir galutinių paslaugų gavėjų. Atliekant konkurencijos veiksmingumo tyrimą, taip pat yra nustatomos konkurencijos problemos, kurios kyla arba gali kilti nagrinėjamose atitinkamose rinkose.

3.1. Tyrimas, ar konkurencija yra veiksminga, atsižvelgiant į nustatytus kriterijus

Tarnyba, atsižvelgdama į Didelės įtakos rinkoje nustatymo gairių 58 punkte išvardintus kriterijus, kuriais vadovaujantis gali būti nustatyta, ar atitinkamoje rinkoje yra dominuojantis ūkio subjektas, ir vadovaudamasi Taisyklių 8.2 papunkčiu, išskyrė šiuos kriterijus, į kuriuos bus orientuojamasi tiriant konkurencijos veiksmingumą atitinkamose rinkose:

1. rinkos struktūra;
2. vertikaliai susijusios paslaugos;
3. įėjimo į rinką barjerai;
4. potenciali konkurencija;
5. pirkėjo derybinė galia.

3.2. Tyrimas, ar konkurencija Atitinkamoje rinkoje 1 yra veiksminga

3.2.1. Atitinkamos rinkos 1 struktūra

Didmeninės centrinės prieigos rinkos dydis matuojamas pagal vietines linijas, kurios atvestos iki galutinio paslaugų gavėjo pastato, bet nebūtinai iki galutinio paslaugų gavėjo gyvenamųjų patalpų. Tarnybos vertinimu, operatoriai, valdantys vietines linijas, nutiestas iki galutinio paslaugų gavėjo pastato, nepatirdami didelių finansinių ir laiko sąnaudų, gali nutiesti likusią vietinės linijos atkarpą iki pat galutinio paslaugų gavėjo gyvenamųjų patalpų. Todėl, Tarnybos nuomone, jei vietinės linijos yra atvestos iki pastato, kartu sąlyginai galima teigti, kad jos yra atvestos ir iki gyvenamųjų patalpų. Tokiu būdu Didmeninės centrinės prieigos rinkos struktūra tikslingiau analizuotina vertinant potencialą teikti nagrinėjamas didmeninės centrinės prieigos paslaugas.

Kaip matyti iš 65 lentelės, Atitinkamoje rinkoje 1 iš viso buvo 1 671 445 vietinio ryšio linijų, padengiančių gyvenamąsias patalpas (atvestų iki gyvenamųjų patalpų). Telia užėmė 57,7 proc. rinkos, iš viso turėdama 963 818 vietinių linijų. Po Telia rikiavosi UAB „Cgates“, užimdama 21,6 proc. rinkos. Po UAB „Cgates“ buvo UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“ su 7,2 proc. rinkos, po šio operatoriaus buvo UAB „Kauno interneto sistemos“ su 5 proc. rinkos ir „Splus“, UAB su 4,2 proc. rinkos. Kiti operatoriai iš viso užėmė 4,4 proc. rinkos.

65 lentelė. Operatorių užimama Atitinkamos rinkos 1 dalis pagal faktinį gyvenamųjų patalpų, iki kurių atvestos fiksuoto ryšio linijos, skaičių atitinkamo laikotarpio pabaigoje (2017 m. gruodžio 31 d.), proc.

Operatorius	Didmeninės centrinės prieigos rinka, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija, išskyrus Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijas	
	Fiksuoto ryšio linijų, atvestų iki gyvenamųjų patalpų, skaičius, vnt.	Rinkos dalis pagal fiksuoto ryšio linijų, atvestų iki gyvenamųjų patalpų, skaičių, proc.
Telia Lietuva, AB	963 818	57,7%
UAB „Cgates“	360 846	21,6%
UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“	120 148	7,2%
UAB „Kauno interneto sistemos“	83 735	5,0%
„Splus“, UAB	69 411	4,2%
UAB „Sugardas“	-	-
Kiti operatoriai, kurių kiekvieno atskirai rinkos dalis nesiekia 2%	73 487	4,4%
Iš viso:	1 671 445	

Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 55 punkte nurodoma, kad pagal nusistovėjusią Europos Sąjungos Teisingumo teismo praktiką įmonės kurį laiką *užimama labai didelė rinkos dalis, viršijanti 50 %, jau savaime, išskyrus išimties aplinkybes, liudija apie dominuojančią padėtį*. Iš praktikos žinoma, kad kuo didesnė rinkos dalis ir ilgesnis laikotarpis, kuriuo ta rinkos dalis užimama, tuo didesnė tikimybė, kad ji bus svarbus preliminarus didelės įtakos rinkoje požymis.

Tarnyba nustatė, kad Atitinkamoje rinkoje 1 tiriamuoju laikotarpiu Telia užėmė 57,7 proc. rinkos, t. y. jos užimama rinkos dalis buvo didesnė nei 50 proc. Kitas artimiausias operatorius UAB „Cgates“ šioje atitinkamoje rinkoje užėmė reikšmingai mažesnę rinkos dalį (21,6 proc.). Atsižvelgiant į tai, Atitinkamoje rinkoje 1 tiriamuoju laikotarpiu Telia užėmė dominuojančią padėtį.

3.2.1 skyriaus išvada: Telia užimama Atitinkamos rinkos 1 dalis tiriamuoju laikotarpiu siekė 57,7 proc. Tokia Telia užimama rinkos dalis gali būti laikomos tiesioginiu dominuojančios padėties įrodymu Atitinkamoje rinkoje 1.

3.2.2. Vertikaliai susijusios paslaugos

Didmeninės centrinės prieigos rinkos formavimasi ir vystymasi lemia rinkoje veikiančių operatorių komercinė motyvacija atitinkamose mažmeninių paslaugų teikimo rinkose, o taip pat šių operatorių komercinė motyvacija, apsprendžianti, kurias paslaugas, t. y. didmeninę centrinę prieigą ar fizinę infrastruktūrą (didmeninę vietinę prieigą ir (arba) prieigą prie kitos fizinės infrastruktūros), pasirinkti teikti mažmenines paslaugas. Šiame ataskaitos skyriuje nagrinėjama, kaip didmeninė centrinė prieiga yra susijusi su prieiga prie kitos fizinės infrastruktūros ir mažmeninėmis paslaugomis.

Didmeninės centrinės prieigos paslaugų ir mažmeninių paslaugų vertikali sąsaja. Kaip jau buvo minėta ataskaitoje, didmeninės centrinės prieigos pagrindu, jas teikdami sau arba pirkdami iš kitų šios paslaugos teikėjų, paslaugų teikėjai teikia mažmenines paslaugas galutiniams paslaugų gavėjams. Be didmeninės centrinės prieigos teikiamos tiek sau, tiek kitiems operatoriams, nebūtų įmanoma teikti mažmenines paslaugas, todėl didmeninės centrinės prieigos paslaugos ir mažmeninės paslaugos yra vertikaliai susijusios.

Kaip nurodyta ataskaitos 2.2 skyriuje, tiriamojo laikotarpio pabaigoje Lietuvos Respublikos mastu Telia užėmė 51,3 proc. visos mažmeninių interneto prieigos paslaugų teikimo rinkos, 90,7 proc. visos IPTV teikimo rinkos ir 85,4 proc. visos mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų teikimo rinkos. Palyginti su tiriamojo laikotarpio pradžia, tiriamojo laikotarpio pabaigoje minėtosios Telia atitinkamų mažmeninių paslaugų teikimo rinkų dalys padidėjo, išskyrus rinkos dalį mažmeninių fiksuoto telefono ryšio paslaugų teikimo rinkoje, kuri sumažėjo. Vertinant šią informaciją Atitinkamos rinkos 1 kontekste, pažymėtina, kad šioje teritorijoje Telia tiriamojo laikotarpio pabaigoje užėmė 40,8 proc. mažmeninių mokamos televizijos paslaugų rinkos, 55,7 proc. mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinkos ir 96,3 proc. mažmeninių fiksuotojo telefono ryšio paslaugų rinkos.

Telia, būdama didžiausia mažmeninių paslaugų teikėja Atitinkamos rinkos 1 geografinėje teritorijoje, turi motyvų išlaikyti ir (arba) padidinti savo rinkos dalis atitinkamose mažmeninių paslaugų rinkose, ir, nesant didmeninės centrinės prieigos reguliavimo, turi galimybes atitinkamomis kainų politikos ar kitomis priemonėmis padaryti didmeninės centrinės prieigos paslaugą Atitinkamoje rinkoje 1 nepatrauklią kitiems operatoriams, nesuteikti didmeninės centrinės prieigos ir siekti konkurencijos ribojimo mažmeninėse rinkose.

Iš kitos pusės reguliuojant didmeninę centrinę prieigą, Telia negali kelti mažmeninių kainų, nes pakilus mažmeninėms kainoms, kiti operatoriai pradėtų pirkti daugiau didmeninės centrinės prieigos paslaugų ir pradėtų mažesnėmis kainomis teikti mažmenines paslaugas.

Šiuos aukščiau nurodytus argumentus patvirtina ir Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu surinkta informacija. Anketose bent 3 operatoriai nurodė, kad net ir esant didmeninės centrinės prieigos reguliavimui, Telia iš jos kitiems alternatyviems operatoriams užsisakant didmeninę centrinę prieigą reikalauja tam tikrų papildomų reikalavimų, kurie tiesiogiai nėra susiję su didmeninės centrinės prieigos teikimu ir realiai skirti mažinti didmeninės centrinės prieigos paslaugos patrauklumą ir toliau realiai išlaikyti (arba) padidinti savo rinkos dalis atitinkamose mažmeninių paslaugų rinkose. Pavyzdžiui, tuo atveju, jei abonentas nori pereiti iš Telia pas kitą operatorių, kuris didmeninės centrinės prieigos pagrindu teiktų atitinkamas mažmenines paslaugas, kitas operatorius Telia, be kita ko, turi nurodyti abonto (paslaugų gavėjų) unikalų identifikacijos kodą (ID), esantį Telia sistemoje ir paslaugų atjungimo datą. Kitas operatorius tokios informacijos neturi, todėl abonentas (galutinis paslaugų gavėjas), siekdamas gauti šią informaciją, yra priverstas komunikuoti su Telia konsultantais, kurie gali pateikti argumentų nekeisti atitinkamų mažmeninių paslaugų teikėjo bei pateikia pasiūlymą su labai patrauklia Telia mažmeninės paslaugos kaina (dažnai mažesne už siūlomą kito operatoriaus).

Be to, prieš pradedant gauti didmeninės centrinės prieigos paslaugą, yra reikalingas paslaugos techninių galimybių tyrimas, dėl kurio su prašymu kitas operatorius turi kreiptis į Telia. Ir tik Telia vėliau sprendžia, ar yra techninės galimybės paslaugai teikti, ar tokių galimybių nėra. Šiuo atveju atkreiptinas dėmesys, kad, pagal Telia anketoje pateiktą informaciją, Telia tiriamuoju laikotarpiu netenkino netgi nuo maždaug 20 proc. iki 37,14 proc. arba kitaip sakant nuo penktadalio iki maždaug trečdalio visų gautų prašymų dėl didmeninės centrinės prieigos suteikimo. Nors Telia ir nurodė, kad visi prašymai netenkinti buvo tik tais atvejais, kai tokius prašymus tenkinti nebuvo techninių galimybių, vis tik nėra objektyvios galimybės patikrinti, ar taip iš tikrųjų buvo visais atvejais, o anketose 2 operatoriai nurodė, kad Telia turi galimybes atsisakyti suteikti didmeninę centrinę prieigą motyvuojant techninių galimybių nebuvimu, net jei tokios galimybės yra, taip pat 1 operatorius nurodė, kad Telia, pateikdama neigiamą atsakymą (atsakymą dėl techninių galimybių teikti didmeninę centrinę prieigą nebuvimo), nenurodo techninių galimybių nebuvimo priežasties (priežasčių). Šiuo atveju Telia, vienasmeniškai sprenddama dėl techninių galimybių buvimo arba nebuvimo gali priimti ir neigiamą sprendimą dėl prašymo suteikti didmeninę centrinę prieigą, jau turėdama informacijos, kad konkretus abonentas (galutinis paslaugų gavėjas) nuo tam tikros datos nori pereiti pas kitą (alternatyvų) operatorių (mažmenines paslaugas gauti iš kito nei Telia operatoriaus), kuris iš Telia norėtų pradėti gauti didmeninės centrinės prieigos paslaugas.

Taigi, iš esmės galima teigti, kad tokiu būdu Telia, žinodama tokią informaciją, per savo mažmeninių paslaugų pasiūlymus gali ne tik riboti didmeninės centrinės prieigos teikimą ar šios paslaugos patrauklumą Atitinkamoje rinkoje 1, bet ir išlaikyti savo įtaką atitinkamose mažmeninių paslaugų rinkose.

Didmeninės centrinės prieigos paslaugų ir prieigos prie RKKS vertikali sąsaja.

Didmeninė centrinė prieiga glaudžiai siejasi ir prieiga prie RKKS, kadangi operatoriams, tiesiant vietinių linijų prieigos tinklus, naudojamus didmeninės centrinės prieigos paslaugų teikimui, gali būti pasinaudoti prieiga prie RKKS, taip sumažinant tinklo vystymo sąnaudas. Pavyzdžiui, tiesiant bet kurios fizinės infrastruktūros prieigos tinklus, kuriuos dažniausiai sudaro vietinės šviesolaidinės linijos, dalies brangiai kainuojančių inžinerinių (pagalbinių) darbų galima išvengti, panaudojant esamą RKKS. Tai reiškia, kad didmeninė centrinė prieiga yra vertikaliai susijusi su prieiga prie RKKS, kuri yra reguliuojama 2016 m. Tarnybos priimtais sprendimais, t. y. Tarnybos direktoriaus 2016 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. 1V-12 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką Didmeninės vietinės prieigos fiksuotoje vietoje rinkoje“ (toliau – Tarnybos direktoriaus 2016 m. sausio 7 d. įsakymas Nr. 1V-12).

Pagal Tarnybos informaciją, tiriamuoju laikotarpiu Telia priklausė apie 97,9 proc. visos Lietuvoje išvystytos RKKS. Tai, kad Telia priklausė apie 97,9 proc. visos Lietuvoje išvystytos RKKS, suteikia Telia tam tikrą konkurencinį pranašumą ir Atitinkamoje rinkoje 1, kadangi didmeninei centrinei prieigai teikti reikalingas nuosavas tinklas, o valdant didžiąją dalį RKKS yra palankesnės sąlygos vystyti savo tinklą, kadangi dažnu atveju tinklo tiesimui reikalinga pasinaudoti RKKS.

3.2.2 skyriaus išvados: Didmeninė centrinė prieiga yra vertikaliai susijusi su mažmeninėmis paslaugomis, prieiga prie RKKS. Telia turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybes nesuteikti didmeninės centrinės prieigos, o taip pat kontroliuoti šių paslaugų kainas bei kitas teikimo sąlygas ir tuo riboti galimybes patekti į Atitinkamą rinką 1, daryti neigiamą įtaką mažmeninių paslaugų teikimo rinkose. Telia valdoma Lietuvoje išvystyta RKKS suteikia Telia konkurencinį pranašumą Atitinkamoje rinkoje 1 prieš esamus arba potencialius didmeninės centrinės prieigos teikėjus, nevaldančius tokios apimties RKKS.

3.2.3. Įėjimo į rinką barjerai

Naujas rinkos dalyvis įeiti į Atitinkamą rinką 1 ir teikti didmeninę centrinę prieigą sau arba kitiems asmenims gali tik tokiu atveju, jei turi (ar per trumpą laiką gali įsigyti) pakankamai išvystytą teritorinio padengimo prasme vietinių metalinių vytos poros linijų ir (arba) vietinių šviesolaidinių linijų ir (arba) vietinių UTP ir STP linijų prieigos tinklą. Operatorius gali įrengti savo tinklą, statydamas visą fizinę infrastruktūrą, įskaitant RKKS, arba gali vystyti savo tinklą, naudodamasis prieiga prie RKKS.

Operatoriui norint statyti savo fiksuotojo ryšio tinklą, reikalingos didelės investicijos. Rinkos tyrimo metu operatoriai anketose nurodė, kad tinklo išvystymas (statyba) iš esmės kainuoja nuo 20-30 tūkst. Eur visiškai lokalaus (vietinio), nedidelio tinklo atveju iki kelių šimtų tūkst. eurų šiek tiek didesnio tinklo atveju (dengiančio dalį tam tikro miestelio ar nepilną dalį miesto). Didesnio ir didelio tinklo išvystymas (statyba) gali iš viso atsieiti nuo kelių milijonų iki 15 mln. Eur. Tai labai dideli kaštai, ypač įvertinant aplinkybę, kad dažnai tinklų atsiperkamumas gali siekti daugiau nei 10 m.

Nors prieigos prie RKKS reguliavimas tokius įėjimo į Atitinkamą rinką 1 barjerus ir sumažina (pagal Tarnybos surinktus duomenis, pakloti 1 km ilgio vietinę šviesolaidinę liniją kainuoja apie 8 000–20 000 Eur, tuo tarpu perkant prieigą prie RKKS (talpinant 1 km šviesolaidinę liniją į RKKS) tinklo vystymo kaina sumažėja iki 2 000–4 000 Eur), tačiau kitam operatoriui vystant savo tinklą nepakanka tik gauti prieigos prie RKKS ar nutiesti tam tikras linijas, o reikalinga įsigyti ir tam tikrą didelių investicijų reikalaujančią aktyvią tinklo įrangą.

Atsižvelgiant į anksčiau pateiktą informaciją, darytina išvada, kad Telia turimų vietinių linijų ir RKKS šiuo metu dubliuoti vis dar nėra įmanoma, o tai riboja veiksmingos konkurencijos atsiradimo galimybes Atitinkamoje rinkoje 1.

Taip pat pažymėtina, kad iš 54 anketas pateikusių operatorių didesnioji operatorių dalis (17 operatorių) nurodė, kad įėjimo į Didmeninės centrinės prieigos rinką barjerai yra aukšti.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas aplinkybes, galima teigti, kad įėjimo į Atitinkamą rinką 1 barjerai yra aukšti.

3.2.3 skyriaus išvados: Įėjimo į Atitinkamą rinką 1 barjerai yra aukšti.

3.2.4. Potenciali konkurencija

Potencialią konkurenciją Atitinkamoje rinkoje 1 gali sudaryti alternatyvūs didmeninės centrinės prieigos teikėjai, kurie konkuruos tarpusavyje, siekdami teikti didmeninę centrinę prieigą. Tam, kad potencialūs didmeninės centrinės prieigos teikėjai lygiaverčiai konkuruotų su Telia Atitinkamoje rinkoje 1, jie privalo turėti išvystytą nuosavą atitinkamų vietinių linijų prieigos tinklą šioje teritorijoje. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje nėra vienas mažmeninių paslaugų teikėjas, galintis teikti didmeninę centrinę prieigą, neturėjo tokios aprėpties prieigos tinklo, kaip Telia. Kaip nurodyta ataskaitos 3.2.1 skyriuje, didžiausias Atitinkamos rinkos 1 dalyvis yra Telia, kuri tiriamojo laikotarpio pabaigoje užėmė 57,7 proc. rinkos pagal vietines linijas, padengiančias gyvenamąsias patalpas. Likusiems rinkos dalyviams teko 42,3 proc. rinkos: UAB „Cgates“, užėmė 21,6 proc. rinkos, UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“ užėmė 7,2 proc. rinkos, UAB „Kauno interneto sistemos“ užėmė 5 proc. rinkos ir „Splius“, UAB užėmė 4,2 proc. rinkos.

Taigi, galima teigti, kad šioje teritorijoje nėra vienas operatorius neturėjo galimybių didmeninę centrinę prieigą teikti tokiu mastu, koku didmeninę centrinę prieigą gali teikti Telia.

Be to, kaip jau minėta ataskaitos 3.2.3 skyriuje, įėjimo į Atitinkamą rinką 1 barjerai yra aukšti, todėl sunku sudaryti potencialią konkurenciją Telia.

3.2.4 skyriaus išvada: Įvertinus Telia užimamą Atitinkamos rinkos 1 dalį ir tai, kad įėjimo į Atitinkamą rinką 1 barjerai yra aukšti (žr. ataskaitos 3.2.3 skyrių), darytina išvada, kad potencialios konkurencijos Atitinkamoje rinkoje 1 nėra.

3.2.5. Pirkėjo derybinė galia

Pirkėjo derybinė galia nusako didmeninės centrinės prieigos gavėjų galimybes daryti įtaką didmeninės centrinės prieigos teikėjams. Didmeninės centrinės prieigos gavėjas turi derybinę galią, kai didmeninės centrinės prieigos teikėjui padidinus paslaugos kainas ar pabloginus paslaugos savybes, paslaugos gavėjas turi galimybę pasinaudoti Atitinkamoje rinkoje 1 ar kitoje rinkoje siūlomų paslaugų alternatyvomis, įskaitant alternatyvaus teikėjo pasirinkimą.

Ataskaitos 3.2.1 skyriuje nurodyta, kad didžiausią Atitinkamos rinkos 1 rinkos dalį tiriamuoju laikotarpiu užėmė Telia. Atsižvelgiant į tai, pirkėjo derybinės galios kriterijų tikslinga vertinti tik Telia atžvilgiu. Atlikus pirkėjo derybinės galios analizę, išskiriamos šios pagrindinės aplinkybės:

1. Telia, nesant reguliavimo, neturi motyvų teikti didmeninę centrinę prieigą, skelbti viešojo pasiūlymo teikti didmeninę centrinę prieigą ir (arba) gerinti siūlomos didmeninės centrinės prieigos suteikimo ir teikimo sąlygų Atitinkamoje rinkoje 1. Joks kitas operatorius Atitinkamos rinkos 1 teritorijoje neturi panašaus dydžio vietinių linijų prieigos tinklo, todėl esami ir potencialūs didmeninės centrinės prieigos gavėjai neturi galimybės pasirinkti kito didmeninės centrinės prieigos teikėjo, net jei kito didmeninės centrinės prieigos teikėjo nustatytos didmeninės centrinės prieigos suteikimo ir teikimo sąlygos būtų palankesnės už Telia siūlomas sąlygas. Dėl didmeninės centrinės prieigos ir mažmeninių paslaugų vertikalios sąsajos, Telia, nesant reguliavimo, nebūtų naudinga teikti didmeninę centrinę prieigą, nes tokios prieigos gavėjų skaičiaus augimas sąlygotų didesnę konkurenciją mažmeninių paslaugų teikimo rinkose. Apibendrinant galima daryti išvadą, kad nei

vienas esamas ar potencialus didmeninės centrinės prieigos gavėjas iš esmės negali daryti įtakos Telia dėl didmeninės centrinės prieigos suteikimo ir teikimo sąlygų Atitinkamoje rinkoje 1.

2. Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybes kitam operatoriui neteikti su didmenine centrine prieiga susijusių priemonių tinkamomis ir priimtinomis sąlygomis. Kaip nurodyta ataskaitos 2.5 skyriuje, be susijusių priemonių būtų neįmanoma gauti didmeninės centrinės prieigos. Atliekant konkurencijos Atitinkamoje rinkoje 1 veiksmingumo tyrimą, nustatyta, kad Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybes neteikti didmeninės centrinės prieigos kitam operatoriui arba kontroliuoti tokių paslaugų teikimo sąlygas (įskaitant nediskriminacines kainas ir kitas paslaugų teikimo sąlygas). Todėl daroma išvada, kad Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybes potencialiam didmeninės centrinės prieigos gavėjui nesuteikti su didmenine centrine prieiga susijusių priemonių arba teikti jas nepalankiomis sąlygomis (įskaitant nediskriminacines kainas ir kitas paslaugų teikimo sąlygas) ir tokiu būdu sudaryti kliūtis gauti didmeninę centrinę prieigą. Atsižvelgiant į šiame ataskaitos skyriuje išdėstytą, darytina išvada, kad kiti operatoriai neturi derybinės galios daryti įtaką Telia ne tik dėl didmeninės centrinės prieigos teikimo ir šių paslaugų teikimo sąlygų (įskaitant nediskriminacines kainas ir kitas paslaugų teikimo sąlygas) Atitinkamoje rinkoje 1, bet analogiškai ir dėl su šiomis paslaugomis susijusių priemonių suteikimo bei šių paslaugų teikimo tinkamomis ir priimtinomis sąlygomis (įskaitant nediskriminacines kainas ir kitas paslaugų teikimo sąlygas).

3.2.5 skyriaus išvada: Esami arba potencialūs Telia teikiamos didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) gavėjai Telia atžvilgiu derybinės galios Atitinkamoje rinkoje 1 neturi. Aplinkybių, leidžiančių manyti, kad šioje atitinkamoje rinkoje egzistuoja pirkėjo derybinė galia, nėra.

3.3. Tyrimas, ar konkurencija Atitinkamoje rinkoje 2 yra veiksminga

3.3.1. Atitinkamos rinkos 2 struktūra

Kaip jau buvo minėta ataskaitos 3.2.1 skyriuje, Didmeninės centrinės prieigos rinkos dydis matuojamas pagal vietines linijas, kurios atvestos iki galutinio paslaugų gavėjo pastato, kas iš esmės sąlyginai reiškia, kad iki gyvenamųjų patalpų.

Iš 66 lentelės matyti, kad Atitinkamoje rinkoje 2 iš viso buvo 150 919 vietinių linijų. Telia užėmė 37,7 proc. rinkos, turėdama iš viso 56 896 vietines linijas. UAB „Cgates“ užėmė 27,7 proc. rinkos. „Splius“, UAB užėmė labai panašią rinkos dalį (27,3 proc.). UAB „Sugardas“ užėmė 7,2 proc. rinkos. Taigi, kaip matyti, 3 operatoriai (Telia, UAB „Cgates“ ir „Splius“, UAB) užėmė panašias rinkos dalis – apie 30 proc. ar kiek per 30 proc.

66 lentelė. Operatorių užimama Atitinkamos rinkos 2 dalis pagal faktinį gyvenamųjų patalpų, iki kurių atvestos fiksuoto ryšio linijos, skaičių atitinkamo laikotarpio pabaigoje (2017 m. gruodžio 31 d.), proc.

Operatorius	Didmeninės centrinės prieigos rinka, kurios geografinė teritorija yra Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorija	
	Faktinis gyvenamųjų patalpų, iki kurių atvestos fiksuoto ryšio linijos, skaičius	Rinkos dalis pagal faktinį gyvenamųjų patalpų, iki kurių atvestos fiksuoto ryšio linijos skaičių, proc.
Telia Lietuva, AB	56 896	37,7%
UAB „Cgates“	41 801	27,7%
UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“	-	-
UAB „Kauno	-	-

interneto sistemos“		
„Splus“, UAB	41 236	27,3%
UAB „Sugardas“	10 892	7,2%
Kiti operatoriai, kurių kiekvieno atskirai rinkos dalis nesiekia 2%	94	0,1%
Iš viso:	150 919	

Kaip jau minėta, Didelės įtakos nustatymo rinkoje gairių 55 punkte nurodoma, kad pagal nusistovėjusią Europos Sąjungos Teisingumo teismo praktiką įmonės kurį laiką užimama labai didelė rinkos dalis, viršijanti 50 %, jau savaime, išskyrus išimtines aplinkybes, liudija apie dominuojančią padėtį.

Tarnyba nustatė, kad Atitinkamoje rinkoje 2 3 operatoriai (Telia, UAB „Cgates“ ir „Splus“, UAB) užėmė panašias rinkos dalis – apie 30 proc. ar kiek per 30 proc., t. y. nei vienas iš operatorių, įskaitant Telia, neužėmė 40 proc. rinkos. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad Atitinkamoje rinkoje 2 nebuvo dominuojančią padėtį užimančių operatorių.

3.3.1 skyriaus išvada: Atitinkamoje rinkoje 2 3 operatoriai, įskaitant Telia, užėmė labai panašias rinkos dalis, nei vieno operatoriaus užimama rinkos dalis nesiekė 40 proc. Todėl šioje atitinkamoje rinkoje Telia, kaip ir joks kitas operatorius, tiriamuoju laikotarpiu neužėmė dominuojančios padėties.

3.3.2. Vertikaliai susijusios paslaugos

Didmeninės centrinės prieigos paslaugų ir mažmeninių paslaugų vertikali sąsaja. Kaip jau buvo minėta ataskaitoje, didmeninės centrinės prieigos pagrindu, jas teikdami sau arba pirkdami iš Telia, paslaugų teikėjai teikia mažmenines paslaugas galutiniams paslaugų gavėjams.

Tiriamąjį laikotarpį pabaigoje Atitinkamoje rinkoje 2 veikė (mažmenines paslaugas teikė) ne mažiau kaip 3 operatoriai, kiekvienas iš jų turintis pakankamai gerą nuosavo savo tinklo išvystymą ir padengę didesnę dalį Atitinkamos rinkos 2 tų pačių gyvenamųjų patalpų.

2 iš 3 atitinkamų mažmeninių paslaugų rinkų Telia netgi neužėmė dominuojančios padėties, t. y. užėmė rinkos dalį, neleidžiančią daryti vienpusės lemiamos įtakos mažmeninėje rinkoje. Taip pat buvo alternatyvių operatorių su didesnėmis ar panašiomis atitinkamų mažmeninių rinkų dalimis, lyginant su Telia.

Atsižvelgiant į aukščiau nurodytas aplinkybes, galima teigti, kad Atitinkamoje rinkoje 2 Telia neturėjo pranašumo kitų operatorių, teikiančių mažmenines paslaugas, atžvilgiu. Telia, nebūdama didžiausia mažmeninių paslaugų teikėja Atitinkamos rinkoje 2, neturi svertų neigiamai paveikti konkurencinių sąlygų mažmeninėse rinkose. Manytina, kad nesant reguliavimo, Telia negalėtų daryti įtakos atitinkamoms mažmeninių paslaugų rinkoms, kontroliuodama didmeninės centrinės prieigos teikimo sąlygas.

Didmeninės centrinės prieigos paslaugų ir prieigos prie RKKS vertikali sąsaja. Kaip jau minėta, didmeninė centrinė prieiga glaudžiai siejasi ir su prieiga prie RKKS, kadangi operatoriams, tiesiant vietinių linijų prieigos tinklus, naudojamus didmeninės centrinės prieigos paslaugų teikimui, gali būti pasinaudota prieiga prie RKKS, taip sumažinant tinklo vystymo sąnaudas. Pavyzdžiui, tiesiant bet kurios fizinės infrastruktūros prieigos tinklus, kuriuos dažniausiai sudaro vietinės šviesolaidinės linijos, dalies brangiai kainuojančių inžinerinių (pagalbinių) darbų galima išvengti, panaudojant esamą RKKS. Tai reiškia, kad didmeninė centrinė prieiga yra vertikaliai susijusi su prieiga prie RKKS, kuri yra reguliuojama Tarnybos direktoriaus 2016 m. sausio 7 d. įsakymu Nr. 1V-12.

Pagal Tarnybos informaciją, Telia tiriamuoju laikotarpiu Telia priklausė apie 97,9 proc. visos Lietuvoje išvystytos RKKS. Tai, kad Telia priklausė apie 97,9 proc. visos Lietuvoje išvystytos RKKS, suteikia Telia tam tikrą konkurencinį pranašumą ir Atitinkamoje rinkoje 2, kadangi

didmeninei centrinei prieigai teikti reikalingas nuosavas tinklas, o valdant didžiąją dalį RKKS yra palankesnės sąlygos vystyti savo tinklą, kadangi dažnu atveju tinklo tiesimui reikalinga pasinaudoti RKKS.

3.3.2 skyriaus išvados: Didmeninė centrinė prieiga yra vertikaliai susijusi su mažmeninėmis paslaugomis, prieiga prie RKKS. Nesant reguliavimo, Telia negalėtų daryti įtakos atitinkamoms mažmeninių paslaugų rinkoms, kontroliuodama didmeninės centrinės prieigos teikimo sąlygas, tačiau Telia valdoma Lietuvoje išvystyta RKKS suteikia Telia konkurencinį pranašumą Atitinkamoje rinkoje 2 prieš esamus arba potencialius didmeninės centrinės prieigos teikėjus, nevaldančius tokios apimties RKKS.

3.3.3. Įėjimo į rinką barjerai

Naujas rinkos dalyvis įeiti į Atitinkamą rinką 2 ir teikti didmeninę centrinę prieigą sau arba kitiems asmenims gali tik tokiu atveju, jei turi (ar per trumpą laiką gali įsigyti) pakankamai išvystytą teritorinio padengimo prasme vietinių metalinių vytos poros linijų ir (arba) vietinių šviesolaidinių linijų ir (arba) vietinių UTP ir STP linijų prieigos tinklą. Operatorius gali įrengti savo tinklą, statydamas visą fizinę infrastruktūrą, įskaitant RKKS, arba gali vystyti savo tinklą, naudodamasis prieiga prie RKKS.

Atitinkamos rinkos 2 atveju, kaip ir Atitinkamos rinkos 1 atveju, operatoriui norint statyti savo fiksuotojo ryšio tinklą, reikalingos didelės investicijos (žr. plačiau ataskaitos 3.2.3 skyrių). Rinkos tyrimo metu operatoriai anketose nurodė, kad tinklo išvystymas (statyba) iš esmės kainuoja nuo 20-30 tūkst. Eur visiškai lokalaus (vietinio), nedidelio tinklo atveju iki kelių šimtų tūkst. eurų šiek tiek didesnio tinklo atveju (dengiančio dalį tam tikro miestelio ar nepilną dalį miesto). Didesnio ir didelio tinklo išvystymas (statyba) gali iš viso atsieiti nuo kelių milijonų iki 15 mln. Eur. Tai labai dideli kaštai, ypač įvertinant aplinkybę, kad dažnai tinklų atsiperkamumas gali siekti daugiau nei 10 m.

Nors prieigos prie RKKS reguliavimas tokius įėjimo į Atitinkamą rinką 2 barjerus ir sumažina (pagal Tarnybos surinktus duomenis, pakloti 1 km ilgio vietinę šviesolaidinę liniją kainuoja apie 8 000–20 000 Eur, tuo tarpu perkant prieigą prie RKKS (talpinant 1 km šviesolaidinę liniją į RKKS) tinklo vystymo kaina sumažėja iki 2 000–4 000 Eur), tačiau kitam operatoriui vystant savo tinklą nepakanka tik gauti prieigos prie RKKS ar nutiesti tam tikras linijas, o reikalinga įsigyti ir tam tikrą didelių investicijų reikalaujančią aktyvią tinklo įrangą.

Atsižvelgiant į anksčiau pateiktą informaciją, darytina išvada, kad Telia turimų vietinių linijų ir RKKS šiuo metu dubliuoti vis dar nėra įmanoma, o tai riboja veiksmingos konkurencijos atsiradimo galimybes Atitinkamoje rinkoje 2.

Taip pat pažymėtina, kad iš 54 anketas pateikusių operatorių didesnioji operatorių dalis (17 operatorių) nurodė, kad įėjimo į Didmeninės centrinės prieigos rinką barjerai yra aukšti.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas aplinkybes, galima teigti, kad įėjimo į Atitinkamą rinką 2 barjerai yra aukšti.

3.3.3 skyriaus išvados: Įėjimo į Atitinkamą rinką 2 barjerai yra aukšti.

3.3.4. Potenciali konkurencija

Potencialią konkurenciją Atitinkamoje rinkoje 2 gali sudaryti alternatyvūs didmeninės centrinės prieigos teikėjai, kurie konkuruos tarpusavyje, siekdami teikti didmeninę centrinę prieigą. Tiriamojo laikotarpio pabaigoje bent 2 alternatyvūs mažmeninių paslaugų teikėjai, galintys teikti didmeninę centrinę prieigą, turėjo nuosavą labai panašios aprėpties prieigos tinklą, kaip Telia. Kaip nurodyta ataskaitos 3.3.1 skyriuje, Atitinkamoje rinkoje 2 3 operatoriai (Telia, UAB „Cgates“ ir „Splus“, UAB) užėmė panašias rinkos dalis – apie 30 proc. ar kiek per 30 proc.

Tie operatoriai, kurie dar neveikia Atitinkamos rinkos 2 geografinėje teritorijoje, dėl ataskaitos 3.3.3 skyriuje nurodytų aukštų įėjimo į Atitinkamą rinką 2 barjerų sudaro ženkliai

mažesnę potencialią konkurenciją Telia, nei Atitinkamos rinkos 2 geografinėje teritorijoje jau veikiantys operatoriai.

3.3.4 skyriaus išvada: Įvertinus tai, kad Atitinkamoje rinkoje veikia bent 2 alternatyvūs mažmeninių paslaugų teikėjai, turintys nuosavą labai panašios aprėpties prieigos tinklą, kaip Telia, darytina išvada, kad Atitinkamoje rinkoje 2 yra potenciali konkurencija.

3.3.5. Pirkėjo derybinė galia

Pirkėjo derybinė galia nusako didmeninės centrinės prieigos gavėjų galimybes daryti įtaką didmeninės centrinės prieigos teikėjams. Didmeninės centrinės prieigos gavėjas turi derybinę galią, kai didmeninės centrinės prieigos teikėjui padidinus paslaugos kainas ar pabloginus paslaugos savybes, paslaugos gavėjas turi galimybę pasinaudoti Atitinkamoje rinkoje 2 ar kitoje rinkoje siūlomų paslaugų alternatyvomis, įskaitant alternatyvaus teikėjo pasirinkimą.

Ataskaitos 3.3.1 skyriuje nurodyta, kad Atitinkamoje rinkoje 2 3 operatoriai (Telia, UAB „Cgates“ ir „Splus“, UAB) užėmė panašias rinkos dalis – apie 30 proc. ar kiek per 30 proc. Atsižvelgiant į tai, galima teigti, kad pirkėjas turi derybinę galią Atitinkamoje rinkoje 2, kadangi gali rinktis iš mažiausiai 3 operatorių galimų didmeninės centrinės prieigos paslaugų. Tuo atveju, jei pirkėjui (operatoriui) netinkamas didmeninės centrinės prieigos sąlygas pasiūlo Telia, operatorius gali rinktis ir derėtis dar su kitais 2 alternatyviais operatoriais, taip turėdamas derybinę galią Telia atžvilgiu.

Prieigos direktyvos preambulės 5 konstatuojamojoje dalyje nurodyta, kad „Atviroje ir konkurencinėje rinkoje neturi būti apribojimų, kurie trukdytų įmonėms tarpusavyje derėtis dėl prieigos ir sujungimo susitarimų <...>. Tokiomis aplinkybėmis, kai siekiama sukurti našesnę ir tikrai visos Europos rinką su veiksminga konkurencija, didesniu pasirinkimu ir konkurencingomis paslaugomis vartotojams, įmonės, kurios gauna prašymus dėl prieigos ar sujungimo, turėtų iš principo sudaryti tokius susitarimus komerciniu pagrindu ir derėtis dėl jų sąžiningai“.

Taigi, pačioje Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemoje yra įtvirtinta, kad elektroninių ryšių rinkos dalyviai iš principo turėtų derėtis dėl prieigos sąžiningai ir dėl jos susitarti komerciniais pagrindais. Iš esmės analogiškos nuostatos yra ir Įstatyme – Įstatymo 22 straipsnio 1 dalyje yra įtvirtinta bendra teisė derėtis dėl prieigos. Operatorius, kuris teisėtai verčiasi elektroninių ryšių veikla, vadovaudamasis Įstatymo 22 straipsnio 1 dalimi, turi teisę laisvai derėtis dėl prieigos. Operatoriai turi teisę ir, kai to prašo kitas operatorius ar viešųjų elektroninių ryšių paslaugų teikėjas, norintis teikti viešųjų elektroninių ryšių paslaugas ar užtikrinti jų teikimą, turi pareigą derėtis dėl tinklų sujungimo, kad būtų užtikrintas paslaugų teikimas ir tarpusavio sąveika.

Apibendrinant galima daryti išvadą, kad esami ar potencialūs didmeninės centrinės prieigos gavėjai iš esmės gali daryti įtaką Telia dėl didmeninės centrinės prieigos suteikimo ir teikimo sąlygų Atitinkamoje rinkoje 2.

3.3.5 skyriaus išvada: Įvertinus tai, kad Atitinkamoje rinkoje 2 be Telia veikia dar bent 2 alternatyvūs operatoriai, galintys teikti didmeninę centrinę prieigą panašia apimti kaip Telia, o esamas teisinis reguliavimas įtvirtina bendrą teisę ir pareigą derėtis dėl prieigos, esami arba potencialūs Telia teikiamos didmeninės centrinės prieigos gavėjai Telia atžvilgiu turi derybinę galią Atitinkamoje rinkoje 2.

3.4. Didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos rinkoje turintis ūkio subjektas

Atlikusi konkurencijos veiksmingumo tyrimą, Tarnyba konstatavo, kad Atitinkamoje rinkoje 1 tiriamuoju laikotarpiu vyravo tokia situacija:

1. Telia tiriamojo laikotarpio pabaigoje užėmė 57,7 proc. rinkos.
2. Didmeninė centrinė prieiga yra vertikaliai susijusi su mažmeninėmis paslaugomis, prieiga prie RKKS. Telia turi motyvą, o nesant reguliavimo, ir galimybes nesuteikti didmeninės centrinės prieigos, o taip pat kontroliuoti šių paslaugų kainas bei kitas teikimo sąlygas ir tuo riboti

galimybes patekti į Atitinkamą rinką 1, daryti neigiamą įtaką mažmeninių paslaugų teikimo rinkose. Telia valdoma Lietuvoje išvystyta RKKS suteikia Telia konkurencinį pranašumą Atitinkamoje rinkoje 1 prieš esamus arba potencialius didmeninės centrinės prieigos teikėjus, nevaldančius tokios apimties RKKS.

3. Įėjimo į Atitinkamą rinką 1 barjerai yra aukšti.

4. Įvertinus Telia užimamą Atitinkamos rinkos 1 dalį ir tai, kad įėjimo į Atitinkamą rinką 1 barjerai yra aukšti, darytina išvada, kad potencialios konkurencijos Atitinkamoje rinkoje 1 nėra.

5. Esami arba potencialūs Telia teikiamos didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) gavėjai Telia atžvilgiu derybinės galios Atitinkamoje rinkoje 1 neturi. Aplinkybių, leidžiančių manyti, kad šioje atitinkamoje rinkoje egzistuoja pirkėjo derybinė galia, nėra.

Dėl anksčiau išvardytų aplinkybių Telia, nesant reguliavimo, Atitinkamoje rinkoje 1 gali elgtis nepriklausomai nuo potencialių konkurentų, konkurentų mažmeninių paslaugų teikimo rinkose, potencialių didmeninės centrinės prieigos gavėjų ir galutinių paslaugų gavėjų.

Atlikus konkurencijos veiksmingumo Atitinkamoje rinkoje 1 tyrimą, Taryba konstatuoja, kad konkurencija Atitinkamoje rinkoje 1 nėra veiksminga ir nustato šias konkurencijos problemas:

1. Telia neturi motyvų siūlyti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių), turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes nesuteikti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) arba nutraukti šių paslaugų (ir susijusių priemonių) teikimą;

2. Telia turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes riboti informacijos teikimą apie didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones);

3. Telia turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes taikyti skirtingas didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) kainas bei kitas šių paslaugų (ir susijusių priemonių) teikimo sąlygas sau ir kitam operatoriui;

4. Telia turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes taikyti per aukštas didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) kainas ir kontroliuoti kitas šių paslaugų (ir susijusių priemonių) teikimo sąlygas.

Atlikusi konkurencijos veiksmingumo tyrimą, Taryba konstatavo, kad Atitinkamoje rinkoje 2 tiriamuoju laikotarpiu vyravo tokia situacija:

1. Telia tiriamojo laikotarpio pabaigoje užėmė 37,7 proc. rinkos. Dar 2 alternatyvūs operatoriai užėmė labai panašias rinkos dalis, kaip Telia.

2. Didmeninė centrinė prieiga yra vertikaliai susijusi su mažmeninėmis paslaugomis, prieiga prie RKKS. Nesant reguliavimo, Telia negalėtų daryti įtakos atitinkamoms mažmeninių paslaugų rinkoms, kontroliuodama didmeninės centrinės prieigos teikimo sąlygas, tačiau Telia valdoma Lietuvoje išvystyta RKKS suteikia Telia konkurencinį pranašumą Atitinkamoje rinkoje 2 prieš esamus arba potencialius didmeninės centrinės prieigos teikėjus, nevaldančius tokios apimties RKKS.

3. Įėjimo į Atitinkamą rinką 2 barjerai yra aukšti.

4. Įvertinus tai, kad Atitinkamoje rinkoje veikia bent 2 alternatyvūs mažmeninių paslaugų teikėjai, turintys nuosavą labai panašios aprėpties prieigos tinklą, kaip Telia, darytina išvada, kad Atitinkamoje rinkoje 2 yra potenciali konkurencija.

5. Įvertinus tai, kad Atitinkamoje rinkoje 2 be Telia veikia dar bent 2 alternatyvūs operatoriai, galintys teikti didmeninę centrinę prieigą panašia apimtimi kaip Telia, o esamas teisinis reguliavimas įtvirtina bendrą teisę ir pareigą derėtis dėl prieigos, esami arba potencialūs Telia teikiamos didmeninės centrinės prieigos gavėjai Telia atžvilgiu turi derybinę galią Atitinkamoje rinkoje 2.

Atlikus konkurencijos veiksmingumo Atitinkamoje rinkoje 2 tyrimą, t. y. įvertinus aukščiau nurodytų aplinkybių visumą, o ypač tai, kad Atitinkamoje rinkoje 2 Telia neužima dominuojančios padėties; nesant reguliavimo, per didmeninės centrinės prieigos teikimo sąlygas Telia negalėtų daryti įtakos atitinkamoms mažmeninių paslaugų rinkoms; yra potenciali

konkurencija ir egzistuoja pirkėjo derybinė galia, Tarnyba konstatuoja, kad konkurencija Atitinkamoje rinkoje 2 yra veiksminga.

Telia yra elektroninių ryšių paslaugas ir elektroninių ryšių tinklų paslaugas teikiantis juridinis asmuo. Telia kontroliuoja ir kitus juridinius asmenis, kurie teikia ne telekomunikacijų paslaugas. Ataskaitos 5 priede yra pateikti ūkio subjekto nustatymo principai. Atsižvelgiant į šiuos principus konstatuotina, kad ūkio subjektą Telia sudaro „Telia Lietuva“, AB, Telia Customer Service LT, AB, Telia Global Services Lithuania, UAB, VšĮ „Numerio perkėlimas“, UAB „Mobilieji mokėjimai“ (toliau – ūkio subjektas Telia).

3.4 skyriaus ir 3 skyriaus išvados (apibendrinimas):

Vertinant situaciją Atitinkamoje rinkoje 1 ir atsižvelgiant į anksčiau nurodytas aplinkybes ir nustatytas konkurencijos problemas, darytina išvada, kad ūkio subjektas Telia turi didelę įtaką Atitinkamoje rinkoje 1 (Didmeninės centrinės prieigos vietinėmis metalinėmis vytos poros linijomis ir (arba) didmeninės centrinės prieigos vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) didmeninės centrinės prieigos vietinėmis UTP ir STP linijomis rinkoje, kurios geografinė teritorija yra Lietuvos Respublikos teritorija, išskyrus Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijas).

Vertinant situaciją Atitinkamoje rinkoje 2 ir atsižvelgiant į anksčiau nurodytas aplinkybes, darytina išvada, kad ūkio subjektas Telia neturi didelės įtakos Atitinkamoje rinkoje 2 (Didmeninės centrinės prieigos vietinėmis metalinėmis vytos poros linijomis ir (arba) didmeninės centrinės prieigos vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis ir (arba) didmeninės centrinės prieigos vietinėmis UTP ir STP linijomis rinkoje, kurios geografinė teritorija yra Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorija).

4. Įpareigojimų didelę įtaką rinkoje turinčiam ūkio subjektui nustatymas

Įstatymo 16 straipsnio 2 dalies 3 punkte nurodyta, kad trečiasis atitinkamo rinkos tyrimo procedūros etapas yra Įstatymo 17 straipsnyje nurodytų įpareigojimų nustatymas, pakeitimas ir (arba) panaikinimas didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams. Šis atitinkamo rinkos tyrimo etapas atitinka Europos Sąjungos reguliavimo sistemos nuostatas. Europos Sąjungos bei Lietuvos Respublikos elektroninių ryšių reguliavimo harmonizavimą taip pat patvirtina ir Taisyklių 5 punktas.

Prieigos direktyvos preambulės 5 konstatuojamojoje dalyje nurodoma, kad atviroje ir konkurencingoje rinkoje neturi būti apribojimų, kurie trukdytų įmonėms tarpusavyje derėtis dėl prieigos ir susijungimo susitarimų, ypač dėl susitarimų su kitų valstybių įmonėmis. Be to, Prieigos direktyvos 3 straipsnio 1 dalyje numatyta, kad valstybės narės užtikrina, kad nebūtų jokių apribojimų, kurie ūkio subjektams toje pačioje ar kitoje valstybėje narėje neleistų tarpusavyje derėtis dėl susitarimų techniniais ar komerciniais prieigos ir (arba) sujungimo klausimais. Pažymėtina, kad pagal Įstatymo 1 straipsnio 5 dalį, Įstatymu siekiama Europos Sąjungos elektroninių ryšių reguliavimo sistemos tikslų, tarp jų plėsti vidaus rinką. Tai daryti nacionalines reguliavimo institucijas įpareigoja ir Pagrindų direktyvos 8 straipsnio 3 dalis. Taigi, vadovaudamasi Įstatymo 1 straipsnio 5 dalies ir Pagrindų direktyvos 8 straipsnio 2 ir 3 dalių nuostatomis, Tarnyba turi imtis visų reikiamų priemonių, siekdama skatinti konkurenciją elektroninių ryšių srityje.

Prieigos direktyvos 8 straipsnio 4 dalyje nurodoma, kad nustatyti įpareigojimai turi būti pagrįsti nustatytos problemos pobūdžiu, turi būti proporcingi ir pateisinami atsižvelgiant į Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje nustatytus tikslus (konkurencijos skatinimas, vidaus rinkos plėtra ir Europos Sąjungos piliečių interesų užtikrinimas). Prieigos direktyvos preambulės 15 konstatuojamojoje dalyje pabrėžiama, kad skiriant įmonei, turinčiai didelę įtaką rinkoje, įpareigojimus papildomos rinkos analizės atlikti nereikia, tačiau būtina pagrįsti, kad būtent toks įpareigojimas yra tikslingas ir pagal nustatytos problemos pobūdį proporcingas.

Įstatymo 17 straipsnio 1 dalyje nustatyta, kad Tarnyba turi teisę ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, nustatyti Įstatymo 17 straipsnio 1 dalies 1–7 punktuose nurodytus įpareigojimus, atsižvelgdama į tai, kurie iš jų yra tinkami konkrečiu atveju, ir nustatydama tokių įpareigojimų vykdymo pradžios momentą.

Taisyklių 20 punkte nurodyta, jog nustačius, kad konkurencija atitinkamoje rinkoje nėra veiksminga, įpareigojimai didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams nustatomi vadovaujantis Įstatymo 17 straipsniu, taip pat vadovaujantis ir atsižvelgiant į Taisyklių 5 punkte nurodytus teisės aktus. Įstatymo 17 straipsnyje nurodyta, kad Tarnyba, atsižvelgdama į tai, kurie įpareigojimai yra tinkamiausi konkrečiu atveju, ūkio subjektams, turintiems didelę įtaką atitinkamoje rinkoje, gali nustatyti šiuos įpareigojimus:

1. skaidrumo įpareigojimą;
2. nediskriminavimo įpareigojimą;
3. apskaitos atskyrimo įpareigojimą;
4. įpareigojimą suteikti prieigą;
5. kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus;
6. funkcinio atskyrimo įpareigojimą;
7. įpareigojimus, susijusius su paslaugų galutiniams paslaugų gavėjams teikimu.

Taisyklių 21 punkte nurodyta, kad jei didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams, kuriems įpareigojimai, susiję su atitinkama rinka, jau buvo nustatyti anksčiau, Tarnyba palieka galioti jau nustatytus įpareigojimus arba juos pakeičia (įskaitant ir naujų įpareigojimų nustatymą ir (ar) nustatytų įpareigojimų panaikinimą). Nustatydama įpareigojimus ar juos pakeisdama, Tarnyba nurodo naujų arba pakeistų įpareigojimų vykdymo pradžios momentą.

Taisyklių 23 punkte nurodyta, kad įpareigojimai panaikinami Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nustatytais atvejais, sąlygomis ir tvarka. Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad jei

atlikus atitinkamos rinkos tyrimą nustatoma, kad jos charakteristikos negali pateisinti įpareigojimų, nurodytų Įstatymo 17 straipsnyje, taikymo ir (arba) joje nėra didelę įtaką turinčių ūkio subjektų. Tarnyba nenustato įpareigojimų ūkio subjektams ir (ar) panaikina didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turėjusiems ūkio subjektams nustatytus įpareigojimus, jei tokie buvo nustatyti.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintiems ūkio subjektams įpareigojimai gali būti nustatomi, keičiami, o nustačius, kad atitinkamos rinkos charakteristikos negali pateisinti *ex ante* reguliavimo ir (arba) atitinkamoje rinkoje nėra didelę įtaką turinčių ūkio subjektų, ūkio subjektams nustatyti įpareigojimai yra naikinami.

Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu buvo atskleistos tam tikros konkurencijos Didmeninės centrinės prieigos rinkoje problemos (žr. ataskaitos 3.4 skyrių) ir nustatytas didelę įtaką Atitinkamoje rinkoje 1 turintis ūkio subjektas Telia (žr. ataskaitos 3.4 skyrių). Šios aplinkybės pateisina *ex ante* reguliavimą, t. y. Įstatymo 17 straipsnyje numatytų įpareigojimų taikymą. Atsižvelgiant į tai, kad tiriamuoju laikotarpiu Didmeninės centrinės prieigos rinkoje buvo taikomas *ex ante* reguliavimas ir didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos rinkoje turinčiam ūkio subjektui Telia buvo nustatyti atitinkami įpareigojimai, toliau šiame skyriuje yra vertinama, kurie įpareigojimai turi būti pakeisti, panaikinti, palikti galioti toliau, ar turi būti nustatyti nauji įpareigojimai.

4.1. Ūkio subjektui Telia esami nustatyti įpareigojimai

2016 m. rinkos tyrimo metu ūkio subjektas Telia buvo pripažintas turinčiu didelę įtaką Didmeninės centrinės prieigos rinkoje. Ūkio subjektui Telia 2016 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 1V-261 buvo pakeisti 2012 m. ūkio subjektui Telia nustatyti įpareigojimai: įpareigojimas suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimas, skaidrumo įpareigojimas, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

Ūkio subjektui Telia 2016 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 1V-261 buvo nustatytas Įstatymo 21 straipsnyje numatytas įpareigojimas suteikti prieigą tiek, kiek tai susiję su didmeninės centrinės prieigos teikimu:

- 1) ūkio subjektas Telia privalo suteikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones);
- 2) ūkio subjektas Telia privalo sąžiningai derėtis su ūkio subjektais, prašančiais suteikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones);
- 3) ūkio subjektas Telia privalo nenutraukti jau suteiktos didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių);
- 4) ūkio subjektas Telia privalo suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) suderinamumui;
- 5) ūkio subjektas Telia privalo suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;
- 6) ūkio subjektas Telia privalo suteikti konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) teikimą didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) gavėjams;
- 7) ūkio subjektas Telia privalo suteikti prieigą prie veiklos palaikymo sistemų ar kitų panašių programinių sistemų, būtinų sąžiningai didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) teikimo konkurencijai užtikrinti;
- 8) ūkio subjektas Telia privalo sujungti tinklus ar tinklų priemones, įskaitant galimybę sujungti tinklus bet kuriame techniškai galimame tinklo taške;
- 9) ūkio subjektas Telia gali atsisakyti suteikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), vienašališkai sustabdyti jos teikimą ar ją nutraukti tiktais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti tinklo vientisumą, jei teisės aktai nenumato kitaip.

Ūkio subjektui Telia 2016 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 1V-261 buvo nustatytas Įstatymo 19 straipsnyje numatytas nediskriminavimo įpareigojimas tiek, kiek tai susiję su didmeninės centrinės prieigos teikimu – ūkio subjektas Telia privalo nediskriminuoti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) gavėjų, įskaitant analogiškų sąlygų analogiškais aplinkybėmis taikymą ir tos pačios kokybės ir tokiomis pačiomis sąlygomis, kokias turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams, paslaugų bei informacijos teikimą.

Ūkio subjektui Telia 2016 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 1V-261 buvo nustatytas Įstatymo 17 straipsnyje numatytas skaidrumo įpareigojimas tiek, kiek tai susiję su didmeninės centrinės prieigos teikimu:

- 1) ūkio subjektas Telia privalo standartiniame pasiūlyme suteikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones) viešai skelbti detalią informaciją Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklių, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2011 m. spalio 10 d. įsakymu Nr. 1V-960 „Dėl Prieigos, įskaitant tinklų sujungimą, suteikimo ir teikimo taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Prieigos taisyklės) nustatyta tvarka ir sąlygomis, įskaitant apskaitos informaciją, technines specifikacijas, tinklo charakteristikas, didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) teikimo bei naudojimo sąlygas, didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) kainas, jei teisės aktai nenustato kitaip;

- 2) ūkio subjektas Telia privalo teikti ūkio subjektams, siekiantiems gauti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), visą informaciją, būtiną didmeninei centrinei prieigai (ir susijusioms priemonėms) gauti;

- 3) ūkio subjektas Telia privalo skelbti informaciją apie pateikiamas naujas didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugas ne vėliau kaip prieš šešis mėnesius iki to laiko, kai ūkio subjektas Telia pats pradės teikti atitinkamas mažmenines paslaugas, sukurtas naujų didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugų pagrindu;

- 4) ūkio subjektas Telia privalo skelbti informaciją apie didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones) Prieigos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Ūkio subjektui Telia 2016 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 1V-261 buvo nustatyti Įstatymo 23 straipsnyje numatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, kiek tai susiję su didmeninės centrinės prieigos teikimu:

- 1) ūkio subjektas Telia, teikdamas didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), privalo tvarkyti sąnaudų apskaitą Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 „Dėl Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklių patvirtinimo“, (toliau – Sąnaudų apskaitos taisyklės) nustatyta tvarka ir sąlygomis;

- 2) ūkio subjektas Telia, teikdamas didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), privalo teikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones) tokiomis kainomis, kurios būtų ne didesnės nei sąnaudos, apskaičiuotos Sąnaudų apskaitos taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis;

- 3) ūkio subjektas Telia, teikdamas didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), objektyviai įvertinęs investicijų į vietinių šviesolaidinių linijų prieigos tinklo infrastruktūrą riziką ir pagrįstai nustatęs, kad ši rizika yra ženkliai didesnė nei rizika, patiriama investuojant į kitų linijų prieigos tinklų infrastruktūrą, privalo apskaičiuoti atskirą kapitalo kainos dydį naudojamam kapitalui, investuotam į vietinių šviesolaidinių linijų prieigos tinklo infrastruktūrą bei pateikti Tarnybai visus skaičiavimus bei paaiškinimus, pagrindžiančius atskirą kapitalo kainos (t. y. papildomos rizikos premijos) dydį. Iki Tarnyba įvertins šių skaičiavimų pagrįstumą, ūkio subjektas Telia privalo didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių), teikiamos vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis ir vietinėmis UTP ir STP linijomis, savikainą nustatyti taikydamas tokį patį kapitalo kainos dydį kaip taiko didmeninei centrinei prieigai, teikiamai vietinėmis metalinėmis vytytos poros linijomis;

4) ūkio subjektas Telia, teikdamas didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), privalo netaikyti užmokesčių už paslaugas ir (ar) priemones, nebūtinai suteikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones).

Ūkio subjektui Telia 2016 m. kovo 1 d. įsakymu Nr. 1V-261 buvo nustatytas Įstatymo 20 straipsnyje numatytas apskaitos atskyrimo įpareigojimas tiek, kiek tai susiję su didmeninės centrinės prieigos teikimu – ūkio subjektas Telia, suteikdamas didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), privalo vykdyti Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje numatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą. Apskaitos atskyrimo taisyklių ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų, patvirtintų Tarnybos direktoriaus 2006 m. birželio 14 d. įsakymu Nr. 1V-738 „Dėl Apskaitos atskyrimo taisyklių ir su apskaitos atskyrimu susijusių reikalavimų patvirtinimo“, (toliau – Apskaitos atskyrimo taisyklės) nustatyta tvarka ir sąlygomis.

Anksčiau nurodyti įpareigojimai buvo nustatyti siekiant spręsti šias 2016 m. rinkos tyrimo metu įvardintas problemas:

1. Ūkio subjektas Telia neturi motyvų siūlyti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių), turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes nesuteikti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) arba nutraukti šių paslaugų (ir susijusių priemonių) teikimą;
2. Ūkio subjektas Telia turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes riboti informacijos teikimą apie didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones);
3. Ūkio subjektas Telia turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes taikyti skirtingas didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) kainas bei kitas šių paslaugų (ir susijusių priemonių) teikimo sąlygas sau ir kitam operatoriui;
4. Ūkio subjektas Telia turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes taikyti per aukštas didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) kainas ir kontroliuoti kitas šių paslaugų (ir susijusių priemonių) teikimo sąlygas.

4.2. Ūkio subjektui Telia anksčiau nustatytų įpareigojimų nustatymas, keitimas ir (ar) naikinimas

Ataskaitos 3.4 skyriuje nustatyta, kad ūkio subjektas Telia turi didelę įtaką Atitinkamoje rinkoje 1. Dėl šios priežasties Tarnyba, vadovaudamasi Įstatymo 17 straipsniu, turi teisę ūkio subjektui Telia nustatyti atitinkamus įpareigojimus, kurie spręstų Atitinkamoje rinkoje 1 nustatytas konkurencijos problemas.

Ataskaitos 3.4 skyriuje nustatyta, kad Telia tiriamojo laikotarpio pabaigoje užėmė 57,7 proc. rinkos. Kaip nurodyta ataskaitos 3.2.2 skyriuje, didmeninė centrinė prieiga yra vertikaliai susijusi su mažmeninėmis paslaugomis, prieiga prie RKKS. Telia turi motyvų, o nesant reguliavimo, ir galimybes nesuteikti didmeninės centrinės prieigos, o taip pat kontroliuoti šių paslaugų kainas bei kitas teikimo sąlygas ir tuo riboti galimybes patekti į Atitinkamą rinką 1, daryti neigiamą įtaką mažmeninių paslaugų teikimo rinkose. Telia valdoma Lietuvoje išvystyta RKKS suteikia Telia konkurencinį pranašumą Atitinkamoje rinkoje 1 prieš esamus arba potencialius didmeninės centrinės prieigos teikėjus, nevaldančius tokios apimties RKKS. Kaip nurodyta ataskaitos 3.2.3 skyriuje, įėjimo į Atitinkamą rinką 1 barjerai yra aukšti. Ataskaitos 3.2.4 skyriuje nurodyta, kad įvertinus Telia užimamą Atitinkamos rinkos 1 dalį ir tai, kad įėjimo į Atitinkamą rinką 1 barjerai yra aukšti, darytina išvada, kad potencialios konkurencijos Atitinkamoje rinkoje 1 nėra. Ataskaitos 3.2.5 skyriuje nurodyta, kad esami arba potencialūs Telia teikiamos didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) gavėjai Telia atžvilgiu derybinės galios Atitinkamoje rinkoje 1 neturi. Aplinkybių, leidžiančių manyti, kad šioje atitinkamoje rinkoje egzistuoja pirkėjo derybinė galia, nėra.

Atsižvelgdama į aukščiau išdėstytas aplinkybes, Tarnyba ataskaitos 3.4 skyriuje nustatė šias Atitinkamoje rinkoje 1 vyraujančias konkurencijos problemas:

1. Ūkio subjektas Telia neturi motyvų siūlyti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių), turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes nesuteikti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) arba nutraukti šių paslaugų (ir susijusių priemonių) teikimą;
2. Ūkio subjektas Telia turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes riboti informacijos teikimą apie didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones);
3. Ūkio subjektas Telia turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes taikyti skirtingas didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) kainas bei kitas šių paslaugų (ir susijusių priemonių) teikimo sąlygas sau ir kitam operatoriui;
4. Ūkio subjektas Telia turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes taikyti per aukštas didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) kainas ir kontroliuoti kitas šių paslaugų (ir susijusių priemonių) teikimo sąlygas.

Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu Tarnybos nustatytos konkurencijos problemos iš esmės sutampa su 2016 m. rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis, kurios yra nurodytos ataskaitos 4.1 skyriuje. 2016 m. rinkos tyrimo metu nustatytos konkurencijos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui Telia nustatant įpareigojimą suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimą, skaidrumo įpareigojimą, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus bei apskaitos atskyrimo įpareigojimą. Atsižvelgiant į tai, kad šio Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu nustatytos konkurencijos problemos iš esmės sutampa su 2016 m. rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis ir anksčiau nustatytos problemos buvo sprendžiamos ūkio subjektui Telia nustatant atitinkamus įpareigojimus, o nagrinėjamoje Atitinkamoje rinkoje 1 vyraujančios aplinkybės neužtikrins savaiminio Atitinkamoje rinkoje 1 egzistuojančių problemų sprendimo, Tarnyba daro išvadą, kad ūkio subjektui Telia, teikiant didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), yra tikslinga toliau taikyti 2016 m. kovo 1 d. įsakymo Nr. 1V-261 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 ir 3.5 papunkčiuose nustatytus įpareigojimą suteikti prieigą, nediskriminavimo įpareigojimą, skaidrumo įpareigojimą, kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus ir apskaitos atskyrimo įpareigojimą, kurie nurodyti Įstatymo 18, 19, 20, 21 ir 23 straipsniuose.

Toliau yra vertinama, ar ūkio subjektui Telia toliau palikti galioti šiuo metu galiojančius įpareigojimus, ar ūkio subjektui Telia reikia pakeisti šiuo metu galiojančius įpareigojimus.

Pažymėtina, kad visų toliau vertinamų įpareigojimų atžvilgiu šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime, lyginant su 2016 m. rinkos tyrimu, kiek skiriasi (yra siauresnė) atitinkamos rinkos geografinė teritorija, kurioje nustatytas didelę įtaką rinkoje turintis ūkio subjektas Telia, t. y. konkurencija nėra veiksminga – 2016 m. rinkos tyrime produkto (paslaugos) geografinė teritorija buvo Lietuvos Respublika, o šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime Atitinkamos rinkos 1 geografinė teritorija – Lietuvos Respublikos teritorija, išskyrus Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijas.

4.2.1. Įpareigojimas suteikti prieigą

Įpareigojimu suteikti prieigą siekiama apriboti asmens galimybes nepagrįstai atsisakyti suteikti konkrečias paslaugas (arba jas nutraukti), naudojamas teikti mažmeninėms elektroninių ryšių paslaugoms, ir tokiais veiksmais riboti konkurenciją mažmeninių elektroninių ryšių paslaugų rinkose. Kaip nurodyta ataskaitos 4.2 skyriuje, ūkio subjektas Telia neturi motyvų siūlyti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių), turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes nesuteikti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) arba nutraukti šių paslaugų (ir susijusių priemonių) teikimą. Taigi, šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime nustatytos konkurencijos problemos iš esmės sutampa su 2016 m. rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis. Į šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime apibrėžtos atitinkamos rinkos apimtį yra įtraukiamos tokios pačios technologijos, kokios buvo įtrauktos į 2016 m. rinkos tyrime apibrėžtos atitinkamos rinkos apimtį. Atsižvelgiant į tai ir siekiant spręsti rinkos tyrimo metu nustatytas problemas tikslinga toliau palikti galioti įpareigojimą suteikti prieigą, numatytą Įstatymo 21 straipsnyje. Tačiau šio Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu nustatyta (žr.

ataskaitos 2.5.1 skyrių), kad šiuo metu yra 3 taškai (1 taškas Vilniuje, 1 taškas Kaune ir 1 taškas Klaipėdoje), kuriose alternatyvūs operatoriai gali sujungti savo tinklus su ūkio subjekto Telia tinklu tam, kad galėtų gauti didmeninės centrinės prieigos paslaugas (su didmenine centrine prieiga susijusios paslaugos). Alternatyviam operatoriui prisijungus prie vieno tinklų sujungimo taško, ūkio subjektas Telia operatoriui užtikrina galimybę gauti didmeninę centrinę prieigą (ir prijungti galutinį paslaugų gavėją) tik atitinkamam taškui (regionui) priskirtose savivaldybių teritorijose ar dalyje jų, bet ne platesnėje teritorijoje. Kitaip sakant, jei, pavyzdžiui, alternatyvus operatorius didmeninės centrinės prieigos pagrindu nori teikti mažmenines paslaugas visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, jam nepakanka didmeninės centrinės prieigos iš ūkio subjekto Telia pirkti tik kuriame nors viename iš 3 prisijungimo taškų, t. y. būti prisijungusiam prie ūkio subjekto Telia 1 prisijungimo taške. Tokiu atveju alternatyvus operatorius iš ūkio subjekto Telia didmeninės centrinės prieigos paslaugas turi pirkti atskirai visuose 3 prisijungimo taškuose. Dėl tokios Telia nustatytos tvarkos nedideli alternatyvūs operatoriai, planuojantys pradėti teikti mažmenines paslaugas tose teritorijose, kuriose iki šiol mažmeninės veiklos nevykdė (pavyzdžiui, kitų savivaldybių teritorijose, ar visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje), patirtų papildomas sąnaudas, reikalingas perduoti duomenis iki kito prisijungimo prie Telia tinklo taško. Pabrėžtina, kad nors tokias duomenų paslaugas galima įsigyti rinkoje komercinėmis sąlygomis iš daugiau nei vieno šių paslaugų teikėjo, tačiau tokių paslaugų kaina (Tarnybos duomenimis, pavyzdžiui, duomenų perdavimo paslauga 1Gb/s Vilnius-Kaunas rinkoje galėtų kainuoti apie 200 Eur/mėn. be PVM), pradedant teikti mažmenines paslaugas naujoje geografinėje teritorijoje ir joje dar neturint pakankamo galutinių paslaugų gavėjų skaičiaus, gali riboti tokio mažmeninių paslaugų teikėjo galimybes veikti rinkoje, t. y. dėl tokios ūkio subjekto Telia nustatytos tvarkos būtų sukuriamą papildoma pasinaudojimo reguliuojama didmeninės centrinės prieigos paslauga kliūtis. Todėl tikslinga ūkio subjektą Telia įpareigoti teikti didmeninę centrinę prieigą iš kiekvieno prisijungimo taško ne tik atitinkamo prisijungimo taško aptarnaujamose savivaldybėse, bet visoje Atitinkamos rinkos 1 geografinėje teritorijoje, kaip ji apibrėžta šios ataskaitos 2.7 skyriuje, t. y. visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, išskyrus Šiaulių miesto ir Visagino savivaldybių teritorijas.

Dėl aukščiau nurodytų aplinkybių bei siekiant veiksmingos konkurencijos užtikrinimo, ūkio subjektui Telia yra pakeičiamas Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje numatytas įpareigojimas suteikti prieigą, nustatytas 2016 m. kovo 1 d. įsakymo Nr. 1V-261 3.1 papunktyje, ir išdėstomas taip:

- 1) ūkio subjektas Telia privalo suteikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones) bet kuriame prisijungimo prie ūkio subjekto Telia tinklo taške, iš kurio būtų sudaryta galimybė ūkio subjektui teikti mažmenines elektroninių ryšių paslaugas savo galutiniams paslaugų gavėjams visoje Lietuvos Respublikos teritorijoje, išskyrus Šiaulių miesto savivaldybės ir Visagino savivaldybės teritorijas;

- 2) ūkio subjektas Telia privalo sąžiningai derėtis su ūkio subjektais, prašančiais suteikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones);

- 3) ūkio subjektas Telia privalo nenutraukti jau suteiktos didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių);

- 4) ūkio subjektas Telia privalo suteikti atvirą prieigą prie techninių sąsajų, protokolų ar kitų technologijų, kurios yra būtinos didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) suderinamumui;

- 5) ūkio subjektas Telia privalo suteikti prieigą prie patalpų ar kitus elektroninių ryšių infrastruktūros bendro naudojimo būdus;

- 6) ūkio subjektas Telia privalo suteikti konkrečias paslaugas, būtinas užtikrinti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) teikimą didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) gavėjams;

7) ūkio subjektas Telia privalo suteikti prieigą prie veiklos palaikymo sistemų ar kitų panašių programinių sistemų, būtinų sąžiningai didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) teikimo konkurencijai užtikrinti;

8) ūkio subjektas Telia privalo sujungti tinklus ar tinklų priemones, įskaitant galimybę sujungti tinklus bet kuriame techniškai galimame tinklo taške;

9) ūkio subjektas Telia gali atsisakyti suteikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), vienašališkai sustabdyti jos teikimą ar ją nutraukti tiktais atvejais, kai tai yra pagrįsta objektyviais kriterijais, įskaitant techninių galimybių nebuvimą arba būtinybę užtikrinti tinklo vientisumą, jei teisės aktai nenumato kitaip.

Įpareigojimas suteikti prieigą ribos ūkio subjekto Telia galimybes vienašališkai nesuteikti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) arba nutraukti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) teikimą. Įpareigojimas suteikti prieigą taip pat sumažins elektroninių ryšių paslaugų teikėjų įėjimo į atitinkamų mažmeninių paslaugų teikimo rinkas barjerus ir tokiu būdu galutiniams paslaugų gavėjams sukurs platesnes mažmeninių paslaugų pasirinkimo galimybes. Įpareigojimas suteikti prieigą yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principais, nurodytais Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas Telia, nesant reguliavimo, neturi motyvų siūlyti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių), turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes nesuteikti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) arba nutraukti šių paslaugų (ir susijusių priemonių) teikimą.

Įpareigojimas suteikti prieigą yra pateisinamas Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytais tikslais, nes, nenustačius įpareigojimo suteikti prieigą, ūkio subjektas Telia turės galimybes ir motyvus ne tik nesuteikti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių), bet ir vienašališkai nustatyti (keisti) didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) teikimo sąlygas, tokiu būdu ribodamas konkurenciją teikiant mažmenines paslaugas vertikalčiai susijusiose mažmeninių paslaugų teikimo rinkose.

4.2.1. skyriaus išvada: Apibendrinant aukščiau pateiktą informaciją, Tarnyba pakeičia ūkio subjektui Telia 2016 m. kovo 1 d. įsakymo Nr. 1V-261 3.1 papunktyje nustatytą įpareigojimą suteikti prieigą, nurodytą Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje.

4.2.2. Nediskriminavimo įpareigojimas

Nediskriminavimo įpareigojimo tikslas yra apriboti vertikalčiai integruoto paslaugų teikėjo galimybes skirtingiems paslaugų gavėjams taikyti skirtingas sąlygas elektroninių ryšių paslaugoms, kurias naudoja pats vertikalčiai integruotas operatorius ir kiti elektroninių ryšių paslaugų teikėjai konkuruodami vieni su kitais. Taigi, nediskriminavimo įpareigojimu yra ribojamos ūkio subjekto Telia galimybės sau ir kitiems didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) gavėjams taikyti skirtingas paslaugų suteikimo sąlygas.

Ūkio subjektas Telia, vykdydamas jam nustatytą skaidrumo įpareigojimą, Prieigos taisyklių nustatyta tvarka, privalo pateikti Tarnybai ir paskelbti viešai standartinį pasiūlymą suteikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones) ir paslaugų teikimo kokybės parametrus.

Tarnyba, atlikdama šį Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimą ir vertindama tolesnį nediskriminavimo įpareigojimo taikymo tikslingumą, taip pat vertino ir faktines aplinkybes dėl ūkio subjekto Telia galimo diskriminacinio elgesio. Tarnyba tiriamuoju laikotarpiu nustatė konkrečių diskriminacinio ūkio subjekto Telia elgesio atvejų, todėl Tarnyba mato poreikį griežtinti ir (arba) išplėsti esamo reguliavimo apimtį, kiek tai susiję su nediskriminavimo įpareigojimo taikymu ūkio subjektui Telia.

Po reorganizavimo Telia aktyviai pradėjo siūlyti įvairias mažmenines paslaugas itin žemomis kainomis, dėl ko alternatyvūs operatoriai pradėjo kelti klausimą dėl didmeninių ir mažmeninių kainų skirtumo, t. y. ar jis yra pakankamas konkuruoti su Telia ir gauti pakankamą investicijų grąžą. Tarnyba, siekdama įvertinti, ar ūkio subjektas Telia tinkamai vykdo

nediskriminavimo įpareigojimą, 2016-2018 m. daugiau nei 10 kartų atliko ūkio subjekto Telia didmeninių paslaugų kainų ir atitinkamų mažmeninių paslaugų palyginimą ir vertino, ar alternatyvūs operatoriai gali konkuruoti su ūkio subjektu Telia mažmeninėje rinkoje, didmeninės centrinės prieigos paslaugas pirkdami iš ūkio subjekto Telia, t. y. vertino, ar ūkio subjektas Telia nediskriminuoja kitų ūkio subjektų, įskaitant kitiems ūkio subjektams, teikiantiems analogiškas paslaugas, analogiškų sąlygų analogiškais aplinkybėmis taikymą ir tos pačios kokybės bei tokiomis pačiomis sąlygomis, kokias turi pati Telia arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams, paslaugų bei informacijos teikimą.

Tarnyba, nusprendusi taikyti Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijoje leidžiamą alternatyvią sąnaudų apskaitos metodiką, t. y. visiškai paskirstytų sąnaudų metodiką (angl. *Fully Distributed Costs*, toliau – FDC), ir palikti galioti esamą kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimą (orientavimas į sąnaudas), siekdama užtikrinti konkurenciją Atitinkamoje rinkoje 1 ir apriboti ūkio subjekto Telia galimybes taikyti pernelyg dideles didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) kainas, kaip apsauginę priemonę, t. y. nediskriminavimo įpareigojimo griežtinimą, šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime papildomai įvertino ir kitus kainų kontrolės įpareigojimus, nurodytus BEREC dokumente „BEREC Reguliavimo apskaitos praktika 2017 m.“⁸, kuriuos būtų galima panaudoti nediskriminavimo įpareigojimo priežiūrai, siekiant alternatyviems operatoriams užtikrinti pakankamą skirtumą tarp ūkio subjekto Telia didmeninių ir atitinkamų mažmeninių paslaugų, kad rinkoje nebūtų vadinamojo kainų spaudimo atvejų. 67 lentelėje pateikiama informacija apie kainų kontrolės įpareigojimų metodų rūšis ir porūšius.

67 lentelė. Kainų kontrolės įpareigojimų metodų rūšys ir porūšiai pagal BEREC.

Kainų kontrolės įpareigojimų metodų pagrindinės rūšys	Porūšis 1	Porūšis 2	Porūšis 3
Kainų grindimas sąnaudomis	Tik kainų grindimas sąnaudomis	Tik kainų aukščiausia riba	
Mažmeninės prekybos	<i>Ex-ante</i> tradicinis kainų spaudimo testas	Ekonominio atkartojamumo testas	Sąžininga ir pagrįsta kainodara
Palyginamosios analizės	Palyginamosios analizės metodas pagal Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendaciją	Palyginamosios analizės metodas pagal 2009 m. rekomendaciją dėl skambučių užbaigimo (2009/396/ES)	
Kiti metodai/kombinacijos			
Nėra kainų kontrolės įpareigojimo			

Tarnybos nustatyta alternatyvi sąnaudų paskirstymo metodika FDC ir nustatytas kainų kontrolės orientavimas į sąnaudas įpareigojimas yra tinkamas didelę įtaką turinčiam ūkio subjektui Telia pasidengti patirtas sąnaudas ir gauti papildomą investicijų grąžą, tačiau, Tarnybos manymu, nediskriminavimo įpareigojimo sustiprinimas, siekiant užkirsti kelią kainų spaudimo atvejų atsiradimui rinkoje, yra reikalingas ir tai užtikrintų didmeninių ir atitinkamų mažmeninių paslaugų kainų palyginimas. Tarnybos nuomone, nediskriminavimo įpareigojimo nustatymas vien tik pagal 67 lentelėje minimą mažmeninės prekybos metodą arba mažmeninės prekybos metodo ekonominio atkartojamumo testo (toliau – ERT) pritaikymas nėra tinkamas nagrinėjamu atveju ir didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugų atveju neduos teigiamos naudos, nes didmeninės centrinės prieigos, teikiamos metalinėmis vytos poros linijomis Lietuvoje, nors ir šiai dienai yra aktualios, tačiau kasmet mažėja, o didmeninės centrinės prieigos, teikiamos šviesolaidinėmis linijomis, kiekiai nors ir didėja, tačiau dėl pakankamai nedidelio jų skaičiaus (pagal 70 lentelę 2017 m. vidutiniškai buvo tik 593 pajungimai) sunku vienareikšmiškai spręsti apie jos tolimesnes tendencijas. Be to, tiek grynas mažmeninės prekybos metodas, tiek ERT pareikalautų

⁸https://berec.europa.eu/eng/document_register/subject_matter/berec/download/0/7316-berec-report-regulatory-accounting-in-pr_0.pdf

papildomų išorinių resursų šių metodų sukūrimui ir priežiūrai, todėl tai nebūtų naudinga ir pagrįsta naudoti bei kaštų atžvilgiu.

Tarnybos nuomone, mažmeninės prekybos metodo, o konkrečiai šio metodo porūšio *ex-ante* kainų spaudimo testo pritaikymas galėtų būti taikomas nediskriminavimo įpareigojimo sustiprinimui. Didelę įtaką turintis ūkio subjektas Telia prieš keisdamas savo didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) kainas, privalės patikrinti, ar kitiems operatoriams teikiant savo mažmenines paslaugas ūkio subjekto Telia didmeninių paslaugų pagrindu, yra paliekamos sąlygos konkuruoti, lyginant šias kainas su ūkio subjekto Telia mažmeninių paslaugų kainomis. Visuma nurodytų įpareigojimų, t. y. sąnaudų apskaitos metodikos pagal FDC taikymas, kainų kontrolės įpareigojimas kainas orientuoti į sąnaudas bei pakeistas nediskriminavimo įpareigojimas leis įvertinti, ar tarp ūkio subjekto Telia didmeninių ir mažmeninių paslaugų nebus *ex-ante* kainų spaudimo, leis tiek ūkio subjektui Telia pasidengti patirtas sąnaudas ir uždirbti papildomą investicijų grąžą, tiek rinkos dalyviams (alternatyviems operatoriams) užtikrins galimybę konkuruoti mažmeninių interneto prieigos paslaugų rinkoje su ūkio subjektu Telia, nes ūkio subjekto Telia didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugos bus teikiamos mažesne kaina, nei ūkio subjekto Telia mažmeninės paslaugos, t. y. nesudarant kainų spaudimo galimybių. Tokių įpareigojimų visuma leis kompleksiskai stebėti ir užtikrinti, kad tarp didmeninių ir atitinkamų mažmeninių paslaugų būtų pakankamas skirtumas, ir leis Tarnybai įvertinti, ar ūkio subjektas Telia vykdo nediskriminavimo įpareigojimo vykdymą kainų aspektu.

Pažymėtina, kad bus lyginama tik ūkio subjekto Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos, teikiamos naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, kaina su Telia teikiamomis didmeninių paslaugų kainomis. Tik mažmeninė interneto prieigos paslaugos kaina pasirinkta dėl to, kad šios paslaugos kainą paprasčiausia palyginti, mažmeninė interneto prieiga yra populiariausia paslauga, lyginant su kitomis mažmeninėmis paslaugomis (turi didžiausią galutinių paslaugos gavėjų skaičių, lyginant su fiksuotojo telefono ryšio paslaugų ir mokamos televizijos paslaugų, teikiamų naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, galutinių paslaugų gavėjų skaičiumi) ir lengviausiai susiejama su didmeninės centrinės prieigos paslaugomis. Fiksuotojo telefono ryšio paslaugų ir mokamos televizijos paslaugų, teikiamų naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, kainų lyginimas su ūkio subjekto Telia teikiamų didmeninių paslaugų kainomis pareikalautų neproporcingų Tarnybos išteklių, dėl to patiriami kaštai viršytų tokiu lyginimu sukuriama naudą.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytas aplinkybes, ūkio subjektas Telia privalės atlikti *ex ante* kainų spaudimo testą, užpildydamas (pateikdamas) 68 lentelėje prašomus duomenis (atlikdamas skaičiavimus). Tokie skaičiavimai parodys, ar yra pakankamas skirtumas (daugiau nei 0) tarp ūkio subjekto Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos, teikiamos naudojant fiksuotojo ryšio technologijas, kainos ir didmeninės centrinės prieigos kainos, visų papildomų didmeninių paslaugų, reikalingų suteikti atitinkamą mažmeninę paslaugą, kainų ir papildomo mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedo sumos.

68 lentelė. Mažmeninės interneto prieigos paslaugos ir didmeninių paslaugų kainų skirtumo palyginimas nediskriminavimo įpareigojimo aspektu.

Nr.	Ex ante kainų spaudimo testo dedamosios dalys	Greitaveika X Mb/s	Greitaveika Y Mb/s
Pagrindinės didmeninės centrinės prieigos paslaugos kaina (sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą)), Eur (be PVM)			
1.	A*		
Skaičiavimo prielaidos			
2.	Įsipareigojimo naudotis paslaugomis laikotarpis, mėn.		
3.	Planuojamų pajungti prieigų (galutinių paslaugų gavėjų) kiekis, vnt.		
4.	Vidutinis santykis tarp parduotos/realiai naudojamos spartos.		
5.	Tarptautinio interneto kaina už 1 Mb/s, Eur (be PVM).		
6.	Vietinio interneto kaina už 1 Mb/s, Eur (be PVM).		
7.	Tarptautinio ir vietinio interneto vidutinis santykis.		
8.	Skaidulos nuomos, skirtos sujungti teikėjo ir gavėjo tinklus, vidutinė rinkos kaina, Eur/km (be PVM).		
9.	Prisijungimo prie paslaugos A taškų kiekis (vnt.)		

Papildomos didmeninių paslaugų, būtinų mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, kainos (sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą))**, Eur (be PVM)			
10.	B		
	C		
	D		
	t.t.		
Kitos sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą)			
11.	Galinės įrangos kaina (sąnaudos), Eur (be PVM).		
	Mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedas***, Eur (be PVM).		
1 + 10 + 11	Visų didmeninių paslaugų, būtinų mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, sąnaudos ir mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedo suma (operatoriaus savikaina), Eur (be PVM).		
12.	Ūkio subjekto Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos, teikiamos pagrindinės didmeninės paslaugos pagrindu, kaina, Eur (be PVM).		
12-(1 + 10 + 11)	Skirtumas tarp Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos, teikiamos paslaugos A pagrindu, kainos ir visų didmeninių paslaugų, būtinų mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, sąnaudų sumos (operatorių savikaina), Eur (be PVM).		
*Paslauga A gali būti didmeninės centrinės prieigos paslauga, teikiama ADSL technologija, arba didmeninės centrinės prieigos paslauga, teikiama FTTx technologija.			
**Papildomos didmeninės paslaugos (B, C, D ir t.t.) (ir jų kainos) apima visas didmenines paslaugas, būtinas norint suteikti mažmeninę interneto prieigos paslaugą (ir jų kainas). Jos gali apimti šias paslaugas: prisijungimą prie tarptautinio interneto (poreikis pagal konkrečią greitaveiką) ir (arba) skaidulų nuomą, ir (arba) ryšių liniją (pagal prisijungimo prie paslaugos A taškų kiekį), ir (arba) RKKS, ir (arba) šviesolaidinės linijos nuomą sujungimui, ir (arba) paslaugų įrengimo mokesčius, ir (arba) paslaugų aktyvinimo mokesčius ir (arba), techninių galimybių tyrimus ir (arba) kt. Skaičiuojant reikalingų papildomų didmeninių paslaugų kiekį, svarbu įvertinti ir galimą prisijungimą prie ūkio subjekto Telia tinklo 3-uose tinklų sujungimo taškuose.			
***Mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedas susideda iš sąnaudų, kurios yra būtinos norint teikti mažmeninę paslaugą. Jos apima: mažmeninės paslaugos užsakymus ir pardavimus; klientų aptarnavimą; gedimų registravimą ir šalinimą; reklamą; darbą su klientais ir skolininkais; mažmeninių paslaugų modifikavimą, atjungimą ir plėtrą; įmokų surinkimą; komercijos vystymą; mažmeninių paslaugų techninių galimybių tyrimą, diegimą ir teikimą pas galutinį paslaugų gavėją. Mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedas (tai yra papildomas proc. prie visų didmeninių paslaugų, būtinų mažmeninės paslaugos teikimui) nustatomas pagal ūkio subjekto Telia atitinkamai patirtas sąnaudas teikiant atitinkamą mažmeninę paslaugą (be didmeninių paslaugų sąnaudų dalies) pagal paskutinius ūkio subjekto Telia Tarnybai pateiktus metinės ataskaitos duomenis.			

Ūkio subjektas Telia, kiekvieną kartą keisdamas didmeninių paslaugų arba mažmeninės interneto prieigos paslaugos kainas (įskaitant laikinus kainų pakeitimus (nuolaidas)), privalo atlikti ir pateikti *ex ante* kainų spaudimo testą Tarnybai, apskaičiuotą vadovaujantis 68 lentelėje pateikta metodika ir įrodyti, kad didmeninių paslaugų kainos, su visomis papildomomis didmeninėmis paslaugomis ir priedais, reikalingais mažmeninei interneto prieigos paslaugai suteikti, nėra didesnės nei Telia teikiamų mažmeninių interneto prieigos paslaugų kainos, t. y. patikrinimo rezultatas turi atitikti sąlygą $12-(1+10+11)>0$. Toks patikrinimas turi būti taikomas ir visiems laikiniams mažmeniniams pasiūlymams.

Siekiant reguliavimo tikrumo, Tarnybos nuomone, reguliuojant didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugas ir jas lyginant su atitinkamomis mažmeninėmis paslaugomis, t. y. atliekant 68 lentelėje aprašytą procedūrą, yra reikalingas tiek didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugų, tiek mažmeninių paslaugų statistikos rinkimas. Nors nediskriminavimo įpareigojimas yra nustatomas ūkio subjektui Telia ir 68 lentelės rezultatus Telia pateiks Tarnybai tik pareikalavus, Tarnyba, tikrindama šiuos rezultatus, turėtų vertinti ne tik didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugų, tačiau ir atitinkamų mažmeninių paslaugų statistiką. Tarnybos nuomone, nediskriminavimo įpareigojimo keitimas ūkio subjektui Telia nustatant prievolę pateikti Tarnybai informaciją (statistiką) apie teikiamas didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugas ir mažmenines interneto prieigos paslaugas pagal ūkio subjekto Telia siūlomus mokėjimo planus (pajamos, sąnaudos, kiekiai ir pan.) būtų naudingas ir efektyvus Tarnybai atliekant nediskriminavimo įpareigojimo vykdymo priežiūrą. Didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugų ir mažmeninių interneto prieigos

paslaugų pagal planus vidinių transferų atskleidimas pagal Apskaitos atskyrimo taisyklių 1 priede numatytą formą ir ataskaitinio bei praėjusio laikotarpio mažmeninių interneto prieigos paslaugų pagal planus savikainos ataskaita pagal Sąnaudų apskaitos taisyklių 2 priede pateiktą formą įgalintų Tarnybą tiksliai įvertinti ūkio subjektui Telia nustatytą nediskriminavimo įpareigojimą.

Dėl aukščiau nurodytų priežasčių bei siekiant veiksmingos konkurencijos užtikrinimo, ūkio subjektui Telia yra pakeičiamas Įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje numatytas nediskriminavimo įpareigojimas, nustatytas 2016 m. kovo 1 d. įsakymo Nr. 1V-261 3.2 papunktyje, ir išdėstomas taip:

1) ūkio subjektas Telia privalo nediskriminuoti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) gavėjų, įskaitant analogiškų sąlygų analogiškais aplinkybėmis taikymą ir tos pačios kokybės bei tokiais pačiomis sąlygomis, kokias turi pats arba teikia savo padaliniais, dukterinėms įmonėms ar bet kuriems kitiems ūkio subjektams, paslaugų bei informacijos teikimą;

2) ūkio subjektas Telia, prieš patvirtindamas naujas ar keisdamas galiojančias didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) ir (ar) mažmeninių interneto prieigos paslaugų kainas, privalo atlikti žemiau esančioje lentelėje nurodytą *ex-ante* kainų spaudimo testą. Tarnybai pareikalavus, ūkio subjektas Telia privalo pateikti Tarnybai užpildytą žemiau esančią lentelę:

Lentelė. Mažmeninės interneto prieigos paslaugos ir didmeninių paslaugų kainų skirtumo palyginimas nediskriminavimo įpareigojimo aspektu.

Nr.	Ex ante kainų spaudimo testo dedamosios dalys	Greitaveika X Mb/s	Greitaveika Y Mb/s
Pagrindinės didmeninės centrinės prieigos paslaugos kaina (sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą)), Eur (be PVM)			
1.	A*		
Skaičiavimo prielaidos			
2.	Įsipareigojimo naudotis paslaugomis laikotarpis, mėn.		
3.	Planuojamų pajungti prieigų (galutinių paslaugų gavėjų) kiekis, vnt.		
4.	Vidutinis santykis tarp parduotos/realiai naudojamos spartos.		
5.	Tarptautinio interneto kaina už 1 Mb/s, Eur (be PVM).		
6.	Vietinio interneto kaina už 1 Mb/s, Eur (be PVM).		
7.	Tarptautinio ir vietinio interneto vidutinis santykis.		
8.	Skaidulos nuomos, skirtos sujungti teikėjo ir gavėjo tinklus, vidutinė rinkos kaina, Eur/km (be PVM).		
9.	Prisijungimo prie paslaugos A taškų kiekis (vnt.)		
Papildomos didmeninių paslaugų, būtinų mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, kainos (sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą))**, Eur (be PVM)			
10.	B		
	C		
	D		
	t.t.		
Kitos sąnaudos (įskaitant investicijų grąžą)			
11.	Galinės įrangos kaina (sąnaudos), Eur (be PVM).		
	Mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedas***, Eur (be PVM).		
1 + 10 + 11	Visų didmeninių paslaugų, būtinų mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, sąnaudos ir mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedo suma (operatoriaus savikaina), Eur (be PVM).		
12.	Ūkio subjekto Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos, teikiamos pagrindinės didmeninės paslaugos pagrindu, kaina, Eur (be PVM).		
12 - (1 + 10 + 11)	Skirtumas tarp Telia mažmeninės interneto prieigos paslaugos, teikiamos paslaugos A pagrindu, kainos ir visų didmeninių paslaugų, būtinų mažmeninei interneto prieigos paslaugai teikti, sąnaudų sumos (operatorių savikaina), Eur (be PVM).		

*Paslauga A gali būti didmeninės centrinės prieigos paslauga, teikiama ADSL technologija, arba didmeninės centrinės prieigos paslauga, teikiama FTTx technologija.

**Papildomos didmeninės paslaugos (B, C, D ir t.t.) (ir jų kainos) apima visas didmenines paslaugas, būtinas norint suteikti mažmeninę interneto prieigos paslaugą (ir jų kainas). Jos gali apimti šias paslaugas: prisijungimą prie tarptautinio interneto (poreikis pagal konkrečią greitaveiką) ir (arba) skaidulų nuomą, ir (arba) ryšių liniją (pagal prisijungimo prie paslaugos A taškų kiekį), ir (arba) RKKS, ir (arba) šviesolaidinės linijos nuomą sujungimui, ir (arba) paslaugų įrengimo mokesčius, ir (arba) paslaugų aktyvinimo mokesčius ir (arba),

techninių galimybių tyrimus ir (arba) kt. Skaičiuojant reikalingų papildomų didmeninių paslaugų kiekį, svarbu įvertinti ir galimą prisijungimą prie ūkio subjekto Telia tinklo 3-uose tinklų sujungimo taškuose.

***Mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedas susideda iš sąnaudų, kurios yra būtinos norint teikti mažmeninę paslaugą. Jos apima: mažmeninės paslaugos užsakymus ir pardavimus; klientų aptarnavimą; gedimų registravimą ir šalinimą; reklamą; darbą su klientais ir skolininkais; mažmeninių paslaugų modifikavimą, atjungimą ir plėtrą; įmokų surinkimą; komercijos vystymą; mažmeninių paslaugų techninių galimybių tyrimą, diegimą ir teikimą pas galutinį paslaugų gavėją. Mažmeninės interneto prieigos paslaugos teikimo priedas (tai yra papildomas proc. prie visų didmeninių paslaugų, būtinų mažmeninės paslaugos teikimui) nustatomas pagal ūkio subjekto Telia atitinkamai patirtas sąnaudas teikiant atitinkamą mažmeninę paslaugą (be didmeninių paslaugų sąnaudų dalies) pagal paskutinius ūkio subjekto Telia Tarnybai pateiktus metinės ataskaitos duomenis.

3) ūkio subjektas Telia privalo Tarnybai pateikti informaciją apie savo didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugas ir mažmeninės interneto prieigos paslaugas pagal siūlomus mokėjimo planus, užpildydamas Apskaitos atskyrimo taisyklių 1 priedo ir Sąnaudų apskaitos atskyrimo taisyklių 2 priedo formas.

Tolesnis nediskriminavimo įpareigojimo taikymas užtikrins, kad skirtingiems didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) gavėjams ūkio subjektas Telia taikys vienodas paslaugų teikimo sąlygas, o taip pat paslaugų teikimo sąlygos bus ne blogesnės nei ūkio subjektas Telia taiko sau. Šis įpareigojimas atitinka Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje nurodytus tikslus, nes ribojant ūkio subjekto Telia galimybes taikyti skirtingas didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) kainas bei kitas šių paslaugų (ir susijusių priemonių) teikimo sąlygas sau ir kitam operatoriui, t. y. kitų mažmeninių paslaugų teikėjų galimybės konkuruoti su ūkio subjektu Telia nebus ribojamos ūkio subjekto Telia galimais diskriminaciniais veiksmais, nustatant skirtingas didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) teikimo sąlygas skirtingiems paslaugų gavėjams (įskaitant ir save). Nediskriminavimo įpareigojimas atitinka Įstatymo 2 straipsnio 1 dalyje nurodytus elektroninių ryšių veiklos reguliavimo principus, nes, kaip nurodyta aukščiau, nediskriminavimo įpareigojimas užtikrins sąlygas vystytis konkurencijai, taip pat dėl tęsiamos reguliavimo bus užtikrintas teisinis tikrumas, ir apsaugoti didmeninės centrinės prieigos gavėjų ir šių gavėjų galutinių paslaugų gavėjų interesai.

4.2.2 skyriaus išvada: Apibendrinant aukščiau pateiktą informaciją, Tarnyba pakeičia ūkio subjektui Telia 2016 m. kovo 1 d. įsakymo Nr. 1V-261 3.2 papunktyje nustatytą nediskriminavimo įpareigojimą, nurodytą Įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje.

4.2.3. Skaidrumo įpareigojimas

Skaidrumo įpareigojimu siekiama reguliuojamą asmenį įpareigoti skelbti tam tikros apimties informaciją, kuri sudarytų sąlygas vystytis veiksmingai konkurencijai, sukurtų įrankius reguliuojamo asmens įpareigojimų priežiūrai; skatintų savireguliaciją.

Kaip nurodyta 4.2 ataskaitos skyriuje, ūkio subjektas Telia, neturi motyvų siūlyti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių), turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes nesuteikti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) arba nutraukti šių paslaugų (ir susijusių priemonių) teikimą, o taip pat turi motyvų ir, nesant reguliavimo, turi galimybes riboti informacijos teikimą apie didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones). Pastebėtina tai, kad į šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime apibrėžtos atitinkamos rinkos apimtį yra įtraukiamos tokios pačios technologijos, kokios buvo įtrauktos į 2016 m. rinkos tyrime apibrėžtos atitinkamos rinkos apimtį. Kaip nurodyta ataskaitoje, šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime nustatytos konkurencijos problemos iš esmės sutampa su 2016 m. rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis. Atsižvelgiant į tai, nėra tikslinga keisti Įstatymo 18 straipsnyje numatyto įpareigojimo suteikti prieigą, nustatyto 2016 m. kovo 1 d. įsakymo Nr. 1V-261 3.3 papunktyje.

Skaidrumo įpareigojimas užtikrins galimybę stebėti nediskriminavimo, kainų kontrolės bei prieigos suteikimo įpareigojimų laikymąsi. Taip pat skaidrumo įpareigojimas palengvins Atitinkamos rinkos 1 konkurencinei situacijai kenksmingo elgesio stebėjimą, bei kitiems mažmeninių paslaugų teikėjams padidins tikrumą, kad didmeninė centrinė prieiga (ir susijusios

priemonės) teikiama jų nediskriminuojant. Tokiu būdu bus užtikrinamos geresnės galimybės mažmeninių paslaugų teikėjams prognozuoti savo veiklą. Atsižvelgiant į tai, tikslinga ir toliau ūkio subjektui Telia taikyti šį įpareigojimą.

Įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes ūkio subjektas Telia turi motyvų ir, nesant reguliavimo, galimybes riboti informacijos teikimą apie didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones). Be to, skaidrumo įpareigojimas apima tik būtinos įsitikinti, kad nėra konkurenciją ribojančių veiksnių, informacijos pateikimą bei skelbimą.

Tarnyba, siekdama užtikrinti, kad didelę įtaką turintis ūkio subjektas Telia laikytųsi jam nustatyto skaidrumo įpareigojimo vadovausis Prieigos taisyklėse nustatytais reikalavimais ir atliks šių reikalavimų laikymosi stebėseną. Siekiant, kad didelę įtaką turintis ūkio subjektas Telia kuo skaidriau teiktų didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), Tarnyba nuolat vertins ūkio subjekto Telia skelbiamą standartinį pasiūlymą ir jame nurodytas sąlygas.

4.2.3 skyriaus išvada: Apibendrinant aukščiau pateiktą informaciją, Tarnyba palieka galioti ūkio subjektui Telia 2016 m. kovo 1 d. įsakymo Nr. 1V-261 3.3 papunktyje nustatytą skaidrumo įpareigojimą, nurodytą Įstatymo 18 straipsnyje.

4.2.4. Kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai

2016 m. kovo 1 d. įsakymo Nr. 1V-261 3.4 papunktyje yra nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai ūkio subjektui Telia, teikiant didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugas. Ūkio subjektas Telia, teikdamas didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), yra įpareigotas tvarkyti sąnaudų apskaitą Sąnaudų apskaitos taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Ūkio subjektas Telia, teikdamas didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), privalo teikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones) tokiomis kainomis, kurios būtų ne didesnės nei sąnaudos, apskaičiuotos Sąnaudų apskaitos taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis. Pagal Sąnaudų apskaitos taisykles ūkio subjektas Telia gali nustatyti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) kainas, orientuotas į sąnaudas, apskaičiuotas pagal FDC, taikant istorinių sąnaudų apskaitos principą (angl. *Historical Cost Accounting*, toliau – HCA). Ūkio subjektui Telia taip pat galioja sąlyga, jog ūkio subjektas Telia, teikdamas didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), objektyviai įvertinęs investicijų į vietinių šviesolaidinių linijų prieigos tinklo infrastruktūrą riziką ir pagrįstai nustatęs, kad ši rizika yra ženkliai didesnė nei rizika, patiriama investuojant į kitų linijų prieigos tinklų infrastruktūrą, privalo apskaičiuoti atskirą kapitalo kainos dydį naudojamam kapitalui, investuotam į vietinių šviesolaidinių linijų prieigos tinklo infrastruktūrą bei pateikti Tarnybai visus skaičiavimus bei paaiškinimus, pagrindžiančius atskirą kapitalo kainos (t. y. papildomos rizikos premijos) dydį. Iki Tarnyba įvertins šių skaičiavimų pagrįstumą, ūkio subjektas Telia privalo didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių), teikiamos vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis ir vietinėmis UTP ir STP linijomis, savikainą nustatyti taikydamas tokį patį kapitalo kainos dydį kaip taiko didmeninei centrinei prieigai, teikiamai vietinėmis metalinėmis vytos poros linijomis. Be to, ūkio subjektas Telia, teikdamas didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), privalo netaikyti užmokesčių už paslaugas ir (ar) priemones, nebūtinai suteikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones).

Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacija nustatant Didmeninės centrinės prieigos rinkos paslaugų kainas šalims narėms rekomenduoja taikyti išplėstinę ilgojo laikotarpio papildomųjų sąnaudų kylamojo apskaičiavimo metodiką BU LRIC+ (angl. *Bottom-Up Long Run Incremental Costs Plus*, toliau – BU-LRIC+). Kaip nurodyta Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijoje, šalys narės turi taikyti tokią sąnaudų apskaičiavimo metodiką, kuri turėtų būti grindžiama moderniu našiu tinklu, joje turėtų būti atsižvelgiama į poreikį užtikrinti stabilias ir nuspėjamas prieigos prie metalinės vytos poros linijų tinklų kainas, kad būtų galima išvengti didelių kainų svyravimų ir užtikrinti aiškią sistemą investicijoms, ją taikant turėtų būti įmanoma nustatyti sąnaudomis grindžiamų prieigos prie metalinės vytos poros linijų tinklų kainas,

kuriomis remiamasi nustatant NKP tinklais teikiamų paslaugų kainas, ir joje turėtų būti tinkamai ir nuosekliai atsižvelgiama į kiekio mažėjimą pereinant nuo metalinės vytos poros linijų tinklų prie NKP prieigos tinklų, t. y. išvengta dirbtinio prieigos prie metalinės vytos poros linijų tinklų kainų didinimo, kuris, priešingu atveju, pasireikštų vartotojams pereinant prie didelę įtaką turinčio operatoriaus NKP tinklo.

Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacija taip pat numato, jog šalys narės neturėtų nustatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimų NKP paslaugoms, jei šios didelę įtaką rinkoje turinčiam operatoriui nustato su pasyviaisiais ir aktyviaisiais NKP didmeniniais produktais susijusius nediskriminavimo įpareigojimus pagal Prieigos direktyvos 10 straipsnį, kurie yra suderinami su: 1) indėlio lygiavertiškumo principu (*angl. Equivalence of Inputs, EoI*) pagal Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijos 51 punkte nustatytą procedūrą; 2) techninio atkartojamumo įpareigojimais, numatytais Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijos 11–18 punktuose; 3) Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijos 56 punkte numatytais ekonominio atkartojamumo testo įpareigojimais.

2016 m. rinkos tyrimo metu buvo nustatyta, kad sąnaudų apskaitos ir kainų kontrolės įpareigojimais nustatytas FDC modelis su istorinių sąnaudų apskaitos principu (HCA) turi daugiau privalumų, lyginant su Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijoje nurodytu (rekomenduojamu) BU-LRIC+ modeliu ilgalaikio turto sąnaudas skaičiuojant einamąja verte (CCA). Konkrečiai vertinant Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijoje apibrėžtą sprendimą „statyk arba pirk“ (*angl. build or buy*) didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) atveju, FDC HCA modelis yra pranašesnis. Tarnyba, siekdama įvertinti, ar, atsižvelgiant į Lietuvoje taikomą reguliavimo praktiką, yra poreikis Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijos nuostatas taikyti ūkio subjekto Telia atžvilgiu, 2014 m. atliko ūkio subjekto Telia valdomų inžinerinių statinių turto vertinimą. Buvo perskaiciuota Telia valdomo inžinerinių statinių ir su jais susijusio turto, kuris gali būti panaudojamas NKP tinklui statyti, vertė, t. y. šio turto vertė buvo perskaiciuota pritaikius indeksavimo metodą, nurodytą Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijos 34 punkte. Skaičiavimuose naudotas ūkio subjekto Telia turtas būtų naudojamas didmeninei centrinei prieigai (ir susijusioms priemonėms) teikti. Atlikus skaičiavimus buvo nustatyta, kad didžioji dalis ūkio subjekto Telia valdomų inžinerinių statinių ir su jais susijusio turto buvo įsigyti ir įtraukti į apskaitą jau pakankamai seniai, todėl inžinerinių statinių vertinimas einamąja verte neatspindėtų tikrų ūkio subjekto Telia investicijoms į šį tinklą patirtų išlaidų. Neteisingas tikrųjų ūkio subjekto Telia investicijoms į šį tinklą patirtų išlaidų apskaičiavimas leistų ūkio subjektui Telia teikiant paslaugas gauti perteklines pajamas, t. y. reali investicijų suma į infrastruktūrą būtų gerokai mažesnė nei indeksavimo metodu perskaiciuoto turto vertė. Tarnybos turimais duomenimis, reikšmingą didmeninės centrinės prieigos paslaugų teikimui patiriamų sąnaudų dalį (apie 15–30 proc.) sudaro ilgalaikio turto nusidėvėjimo sąnaudos, todėl tikėtina, kad modeliuojant tinklą pagal BU-LRIC+ modelį ir turtą vertinant šiandienine įsigijimo verte, didmeninės centrinės prieigos paslaugų sąnaudos reikšmingai išaugtų. O tai neigiamai atspindėtų didmeninės centrinės prieigos paklausai. Tarnybos nuomone, gauti modelio rezultatai prieštarautų Pagrindų direktyvos 8 straipsnyje numatytiems tikslams, kuriuos privalo užtikrinti Tarnyba. Kyla didelė rizika, kad padidėjus kapitalo grąžos, infrastruktūros nusidėvėjimo ir su jos eksploatavimu susijusioms sąnaudoms didmeninė centrinė prieiga pabrangs. Be to, pakeitus dabartinį sąnaudų apskaitos metodą į BU-LRIC+, atsirastų rizika, kad pabrangus didmeninės centrinės prieigos rinkos paslaugoms, didės visų alternatyvių operatorių, kurie naudoja ūkio subjekto Telia didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugas savo mažmeninėms paslaugoms teikti, teikiamų mažmeninių paslaugų kainos, o ūkio subjekto Telia mažmeninės paslaugų kainos neaugtų taip ženkliai, kaip kitų operatorių, kurie mažmenines paslaugas teikia per ūkio subjekto Telia tinklą. Tokiu atveju bus ribojama konkurencija rinkoje, o taip pat bus sąlygos kainų spaudimui (*angl. price squeeze*) atsirasti (ūkio subjektas Telia teiks didmenines paslaugas brangiau, nei rinkoje bus teikiamos atitinkamos ūkio subjekto Telia mažmeninės paslaugos).

2016 m. rinkos tyrime nustatytas sąnaudų apskaitos ir kainų kontrolės įpareigojimas (kainos, orientuotos į sąnaudas, bei FDC metodika) ūkio subjektui Telia leidžia pasidengti faktiškai patiriamas sąnaudas, gauti protingumo kriterijų atitinkančią investicijų grąžą, o taip pat kompensuoti pagrįstą riziką dėl investicijų į NKP tinklus. Pagal Tarnybos direktoriaus 2016 m. kovo 1 d. įsakymo Nr. 1V-261 3.4.3 papunktį, ūkio subjektas Telia, objektyviai įvertinęs investicijų į vietinių šviesolaidinių linijų prieigos tinklo infrastruktūrą riziką ir pagrįstai nustatęs, jog ši rizika yra ženkliai didesnė nei rizika, patiriama investuojant į kitų vietinių linijų prieigos tinklų infrastruktūrą, privalo apskaičiuoti atskirą kapitalo kainos dydį naudojamam kapitalui, investuotam į vietinių šviesolaidinių linijų prieigos tinklo infrastruktūrą, bei pateikti Tarnybai visus skaičiavimus ir paaiškinimus, pagrindžiančius atskirą kapitalo kainos (t. y. papildomos rizikos premijos) dydį. Taip ūkio subjektas Telia turi galimybę gauti didesnę, tačiau pagrįstą, investicijų grąžą investicijų į NKP tinklus atsipirkimui, tačiau iki šiol ūkio subjektas Telia dėl didesnės investicijų grąžos taikymo nesikreipė į Tarnybą.

Siekiant įsigilinti į BU-LRIC+ modelio sukūrimui reikalingus finansinius bei žmogiškuosius resursus, ir vertinant su Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijoje nurodyta siektina potencialia reguliavimo nauda, Tarnyba 2017 m. atliko potencialių konsultantų apklausą dėl BU-LRIC+ modelio kūrimo darbų, t. y. kiek laiko reiktų atlikti darbus bei kiek kainuotų modelis. Tarnyba pateikė informaciją, pagal kurią būtų kuriamas BU-LRIC+ modelis, t. y. hipotetinio operatoriaus našaus NKP tinklo sąnaudos, skaičiuojamos einamąja verte, ir apklausė 5 konsultantų įmones (*TERA Consultants, Analysis Mason, Axon Partners, Ernst and Young Baltic, Deloitte Lietuva*). Mažiausia konsultantų 2017 m. pasiūlyta BU-LRIC+ modelio sukūrimo kaina pagal Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijos gaires buvo 150 tūkst. Eur (*Ernst and Young Baltic*), o didžiausia siekė 480 tūkst. Eur (*Analysis Mason*), vidutinė kaina sudarė 300 tūkst. Eur, o darbų trukmė turėjo trukti apie 9-12 mėn. Tarnyba pastebi, kad atliekant BU-LRIC+ modelio kūrimo darbus, reikalingi ne tik pasamdyti konsultantai, tačiau ir Tarnybos darbuotojai, kurie konkretizuotų užduotis, prižiūrėtų kaip vykdomi darbai ir galimai dirbtų kartu su konsultantais, kad būtų užtikrinamas rezultatų aktualumas. Tarnyba mano, kad potencialūs kaštai BU-LRIC+ modelio kūrimui, t. y. suma, reikalinga sukurti BU-LRIC+ modelį bei reikalingas Tarnybos žmogiškųjų išteklių (darbuotojų dirbančių konkrečiai prie šio projekto) skaičius, viršys Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacija siekiamą sukurti naudą ir gali daryti neigiamą poveikį infrastruktūra paremtos konkurencijos vystymuisi Lietuvoje.

BU-LRIC+ modelio kūrimas, siekiant įgyvendinti Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijos tikslus, neatsižvelgiant į faktinę situaciją Lietuvoje, t. y. konkurencija paremta infrastruktūra, galimai duos tik neigiamus rezultatus, mažmeninių paslaugų kainų augimą vartotojams, kas stabdytų rinkos plėtrą ir Europos Komisijos 2010 m. rugpjūčio 26 d. komunikato Europos Parlamentui, Tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui „Europos skaitmeninė darbotvarkė“ (KOM (2010) 245 galutinis/2) (toliau – ESD) įgyvendinimą (iki 2020 m. visuose namų ūkiuose numatyta galimybė pasiekti iki 30 Mb/s greitaveiką, o 50 proc. namų ūkių turėtų galimybę naudotis 100 Mb/s greitaveika).

Kaip šiuo metu taikomo FDC HCA modelio privalumą galima pateikti tai, kad FDC HCA modeliu reguliuojamos didmeninės centrinės prieigos metalinėmis vytos poros linijomis ADSL technologija kainos buvo stabilios (žr. 69 lentelę) – 2015-2017 m. laikotarpiu kainos fiziniams asmenims išliko stabilios (5,5 Eur/mėn.). 2016 m. keitėsi greitaveikų pasirinkimo galimybės, ir liko vienintelė galimybė, t. y. iki techninių galimybių ribos (TG riba), tačiau vertinant galimybes rinktis greitaveikas ir mažiausias greitaveikų kainas, matyti, kad 2015 m. ir 2017 m. kaina išliko stabili. Vertinant tas pačias greitaveikas, t. y. iki TG ribos, didmeninės centrinės prieigos metalinėmis vytos poros linijomis ADSL technologija kaina fiziniams asmenims mažėjo nuo 11,58 Eur 2015 m. iki 5,50 Eur 2017 m. Šios aplinkybės yra pakankamas pagrindas skatinti tolesnes investicijas į NKP prieigos tinklų steigimą ir plėtrą, siekiant skatinti tiek alternatyvių operatorių, tiek ūkio subjekto Telia investicijas į NKP tinklus ir galimybes konkuruoti.

69 lentelė. Ūkio subjekto Telia didmeninės centrinės prieigos, teikiamos metalinėmis vytos poros linijomis ADSL technologija ir šviesolaidinėmis linijomis FTTx technologija, kainos (Eur be PVM) 2015-2017 m.

Didmeninė centrinė prieiga metalinėmis vytos poros linijomis ADSL technologija								
Laikotarpis	Fiziniai asmenys				Juridiniai asmenys			
	Greitaveika/kaina Eur (be PVM)/mėn.							
2015-2016 m.	4 Mb/s	8 Mb/s	10 Mb/s	TG riba	4 Mb/s	8 Mb/s	10 Mb/s	12 Mb/s
	5,50 €	6,37 €	7,82 €	11,58 €	19,11 €	28,96 €	38,81 €	48,08 €
2016-2017 m.	TG riba				4 Mb/s	8 Mb/s	12 Mb/s	
	7,20 €				10,00 €	20,00 €	30,00 €	
2017 m.	TG riba				TG riba			
	5,50 €				15,00 €			
Didmeninė centrinė prieiga šviesolaidinėmis linijomis FTTx technologija								
Laikotarpis	Fiziniai asmenys				Juridiniai asmenys			
	Greitaveika/kaina Eur (be PVM)/mėn.							
2015-2016 m.		100 Mb/s	500 Mb/s	40 Mb/s	60 Mb/s	80 Mb/s	100 Mb/s	
	daugiabučio vartotojams	6,95 €	11,01 €	20,27 €	34,75 €	56,77 €	62,56 €	
	individualių namų vartotojams	11,01 €	12,16 €					
2016-2017 m.	100 Mb/s	300 Mb/s	1000 Mb/s	40 Mb/s	100 Mb/s	300 Mb/s	1000 Mb/s	
	5,00 €	7,00 €	9,00 €	15,00 €	35,00 €	52,00 €	65,00 €	
2017 m.	100 Mb/s	300 Mb/s	1000 Mb/s	60 Mb/s	100 Mb/s	300 Mb/s	1000 Mb/s	
	5,00 €	7,00 €	9,00 €	15,00 €	30,00 €	45,00 €	50,00 €	

Remiantis Tarnybos duomenimis (žr. 70 lentelę), tiriamojo laikotarpio pabaigoje ūkio subjektas Telia vidutiniškai suteikė 1 275 didmenines centrines prieigas vietinėmis metalinėmis vytos poros linijomis ir 593 didmenines centrines prieigas vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis. Iš šių duomenų bei iš duomenų, pateiktų 70 lentelėje, galima teigti, kad nepaisant kainų stabilumo ar mažėjimo, ūkio subjekto Telia teikiamos didmeninės centrinės prieigos vietinėmis metalinėmis vytos poros linijomis paklausa palaipsniui mažėja, o didmeninės centrinės prieigos vietinėmis šviesolaidinėmis linijomis – didėja. Papildomas FDC HCA metodo privalumas yra tai, kad palikus galioti tą patį kainų kontrolės metodą, būtų išlaikomas reguliavimo stabilumas, nuspėjamumas ir suderinamumas tarp didmeninės centrinės prieigos ir didmeninės vietinės prieigos reguliavimo.

70 lentelė. Didmeninės centrinės prieigos paslaugų vidutiniai kiekiai 2015-2017m.

Vidutiniai paslaugos kiekiai	Metai		
	2015	2016	2017
Didmeninė centrinė prieiga, teikiama metalinėmis vytos poros linijomis, vnt.	1 457,75	1 397,17	1 274,67
Didmeninė centrinė prieiga, teikiama šviesolaidinėmis linijomis, vnt.	89,75	237,17	592,75
Iš viso:	1 547,50	1 634,33	1 867,42

Vertinant didmeninės centrinės prieigos paslaugų kainų stabilumą ir nuspėjamumą prieigos gavėjų atžvilgiu yra labai svarbu akcentuoti, kad tiek alternatyvūs operatoriai, tiek ūkio subjektas Telia turi galimybes konkuruoti ir investuoja į NKP tinklus bei juos plėtoja savo mažmeninėms paslaugoms teikti, todėl Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijoje išreikštas siekis, kad alternatyvūs operatoriai nesinaudotų per daug pigia paslauga, taip stabdydami investicijas ir plėtrą į NKP tinklus, Lietuvos atveju neveikia – alternatyvių operatorių bei ūkio subjekto Telia investicijų į NKP tinklų statybą per 2015-2017 m. dydžiai, pateikiami 71 lentelėje, rodo, kad ne tik ūkio subjektas Telia, bet ir alternatyvūs operatoriai minėtu laikotarpiu investavo į NKP tinklų statybą.

71 lentelė. Operatorių investicijos į NKP tinklų infrastruktūrą 2015-2017 m.

Investicijos	Metai		
	2015	2016	2017
Alternatyvių operatorių investicijos į NKP tinklų infrastruktūrą (mln. Eur)	16,55	11,3	14,33
Telia investicijos į NKP tinklų infrastruktūrą (mln. Eur)	23,74	26,58	34,98
Iš viso (mln. Eur):	40,29	37,88	49,31

Kaip jau minėta, Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijoje rekomenduojamas sąnaudų apskaitos modelis yra BU-LRIC+, tačiau Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijos 40 punktas suteikia laisvę nacionalinėms reguliavimo institucijoms taikyti iki šiol galiojusias alternatyvias metodikas, jei jos atitinka visus šiuos reikalavimus:

1) *NRI naudojama metodika pirmiausiai turėtų būti grindžiama moderniu našiu tinklu; ji turėtų užtikrinti stabilias ir nuspėjamas prieigos prie vietinės metalinės vytos poros linijos kainas; ją taikant turėtų būti įmanoma nustatyti sąnaudomis grindžiamų prieigos prie vietinės metalinės vytos poros linijos kainas; turėtų būti išvengiama dirbtinio prieigos prie vietinės metalinės vytos poros linijos paslaugų kainų didinimo.*

Tarnybos nuomone, didelę įtaką Atitinkamoje rinkoje 1 turinčio ūkio subjekto Telia tinklas jau dabar yra modernus ir našus, kad užtikrintų Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijos tikslus. Visas ūkio subjekto Telia turtas yra panaudotas efektyviai, t. y. nėra inžinerinių statinių, kurie būtų nepanaudoti. Didelė dalis ūkio subjekto Telia tinklo jau dabar yra NKP tinklas, nepaisant to, ūkio subjektas Telia į savo NKP tinklą kasmet investuoja vidutiniškai po 42,49 mln. Eur. Ūkio subjekto Telia tinklas laikytinas moderniu atsižvelgiant į tai, kad ūkio subjektas Telia mažmenines paslaugas siūlo visoje Lietuvoje, ir ūkio subjekto Telia siūlomos greitaveikos prasideda nuo 100 Mb/s (NKP tinklu). 2017 m. ūkio subjektas Telia pristatė naują didmeninės centrinės prieigos paslaugą – S-VDSL technologija teikiamą didmeninę centrinę prieigą, kurios greitaveika gali siekti net iki 250 Mb/s. ESD yra numačiusi tikslą, kad iki 2020 m. visuose namų ūkiuose būtų galimybė pasiekti iki 30 Mb/s greitaveiką, iki 50 proc. namų ūkių turėtų galimybę naudotis 100 Mb/s greitaveika. Ūkio subjektas Telia tiriamuoju laikotarpiu didino greitaveikų spartas ir siūlė technologijas, kuriomis yra pasiekiami ESD numatyti tikslai, todėl darytina išvada, kad ūkio subjekto Telia tinklas yra našus, efektyvus ir modernus.

Dabartinė naudojama metodika (FDC) suteikia galimybę didelę įtaką turinčiam ūkio subjektui pasidengti faktiškai patirtas sąnaudas, nes didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugų kainos yra grindžiamos sąnaudomis. FDC metodika taip pat užtikrina didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugų kainų stabilumą. Tarnybos nuomone, būtent Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijoje nurodyto metodo BU-LRIC+ pritaikymas Lietuvoje sukeltų didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugų kainų didėjimą, o taip pat BU-LRIC+ metodo įdiegimas Lietuvoje nebūtų naudingas ir pagrįstas naudos bei kaštų aspektu, todėl esama alternatyvi metodika labiau atitinka Lietuvoje esančią rinkos situaciją, atsižvelgiant į technologijų raidą.

2) *NRI naudojamos metodikos pagrindinis principas turėtų būti sąnaudų padengimas, t. y., kad operatoriai galėtų padengti efektyviai patirtas sąnaudas ir gautų atitinkamą investuoto kapitalo grąžą.*

Tarnybos nuomone, dabartinė naudojama alternatyvi metodika FDC atitinka šį kriterijų, nes didelę įtaką turintis ūkio subjektas Telia didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugas teikia remiantis nustatyto įpareigojimu, kad kainos negali būti didesnės nei patirtos sąnaudos, įskaitant investicijų grąžą, t. y. ūkio subjektas Telia visas patirtas sąnaudas pasidengia parduodamas paslaugas. Taip pat ūkio subjektas Telia nesikreipė į Tarnybą dėl didesnio investicijų grąžos dydžio skaičiavimo, iš ko darytina išvada, kad ūkio subjekto Telia pagal FDC metodiką skaičiuojama investicijų grąža yra pakankama ūkio subjekto Telia investicijoms į NKP tinklą padengti.

3) *Naudojama metodika duotų tinkamą „statyk arba pirk“ signalą, kuris užtikrintų tinkamą pusiausvyrą tarp galimybės efektyviai patekti į rinką ir pakankamų paskatų investuoti ir diegti NKP tinklus, t. y. teikti spartesnio ir geresnės kokybės plačiajuosčio ryšio paslaugas.*

Tarnybos nuomone, dabartinė naudojama alternatyvi FDC metodika atitinka šį kriterijų – metodika yra taikoma ilgą laiką, ir statistika rodo, kad rinką (alternatyvūs operatoriai) signalą „pirk arba statykis“ supranta teisingai, t. y. ten, kur yra galimybė pasinaudoti Telia didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugomis, alternatyvūs operatoriai jomis naudojami (sprendimas pirkti), ten, kur operatoriai mato galimybę turėti savo NKP tinklus, juos tiesiai (sprendimas statyti).

4) *Naudojama sąnaudų apskaičiavimo metodika turėtų užtikrinti skaidrumą ir nuoseklumą visoje Europos Sąjungoje, o taip pat turėtų būti atsižvelgta į konkrečias nacionalines aplinkybes.*

Tarnybos nuomone, dabartinė naudojama FDC metodika yra skaidri – Tarnyba kasmet inicijuoja nepriklausomą auditą, kuris patikrina, ar ūkio subjekto Telia naudojama metodika atitinka teisės aktus. Audito išvadą Tarnyba skelbia viešai, o taip pat pats ūkio subjektas Telia skelbia informaciją apie didmeninių verslo vienetų sąnaudas bei pačią metodiką. Naudojamos metodikos principai nesikeičia, nepriklausomas auditas nėra pateikęs nuomonės dėl naudojamos metodikos nenuoseklumo ar netinkamumo, todėl manytina, kad alternatyvi metodika FDC atitinka šio punkto reikalavimus.

5) *Jei NKP tinklas nemodeliuojamas, metodikoje turėtų būti numatytas laipsniškas perėjimas nuo metalinės vytos poros linijų prieigos tinklo iki NKP tinklo.*

Tarnybos nuomone, Didmeninės centrinės prieigos rinkoje toks perėjimas jau vyksta. Ataskaitos 4 paveiksle pateikta statistika rodo, kad NKP tinklų naudojimas sparčiausiai kinta (didėja) mažmeninėje rinkoje, ir prognozuojant ateities augimą, manytina, kad varinės prieigos tinklo naudojimas ir toliau mažės. Akcentuotina ir tai, investicijos skiriamos daugiausiai NKP tinklo statybai, tai patvirtina ir ataskaitos 70 lentelėje pateikta informacija.

6) *Metodikoje turėtų būti taikomas turto vertinimo metodas, pagal kurį atsižvelgiama, kad tam tikras inžinerinių statinių infrastruktūros turtas (RKKS) nebus kuriamas pakartotinai.*

Tarnybos nuomone, FDC metodikoje naudojamas turto vertinimo metodas geriausiai atspindi esančią situaciją Lietuvoje. Šiame ataskaitos skyriuje pateikta informacija apie Tarnybos 2014 m. atliktą ūkio subjekto Telia valdomo inžinerinių statinių ir su jais susijusio turto perskaičiavimą, kurio metu buvo paaiškėjo, kad ūkio subjektas Telia, indeksavus turtą pagal Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijos nuostatas, padidins sąnaudas ir gaus perteklines pajamas. Dabartinė metodika siunčia teisingą signalą alternatyviems operatoriams spręsti apie tinklo statybas, ar tinklo nuomą iš ūkio subjekto Telia. Todėl manytina, kad FDC metodika yra tinkama, kad būtų tinkamai apskaitytos inžinerinių statinių infrastruktūros (RKKS) sąnaudos ir užtikrinta, kad rinkai būtų siunčiamas teisingas signalas „pirkti ar statyti“.

7) *Metodikos taikymas turėtų būti pagrįstas prieigos prie vietinės metalinės vytos poros linijos kainų prognozėmis, kuriose matytųsi, kad ilguoju laikotarpiu kainos bus stabilios.*

Tarnybos nuomone, didmeninės centrinės prieigos paslaugų kainų pokyčio informacija ataskaitos 69 lentelėje (vertinant pasirinkimo galimybes ir mažiausią kainą) atspindi kainų dabartinį ir prognozuojamą stabilumą. Svarbu akcentuoti, kad ūkio subjekto Telia didmeninės centrinės prieigos paslaugų kainos išlieka stabilios ir yra ne didesnės nei patirtos sąnaudos. Ūkio subjektas Telia nekeičia didmeninės centrinės prieigos paslaugų kainų (net ir esant didesnėms sąnaudoms), nes Tarnyba, kartu su kainų kontrolės įpareigojimu papildomai taiko ir nediskriminavimo bei apskaitos atskyrimo įpareigojimus, kurie tuo pačiu užtikrina ir kainų stabilumą.

8) *Siekiant užtikrinti aukščiau išvardintus punktus, metodika (jei neužtikrina šių punktų) turėtų reikalauti minimalių pakeitimų.*

Tarnybos nuomone, Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijoje numatyta alternatyvi FDC metodika nereikalaus papildomų pakeitimų, todėl bus įgyvendintas ir šio punkto kriterijus.

Atsižvelgiant į visus aukščiau išdėstytus argumentus, Tarnyba mano, kad dabartinė naudojama metodika, t. y. FDC metodika, atitinka visus Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacijos 40 punkto kriterijus ir atitinka specifinį nagrinėjamą atvejį bei šiuo metu yra labiau tinkama nei rekomenduojama BU-LRIC+ metodika.

Šiame ataskaitos skyriuje pateikta informacija apie operatorių planus toliau plėtoti NKP tinklus, bei galimas reguliavimo pasekmes, kainas nustatant remiantis BU-LRIC+ sąnaudomis, rodo, kad BU-LRIC+ modelio sukūrimui reikalingos finansinės ir žmogiškojo kapitalo išlaidos viršys Nediskriminavimo ir sąnaudų apskaitos rekomendacija siekiamą sukurti naudą ir gali daryti neigiamą poveikį infrastruktūra paremtos konkurencijos vystymuisi Lietuvoje.

Atsižvelgiant į išdėstytą, Tarnyba laiko, kad kainų kontrolės metodas kainas grįsti sąnaudomis, apskaičiuotomis pagal Sąnaudų apskaitos taisyklių reikalavimus, taikant FDC HCA sąnaudų apskaitos principą, šiuo metu geriausiai sprendžia šioje ataskaitoje nustatytas konkurencijos problemas ir sukuria reguliavimo stabilumą, bei yra tinkamas, proporcingas ir pateisinamas Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje nurodytais principais kainų reguliavimo įrankis, kuris užtikrina alternatyvių operatorių investicijas į NKP tinklus ir galimybę konkuruoti su ūkio subjekto Telia, o taip pat ir ūkio subjekto Telia investicijas į NKP tinklus. Be to, toks kainų reguliavimo įrankis užtikrins, kad ūkio subjektas Telia netaikytų per aukštų didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) kainų.

Kaip nurodyta aukščiau, šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime nustatytos konkurencijos problemos iš esmės sutampa su 2016 m. rinkos tyrimo metu nustatytomis problemomis, tačiau pastebėtina (žr. 69 lentelę), kad ūkio subjektas Telia alternatyviems operatoriams taiko skirtingas didmeninės centrinės prieigos kainas, priklausomai nuo to, kas yra mažmeninių paslaugų galutinis paslaugų gavėjas (fizinis asmuo ar juridinis asmuo).

Tarnybos manymu, toks ūkio subjekto Telia siūlomas didmeninės centrinės prieigos paslaugų skirtingos kainodaros taikymas skiriasi tik didmeninių centrinės prieigos paslaugų techniniu aptarnavimu (kokybiniais parametrais), t. y. juridiniams asmenims yra užtikrinamas didesnis procentas didmeninių centrinės prieigos paslaugų nepertraukiamo teikimo, trumpesnė gedimų šalinimo trukmė, greitesnis reagavimas gedimų atveju, individualus juridinių asmenų aptarnavimas, IP adresų techniniai skirtumai (statinis arba dinaminis) ir pan. Techninės didmeninės centrinės prieigos paslaugų charakteristikos yra tos pačios, todėl manytina, kad ūkio subjekto Telia siūlomos didmeninės centrinės prieigos paslaugų sąlygos, tarp jų ir kainos, turėtų būti vienodos, neskirstant pagal galutinius vartotojus (fizinius ar juridinius asmenis), t. y. ūkio subjekto Telia kainodara neturėtų būti skirtinga pagal galutinius paslaugų vartotojus (fizinį ar juridinį asmenį).

Siekiant užtikrinti tam tikrų juridinių asmenų poreikius, ūkio subjekto Telia skirtingos didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugų kainų opcijos galėtų būti esant papildomoms geresnės kokybės sąlygoms (pavyzdžiui, greitesniam reagavimui, greitesniam gedimų šalinimui, IP adresų skirtumams ir pan.) ir galėtų būti taikomos tik esant konkrečiam alternatyvaus operatoriaus pageidavimui. Tokiu atveju nebūtų ribojama teisė alternatyviam operatoriui rinktis, kokiomis sąlygomis jis nori gauti didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) paslaugas. Alternatyvus operatorius galėtų pats rinktis, ar pirkti pigesnes, tačiau prastesnės kokybės paslaugas (dėl aptarnavimo sąlygų), ar pirkti brangesnes, tačiau geresnės kokybės paslaugas, atsižvelgdamas į savo mažmeninių klientų poreikius.

Dėl aukščiau nurodytų priežasčių bei siekiant veiksmingos konkurencijos užtikrinimo, ūkio subjektui Telia yra pakeičiami Įstatymo 23 straipsnyje numatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai, nustatyti 2016 m. kovo 1 d. įsakymo Nr. 1V-261 3.4 papunktyje, ir išdėstomi taip:

1) ūkio subjektas Telia, teikdamas didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), privalo tvarkyti sąnaudų apskaitą Sąnaudų apskaitos taisyklėse nustatyta tvarka ir sąlygomis;

2) ūkio subjektas Telia, teikdamas didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), privalo teikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones) tokiomis kainomis, kurios būtų ne didesnės nei sąnaudos, apskaičiuotos Sąnaudų apskaitos taisyklių nustatyta tvarka ir sąlygomis;

3) ūkio subjektas Telia, teikdamas didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones), privalo netaikyti užmokesčių už paslaugas ir (ar) priemones, nebūtinai suteikti didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones);

4) ūkio subjektas Telia privalo netaikyti skirtingų didmeninės centrinės prieigos (ir susijusių priemonių) kainų priklausomai nuo galutinių paslaugų gavėjų, kuriems prieigos gavėjas teiks mažmenines paslaugas naudodamas ūkio subjekto Telia suteiktą prieigą, formos (fiziniai ar juridiniai asmenys).

4.2.4 skyriaus išvada: Apibendrinant aukščiau pateiktą informaciją, Tarnyba pakeičia ūkio subjektui Telia 2016 m. kovo 1 d. įsakymo Nr. 1V-261 3.4 papunktyje nustatytus kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimus, nurodytus Įstatymo 23 straipsnyje.

4.2.5. Apskaitos atskyrimo įpareigojimas

Kaip nurodyta ataskaitos 4.2 skyriuje, šiame Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrime nustatytos konkurencijos problemos iš esmės sutampa su 2016 m. rinkos tyrimo metu nustatytais problemomis, todėl siekiant spręsti šio Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu nustatytas konkurencijos problemas, ūkio subjektui Telia nėra tikslinga keisti Įstatymo 20 straipsnyje numatyto apskaitos atskyrimo įpareigojimo, nustatyto 2016 m. kovo 1 d. įsakymo Nr. 1V-261 3.5 papunktyje, t. y. tikslinga palikti galioti šį 2016 m. rinkos tyrime nustatytą įpareigojimą.

Apskaitos atskyrimo įpareigojimas papildys nediskriminavimo bei kainų kontrolės ir skaidrumo įpareigojimus bei atskleis finansinę informaciją apie vidiniams ūkio subjekto Telia padaliniais ir išoriniams mažmeninių paslaugų teikėjams teikiamų paslaugų sąnaudas, pajamas, kainodarą. NKP rekomendacijos I priedo 1 skyriuje rekomenduojama taikyti apskaitos atskyrimo įpareigojimą, kuriuo priežiūros institucijos galės stebėti, ar didelę įtaką atitinkamoje rinkoje turintys ūkio subjektai nediskriminuoja kainomis, paslaugas teikiant sau ir kitiems paslaugų pirkėjams. Taigi, apskaitos atskyrimo įpareigojimas leis Tarnybai įvertinti su didmenine centrine prieiga (ir susijusiomis priemonėmis) susijusias sąnaudas ir pajamas, bei stebėti, ar ūkio subjektas Telia kitiems ūkio subjektams suteikia didmeninę centrinę prieigą (ir susijusias priemones) tokiomis pačiomis sąlygomis ir kainomis kaip suteikia sau.

Apskaitos atskyrimo įpareigojimas yra proporcingas ir pateisinamas elektroninių ryšių veiklos reguliavimo tikslais ir principais, nurodytais Įstatymo 1 straipsnio 5 dalyje ir 2 straipsnio 1 dalyje, nes šiuo įpareigojimu užtikrinamas ūkio subjektui Telia nustatytų skaidrumo ir nediskriminavimo įpareigojimų vykdymas ir sudaromos sąlygos spręsti Atitinkamoje rinkoje 1 nustatytas konkurencijos problemas. Ūkio subjektas Telia jau turi įdiegęs apskaitos atskyrimo sistemą pagal Tarnybos nustatytus reikalavimus, todėl šio Didmeninės centrinės prieigos rinkos tyrimo metu nustatomo apskaitos atskyrimo įpareigojimo įgyvendinimas papildomos naštos nesudarys.

4.2.5 skyriaus išvada: Apibendrinant anksčiau pateiktą informaciją, Tarnyba palieka galioti ūkio subjektui Telia 2016 m. kovo 1 d. įsakymo Nr. 1V-261 3.5 papunktyje nustatytą apskaitos atskyrimo įpareigojimą, nurodytą Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje.

4 skyriaus išvados:

Ūkio subjektui Telia yra pakeičiami 2016 m. kovo 1 d. įsakymo Nr. 1V-261 3.1, 3.2 ir 3.4 papunkčiuose nustatyti įpareigojimai:

1. Įstatymo 21 straipsnio 1 dalyje numatytas įpareigojimas suteikti prieigą;
2. Įstatymo 19 straipsnio 1 dalyje numatytas nediskriminavimo įpareigojimas;

-
3. Įstatymo 23 straipsnyje numatyti kainų kontrolės ir sąnaudų apskaitos įpareigojimai.
 Ūkio subjektui Tolia yra paliekami galioti 2016 m. kovo 1 d. įsakymo Nr. 1V-261 3.3 ir 3.5 papunkčiuose nustatyti įpareigojimai:
 1. Įstatymo 18 straipsnyje numatytas skaidrumo įpareigojimas;
 2. Įstatymo 20 straipsnio 1 dalyje numatytas apskaitos atskyrimo įpareigojimas.

Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje
masinės rinkos produktams rinkos tyrimo ataskaitos 1 priedas

Anketos gavėjų sąrašas

Eil. Nr.	Pavadinimas
1.	H. Abramavičiaus įmonė
2.	UAB „Acta iuventus“
3.	UAB „AIRNET TV“
4.	UAB „Auridija“
5.	UAB „AVVA“
6.	UAB „BALTNETOS KOMUNIKACIJOS“
7.	UAB „BALTICUM TV“
8.	UAB „Bitė Lietuva“
9.	UAB „BITOSIS“
10.	UAB „Cgates“
11.	UAB „Consilium optimum“
12.	UAB „CSC TELECOM“
13.	UAB „Data Business“
14.	UAB „DUOMENŲ GREITKELIS“
15.	UAB „ECOFON“
16.	UAB „Etanetas“
17.	UAB „Eteris“
18.	UAB „Eurofonas“
19.	UAB „FUNARIS“
20.	UAB „Horda“
21.	UAB „Ignalinos televizija“
22.	UAB „Ilora“
23.	UAB „Informacijos labirintas“
24.	UAB „Init“
25.	IĮ „IT Kubas“
26.	V. Ivančiko IĮ „Žaibas“
27.	J. Jasiulionio IĮ
28.	A. Judicko individuali įmonė
29.	UAB „Kalvanet“
30.	UAB „Kauno interneto sistemos“
31.	UAB „Kednetas“
32.	KLI LT, UAB
33.	UAB „KRĖNA“
34.	KTU Informacinių technologijų departamentas

35.	UAB „Kvartalo Tinklas“
36.	UAB „Lansneta“
37.	AB „Lietuvos geležinkeliai“
38.	AB Lietuvos radijo ir televizijos centras
39.	UAB „LINKOTELUS“
40.	UAB „Magnetukas“
41.	UAB „Mano kamanė“
42.	UAB „Marsatas“
43.	UAB Molėtų radijas ir televizija
44.	UAB „NNT“
45.	UAB „Parabolė“
46.	UAB „Patrimpas“
47.	UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“
48.	UAB „Peoplefone“
49.	UAB „Progmera“
50.	UAB „Proitas“
51.	UAB „Radijo elektroninės sistemos“
52.	UAB Ramnet
53.	UAB „Roventa“
54.	IĮ „Satinet“
55.	UAB „Skaidula“
56.	UAB „Skylink LT“
57.	UAB „Socius“
58.	SPLIUS, UAB
59.	UAB „Sugardas“
60.	UAB „Šilutės internetas“
61.	UAB „Telekomunikaciniai projektai“
62.	UAB „Teleksas“
63.	Lietuvos ir Vokietijos UAB „Televizijos komunikacijos“
64.	Telia Lietuva, AB
65.	UAB „Verslo tiltas“
66.	UAB „Viltuva“
67.	UAB „Vinetika“
68.	UAB „Zirzilė“

Operatorių tinklų išvystymas (padengiamumas) atitinkamų savivaldybių teritorijų gyvenamosiose patalpose

Eil. Nr.	Savivaldybė	Operatoriaus fiksuoto tinklo išvystymas (padengiamumas), proc.																				
		Telia Lietuva, AB	UAB „Cgates“	„Splus“, UAB	UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“	H. Arbamavičiaus įmonė	UAB „AVVA“	UAB „Data Business“	UAB „Etnetas“	UAB „Ignalinos televizija“	UAB „Kednetas“	UAB „Kauno interneto sistemos“	UAB „Kvartalo Tinklas“	UAB „Parabolė“	UAB „Radijo elektroninės sistemos“	II „Satinet“	UAB „Socius“	UAB „Sugaras“	AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	Lietuvos ir Vokietijos UAB „Televizijos komunikacijos“	UAB „Viltuva“	UAB „Zirzilė“
1.	Akmenės rajono	72,85%	0,00%	33,69%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
2.	Alytaus miesto	97,07%	71,47%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
3.	Alytaus rajono	22,20%	0,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
4.	Anykščių rajono	36,43%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	24,52%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
5.	Birštono	70,12%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
6.	Biržų rajono	59,32%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
7.	Druskininkų	80,37%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
8.	Elektrėnų	67,53%	45,96%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
9.	Ignalinos rajono	42,29%	1,04%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	18,60%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
10.	Jonavos rajono	80,50%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	58,38%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
11.	Joniškio rajono	60,40%	0,00%	19,35%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
12.	Jurbarko rajono	58,22%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
13.	Kaišiadorių rajono	58,64%	21,42%	0,00%	0,00%	0,06%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
14.	Kalvarijos	46,62%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
15.	Kauno miesto	96,59%	70,02%	0,00%	0,00%	0,04%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	56,91%	0,00%	4,70%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
16.	Kauno rajono	62,01%	9,85%	0,00%	0,00%	1,55%	0,00%	1,88%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Eil. Nr.	Savivaldybė	Operatoriaus fiksuoto tinklo išvystymas (padengiamumas), proc.																				
		Telia Lietuva, AB	UAB „Cgates“	„Splus“, UAB	UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“	H. Arbamavičiaus įmonė	UAB „AVVA“	UAB „Data Business“	UAB „Etnetas“	UAB „Ignalinos televizija“	UAB „Kednetas“	UAB „Kauno interneto sistemos“	UAB „Kvartalo Tinklas“	UAB „Parabolė“	UAB „Radijo elektroninės sistemos“	II „Satinet“	UAB „Socius“	UAB „Sugaras“	AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	Lietuvos ir Vokietijos UAB „Televizijos komunikacijos“	UAB „Viltuva“	UAB „Zirzilė“
17.	Kazlų Rūdos	64,88%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	27,93%	0,00%
18.	Kėdainių rajono	75,66%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	16,17%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
19.	Kelmės rajono	44,14%	0,00%	12,93%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
20.	Klaipėdos miesto	98,98%	8,92%	67,92%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
21.	Klaipėdos rajono	59,26%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
22.	Kretingos rajono	69,55%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
23.	Kupiškio rajono	48,66%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
24.	Lazdijų rajono	33,56%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
25.	Marijampolės	81,83%	49,06%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
26.	Mažeikių rajono	79,36%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
27.	Molėtų rajono	31,46%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
28.	Neringos	99,13%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
29.	Pagėgių	57,29%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	11,61%	0,00%	0,00%
30.	Pakruojo rajono	49,02%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
31.	Palangos miesto	88,28%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
32.	Panevėžio miesto	95,92%	73,99%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
33.	Panevėžio rajono	48,75%	5,68%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
34.	Pasvalio rajono	46,26%	0,00%	16,16%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Eil. Nr.	Savivaldybė	Operatoriaus fiksuoto tinklo išvystymas (padengiamumas), proc.																				
		Telia Lietuva, AB	UAB „Cgates“	„Splius“, UAB	UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“	H. Arbamavičiaus įmonė	UAB „AVVA“	UAB „Data Business“	UAB „Etnetas“	UAB „Ignalinos televizija“	UAB „Kednetas“	UAB „Kauno interneto sistemos“	UAB „Kvartalo Tinklas“	UAB „Parabolė“	UAB „Radijo elektroninės sistemos“	II „Satinet“	UAB „Socius“	UAB „Sugaras“	AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	Lietuvos ir Vokietijos UAB „Televizijos komunikacijos“	UAB „Viltuva“	UAB „Zirzilė“
35.	Plungės rajono	68,71%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	32,19%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
36.	Prienų rajono	50,94%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
37.	Radviliškio rajono	61,32%	0,00%	23,34%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
38.	Raseinių rajono	53,49%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	13,65%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
39.	Rietavo	48,09%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
40.	Rokiškio rajono	57,58%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	29,00%
41.	Skuodo rajono	53,28%	23,39%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
42.	Šakių rajono	55,59%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	13,34%	0,00%
43.	Šalčininkų rajono	35,45%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	14,21%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
44.	Šiaulių miesto	96,48%	66,86%	86,68%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,20%	0,00%	0,00%	0,00%
45.	Šiaulių rajono	64,26%	0,02%	13,92%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
46.	Šilalės rajono	45,38%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	13,35%	0,00%	0,00%
47.	Šilutės rajono	71,92%	32,64%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
48.	Širvintų rajono	42,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
49.	Švenčionių rajono	52,59%	3,52%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,59%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
50.	Tauragės rajono	69,93%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	29,01%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	38,94%	0,00%	0,00%
51.	Telšių rajono	63,97%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	34,39%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
52.	Trakų rajono	49,17%	20,70%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
53.	Ukmergės rajono	68,17%	26,98%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
54.	Utenos rajono	66,23%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	40,94%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

Eil. Nr.	Savivaldybė	Operatoriaus fiksuoto tinklo išvystymas (padengiamumas), proc.																				
		Telia Lietuva, AB	UAB „Cgates“	„Splus“, UAB	UAB „Penkių kontinentų komunikacijų centras“	H. Arbamavičiaus įmonė	UAB „AVVA“	UAB „Data Business“	UAB „Etnetas“	UAB „Ignalinos televizija“	UAB „Kednetas“	UAB „Kauno interneto sistemos“	UAB „Kvartalo Tinklas“	UAB „Parabolė“	UAB „Radijo elektroninės sistemos“	UAB „Satinet“	UAB „Socius“	UAB „Sugaras“	AB Lietuvos radijo ir televizijos centras	Lietuvos ir Vokietijos UAB „Televizijos komunikacijos“	UAB „Viltuva“	UAB „Zirzilė“
55.	Varėnos rajono	46,43%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
56.	Vilkaviškio rajono	59,97%	24,70%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
57.	Vilniaus miesto	95,31%	60,29%	0,00%	46,47%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,04%	0,00%	0,00%	0,00%
58.	Vilniaus rajono	55,52%	2,39%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
59.	Visagino	98,76%	89,76%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	97,78%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
60.	Zarasų rajono	53,24%	23,74%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%

*informacija 2017 m. gruodžio 31 d.

** ■ spalva pažymėtos savivaldybės, kuriose tenkinamas nustatytas kriterijus „kiekvienas bent iš dviejų alternatyvių operatorių toje savivaldybėje yra išvystęs savo fiksuoto ryšio tinklą ne mažiau kaip 50 proc. tos savivaldybės teritorijos gyvenamųjų patalpų“.

Šaltinis: Tarnybos informacija, parengta pagal operatorių į OTIS pateiktus duomenis

Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje
masinės rinkos produktams rinkos tyrimo ataskaitos 3 priedas

**Gyvenamųjų patalpų atitinkamoje savivaldybėje proc. nuo visų toje savivaldybėje
esančių gyvenamųjų patalpų, kurias savo tinklais padengia bent 3 operatoriai**

Eil. Nr.	Savivaldybė	Bent 3 operatorių padengiamos tos pačios gyvenamosios patalpos, proc.	Bent 3 operatorių padengiamų tų pačių gyvenamųjų patalpų skaičius	Bendras gyvenamųjų patalpų skaičius atitinkamoje savivaldybėje
1.	Akmenės rajono	38,86%	4.284	11.023
2.	Alytaus miesto	0,00%	0	23.807
3.	Alytaus rajono	0,00%	0	12.894
4.	Anykščių rajono	0,01%	1	13.788
5.	Birštono	0,00%	0	2.222
6.	Biržų rajono	0,00%	0	12.440
7.	Druskininkų	0,27%	28	10.348
8.	Elektrėnų	0,55%	62	11.304
9.	Ignalinos rajono	0,00%	0	10.269
10.	Jonavos rajono	54,67%	11.261	20.599
11.	Joniškio rajono	0,00%	0	11.097
12.	Jurbarko rajono	24,08%	3.053	12.676
13.	Kaišiadorių rajono	0,34%	42	12.369
14.	Kalvarijos	0,00%	0	4.657
15.	Kauno miesto	67,03%	98.628	147.131
16.	Kauno rajono	6,33%	2.277	35.959
17.	Kazlų Rūdos	0,00%	0	5.464
18.	Kėdainių rajono	40,01%	9.682	24.198
19.	Kelmės rajono	0,16%	22	13.497
20.	Klaipėdos miesto	65,84%	51.537	78.276
21.	Klaipėdos rajono	0,00%	1	20.551
22.	Kretingos rajono	0,00%	0	14.597
23.	Kupiškio rajono	0,00%	0	9.404
24.	Lazdijų rajono	0,00%	0	9.875
25.	Marijampolės	46,14%	11.252	24.386
26.	Mažeikių rajono	56,39%	13.374	23.717
27.	Molėtų rajono	0,00%	0	10.825
28.	Neringos	0,00%	0	1.732
29.	Pagėgių	0,00%	0	4.006
30.	Pakruojo rajono	0,00%	0	9.932
31.	Palangos miesto	0,00%	0	11.039
32.	Panevėžio miesto	0,49%	203	41.559

Eil. Nr.	Savivaldybė	Bent 3 operatorių padengiamos tos pačios gyvenamosios patalpos, proc.	Bent 3 operatorių padengiamų tų pačių gyvenamųjų patalpų skaičius	Bendras gyvenamųjų patalpų skaičius atitinkamoje savivaldybėje
33.	Panevėžio rajono	0,00%	0	15.821
34.	Pasvalio rajono	0,00%	0	11.647
35.	Plungės rajono	31,52%	4.412	13.997
36.	Prienų rajono	0,00%	0	12.115
37.	Radviliškio rajono	0,01%	2	18.411
38.	Raseinių rajono	0,00%	0	14.954
39.	Rietavo	0,00%	0	3.317
40.	Rokiškio rajono	0,00%	0	16.302
41.	Skuodo rajono	0,23%	17	7.515
42.	Šakių rajono	0,00%	0	12.298
43.	Šalčininkų rajono	11,11%	1.418	12.763
44.	Šiaulių miesto	71,06%	33.804	47.570
45.	Šiaulių rajono	11,29%	1.995	17.670
46.	Šilalės rajono	0,00%	0	9.288
47.	Šilutės rajono	0,00%	0	17.091
48.	Širvintų rajono	0,00%	0	7.326
49.	Švenčionių rajono	0,59%	77	13.056
50.	Tauragės rajono	28,99%	5.006	17.267
51.	Telšių rajono	33,37%	6.195	18.562
52.	Trakų rajono	13,46%	1.995	14.823
53.	Ukmergės rajono	25,10%	4.531	18.051
54.	Utenos rajono	2,88%	547	18.976
55.	Varėnos rajono	0,00%	0	12.044
56.	Vilkaviškio rajono	0,34%	56	16.438
57.	Vilniaus miesto	62,92%	162.689	258.565
58.	Vilniaus rajono	0,00%	0	35.381
59.	Visagino	89,29%	9.946	11.139
60.	Zarasų rajono	0,04%	4	9.224

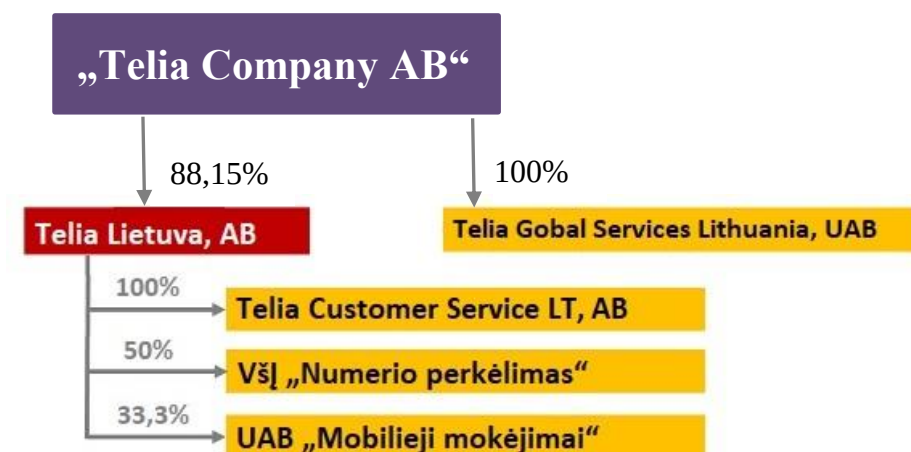
*informacija 2017 m. gruodžio 31 d.

** spalva pažymėtos savivaldybės, kuriose tenkinamas nustatytas kriterijus „bent 3 operatoriai toje savivaldybėje dubliuoja bent 70 proc. toje savivaldybėje esančių gyvenamųjų patalpų“.

Šaltinis: Tarnybos informacija, parengta pagal operatorių į OTIS pateiktus duomenis

Didmeninės centrinės prieigos fiksuotoje vietoje
masinės rinkos produktams rinkos tyrimo ataskaitos 4 priedas

Telia Lietuva, AB ir susiję asmenys

Šaltinis: <https://www.telia.lt/apie-mus/telia-grupe>;
<https://www.telia.lt/investuotojams/finansiniai-rezultatai>

Ūkio subjekto ir susijusių ūkio subjektų grupės sąvokos

Istatymo 3 straipsnio 67 dalyje nurodyta, jog *ūkio subjektas* – tai „asmuo ar asmenų, susijusių kontrolės ar priklausomybės santykiais, grupė, kurie verčiasi elektroninių ryšių veikla Lietuvos Respublikoje arba kurių veiksmai daro įtaką ar ketinimai, jeigu jie būtų įgyvendinti, galėtų daryti įtaką ūkinei veiklai Lietuvos Respublikoje.“

Pagal Taisyklių 18¹ punktą, asmenys prižįstami susiję su nagrinėjamu ūkio subjektu:

1. „kuriuose, kaip ir nagrinėjamame juridiniame asmenyje, tas pats fizinis asmuo arba tie patys fiziniai asmenys turi akcijų dalį, kuri sudaro 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba turi teises į 1/3 ar daugiau visų balsų;

2. kurie su nagrinėjamu juridiniu asmeniu yra bendrai valdomi ar turi bendrą administracinį padalinį, arba kurių stebėtojų taryboje, valdyboje ar kitame valdymo ar priežiūros organe yra pusė ar daugiau tų pačių narių, kaip ir nagrinėjamo juridinio asmens valdymo ar priežiūros organuose;

3. kuriuose nagrinėjamas juridinis asmuo turi akcijų dalį, sudarančią 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba turi teises į 1/3 ar daugiau visų balsų, arba kurie yra įsipareigoję derinti savo ūkinės veiklos sprendimus su nagrinėjamu juridiniu asmeniu, arba už kurių prievolių tretiesiems asmenims įvykdymą yra įsipareigojęs atsakyti nagrinėjamas juridinis asmuo, arba kurie yra įsipareigoję perduoti visą arba dalį pelno ar suteikę teisę naudoti 1/3 ar daugiau savo turto nagrinėjamam juridiniam asmeniui;

4. kurie nagrinėjamame juridiniame asmenyje turi akcijų dalį, sudarančią 1/3 ar daugiau įstatinio kapitalo, arba turi teises į 1/3 ar daugiau visų balsų, arba su kuriais nagrinėjamas juridinis asmuo yra įsipareigojęs derinti savo ūkinės veiklos sprendimus, arba kurie yra įsipareigoję atsakyti už nagrinėjamo juridinio asmens prievolių tretiesiems asmenims įvykdymą, arba kuriems nagrinėjamas juridinis asmuo yra įsipareigojęs perduoti visą arba dalį pelno ar suteikęs teisę naudoti 1/3 ar daugiau savo turto;

5. kurie veikia Lietuvos Respublikoje ir yra tiesiogiai ar netiesiogiai, per kitus juridinius asmenis, įskaitant ir veikiančius kitose valstybėse, susiję su šių Taisyklių 18^{1.1}, 18^{1.2}, 18^{1.3} ir 18^{1.4} punktuose nurodytais asmenimis bet kuriuo iš šių Taisyklių 18^{1.1}, 18^{1.2}, 18^{1.3} ir 18^{1.4} punktuose nurodytų būdų;

6. nagrinėjamo juridinio asmens Lietuvos Respublikoje veikiančias dukterines ar patronuojančias bendroves, susijusias su nagrinėjamu juridiniu asmeniu per kitose valstybėse veikiančias bendroves, arba nagrinėjamo juridinio asmens patronuojančių bendrovių Lietuvos Respublikoje veikiančias dukterines bendroves Lietuvos Respublikos akcinių bendrovių įstatymo prasme;

7. kitus kontrolės ar priklausomybės santykiais su nagrinėjamu juridiniu asmeniu susijusius fizinius ar juridinius asmenis, kurie verčiasi elektroninių ryšių veikla Lietuvos Respublikoje ar kurių veiksmai daro įtaką arba ketinimai, jeigu būtų įgyvendinti, galėtų daryti įtaką ūkinei veiklai Lietuvos Respublikoje.“